

Beszámoló
az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség
1991–2017 közötti tevékenységéről

1991

Április. *Dupka György* a KMKSZ felelős titkára a KMKSZ elnökségi ülésén támogatták ama kezdeményezését, hogy létre kell hozni a *Szovjetunióbeli Magyarok Demokratikus Szövetségét*, melyre meghívást kapnának a Szovjetunióban létrehozott magyar társadalmi szervezetek: KMKSZ (Ungvár, 1989.február 26. Elnök: *Fodó Sándor*), a *Lvovi Magyarok Szövetsége* (Lemberg, 1989.december 3. Elnök *Ilku Marion Józsefet*), a Magyarok Kijevi Egyesülete (Kijev, 1989. december 15. Elnök: *Vígh János*).

Továbbá *Ukrajnán kívüli magyar szervezetek is felkérést kapnak, köztük a Kazahsztáni Magyarok Kulturális Egyesülete.* (Alma-Ata, 1990.december 26. Elnök: *Leskó Lászlót*), az Észtországi Munkácsy Mihály Kulturális Egyesület (Elnök: *Bán István*, Tallinn, 1990). Össze kell fogni ezeket a szervezeteket, amelyek a magyar nemzetiség anyanyelvi kultúrájának megőrzése, nemzeti tudatának formálása érdekében fejtenek ki tevékenységet.

Május 31. Magyarország és Ukrajna külügyminisztere nyilatkozatot írt alá a nemzeti kisebbségek jogainak biztosításáról. A nyilatkozathoz csatolt jegyzőkönyv 1. pontja alapján a felek a *nemzeti kisebbségek jogainak biztosításával foglalkozó kormányközi vegyes bizottságot* hoztak létre. A vegyes bizottság – munkájában részt vesznek a két országban élő kisebbségek képviselői is – ajánlásokat fogalmaz meg a két ország kormányai számára a Magyarországon élő ukrán és az Ukrajnában élő magyar kisebbség számára nagy fontossággal bíró ügyek, így a nemzeti identitás megőrzése, az oktatás, a kultúra fejlesztése és a kisebbségi problémák megoldása érdekében.

Szeptember 17. A KMKSZ területi választmánya úgy döntött, hogy a közelgő ukrajnai elnökválasztás előtt a köztársasági szintű képviselőlet érdekében megalakítja az *Ukrajnai Magyar Demokratikus Szövetséget* (tagjai: a KMKSZ, a Lvovi Magyar Kulturális Szövetség, a Kijevi Magyar Kulturális Egyesület).

Október 5. Kijevben a Bratislava Szállóban a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ), a Magyarok Kijevi Egyesülete (MKE) és a Lembergi Magyar Kulturális Szövetség (LMKSZ) küldöttei megalakítják az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetséget (UMDSZ). Az alakuló ülésen, melyen a magyarországi kormányzervek illetékesei és az MVSZ képviselői is részt vesznek, elfogadják a Szövetség *Alapítólevelét, Alapszabályát.* Az UMDSZ elnökévé *Fodó Sándort*, társelnökeivé *Ilku Marion Józsefet, Vígh Jánost*, főtitkárrá *Vass Tibort* választották. Az UMDSZ alapító tagjai:

A KMKSZ részéről:

1. *Fodó Sándor*, a KMKSZ elnöke
2. *Dupka György*, a KMKSZ felelős titkára
3. *Turóczy István*, a KMKSZ gazdasági felelőse
4. *Kovács Miklós* elnökségi tag,
5. *Kiszely Tihamér*, a KMKSZ Ungvári városi szervezetének elnöke

6. **Zubánics László**, a KMISZ ügyvezető elnöke
7. **Zselicki József**, a KMKSZ Ungvári járási szervezetének elnöke
8. **Dr. Kovács Elemér**, a KMKSZ Nagyszőlősi járási szervezetének elnöke
9. **Ifj. Sari József**, a KMKSZ Felső-Tisza-vidéki szervezetének elnöke
10. **Csulák László** választmányi tag, a KMKSZ Beregszászi járási szervezetének képviselője
11. **Lizák László**, a KMKSZ elnöksége titkárságának ügyvezetője
12. **Erdélyi Gábor**, a Kárpáti Igaz Szó főszerkesztő-helyettese
13. **Mankovits Tamás**, a Kárpátalja című lap főszerkesztője

Az LMKSZ részéről:

1. **Ilku Marion** József elnök
2. **Kegyess István** alelnök
3. **Tóth Antal** titkár
4. **Agne Imre** elnökségi tag
5. **Gergelyi Péter** elnökségi tag
6. **Skotnyár József** elnökségi tag
7. **Gönczi Szilárd** LMKSZ tag

A MKE részéről:

1. **Vígh János** elnök
2. **Vass Tibor** alelnök
3. **Birta Mihály** titkár
4. **Rudnyik Ibolya** titkár
5. **Petneházy Gyula** elnökségi tag
6. **Magyar Árpád** elnökségi tag
7. **Szopkó László** MKE tag
8. **Ljavinecz Antal** MKE tag
9. **Junger Mihály** MKE tag
10. **Szalontai Ferenc** MKE tag

Október 27. Ungváron a Kárpátaljai Ruszinok Társasága, a KMKSZ, a német, a szlovák és a roma nemzetiségi szervezetek megalakítják a Kárpátaljai Nemzetiségek Demokratikus Ligáját (KNDL). Ebbe minden alapító szervezet öt-öt képviselőt delegált. A KMKSZ-t a tanácsban **Fodó Sándor, Tóth Mihály, Dupka György, Turóczy István** és **Kiszelyi Tihamér** képviseli.

November 1. A Legfelsőbb Tanács nyilatkozatot fogadott el a nemzeti kisebbségekről, amely minden népnek, nemzetiségi csoportnak szavatolja az egyenlő politikai, gazdasági, szociális és kulturális fejlődés, valamint az anyanyelv használatának jogát a társadalmi élet minden területén.

November 3. A KMKSZ választmánya állást foglalt a december elsejei népszavazással kapcsolatban. Továbbá jóváhagyta az UMDSZ megalapításáról tartott tájékoztatót.

November 6. A KMKSZ Nyilatkozatot tesz közzé a december 1-jére kitűzött népszavazás kapcsán, amelyben Ukrajna függetlenségének és Kárpátalja Ukrajnán belüli autonómiájának támogatására szólítja fel a kárpátaljai magyarságot, továbbá felkéri a lakosságot, hogy *szavazataival segítse elő a Beregszászi járás területén kialakítandó magyar autonóm körzet létrehozását.*

November 12. *Két igennel szavazzunk!* címmel felhívást tesz közzé a december 1-jére kitűzött népszavazás kapcsán a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöksége, amelyben Ukrajna függetlenségének és Kárpátalja

Ukrajnán belüli autonómiájának támogatására szólítja fel a kárpátaljai magyarságot.(Kárpátalja, 1991. 22 . sz. 1.)

December 1. Az Ukrajnában megtartott országos választásokon a lakosság 90 %-a támogatta a köztársaság függetlenségét. Az elnökválasztáson **Leonyid Kravcsuknak** a választópolgárok 60 %-a szavazott bizalmat. *Kárpátalja különleges önkormányzati státusát a szavazók 78 %, a beregszászi magyar autonóm körzet megteremtését több mint 80 % támogatja.*

December 3. A Magyar Köztársaság Kijevi Főkonzulátusa a diplomáciai kapcsolatok felvételéről szóló okmány aláírásával nagykövetséggé alakult át. **Páldi András** lett a nagykövetség vezetője.

December 6. **Antall József** magyar miniszterelnök Kijevbe látogatott. A látogatás során **Leonyid Kravcsukkal** aláírták a magyar–ukrán alapszerződést.

1992

Január 16. A területi tanács határozatban rendelkezett egyes települések nevének használatáról. A kérdéssel kapcsolatban elfogadott okmányban azzal a kéréssel fordult a Legfelső Tanács Elnökségéhez, hogy hagyja jóvá a területi tanácsnak az egyes települések történelmi nevének visszaállítására vonatkozó javaslatait. Ezek értelmében a beregszászi járásban 11, a munkácsiban 5, az ungváriban pedig 6 magyar község kapná vissza eredeti nevét.

Január 18. Ungváron megtartják az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) I. közgyűlését. Elfogadják az UMDSZ programját, amely az autonómia ügye melletti kiállást is tartalmazza. Az UMDSZ főtitkárává a kijevi **Vass Tibort** választják. Határozat születik a szövetség kijevi irodájának megnyitásáról.

Február 16. A KMKSZ választmánya huszti tanácskozásán **Tóth Mihály**, a KMKSZ alelnöke beszámol a területi tanács magyar frakciójának tevékenységéről, a magyar helységnevek használatával kapcsolatos állásfoglalásáról.

Március 7. A KMKSZ 3. közgyűlése elfogadta a Szövetség cselekvési programját. A dokumentum egyebek között leszögezte: „*Kárpátaljának olyan önkormányzati státust kell biztosítani, amely elhatárolja a központi és a helyi hatalom jogkörét.*” A fórumon új alapszabályt fogadnak el, melynek értelmében megváltozik a Szövetség legfelsőbb vezetésének struktúrája. **Tóth Mihály** és **Dupka György** lemondott a Szövetségben viselt tisztségéről.

Március 17. Ukrajna Igazságügyi Minisztériuma hivatalosan bejegyzi az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetséget *mint összukrajnai nemzeti kisebbségi társadalmi szervezetet.*

Április 9. Ukrajna elnöke kinevezi Kárpátalja járásainak élére saját megbízottjait. A Beregszászi járásban **Tóth Mihály**, a KMKSZ nemrég leköszönt alelnöke lesz az elnöki megbízott.

Május 10. Beregszászban ülésezik a KMKSZ választmánya. A KMKSZ Választmánya az alelnöki tisztségéről leköszönt **Tóth Mihály** helyére **Vári Fábián Lászlót** választotta meg. A KMKSZ-en belüli újabb szakadás jele, hogy a választmányi ülésen bejelentették a Demokratikus Platform Kezdeményező Csoportjának (DPKCS) a megalakulását. *“A KMKSZ válaszüthoz érkezett. A válság régen érlelődött, az őrségváltásnak be kellett következnie.”*

Május 25. A KMKSZ elnökségének Csapon megtartott üléséről szóló közlemény kimondta: *„Tekintettel arra, hogy a DPKCS tagjai különálló elvi álláspontot nem képviselnek (...), az elnökség úgy véli, hogy a platform személyes indíttatású, anyagi motiváltágú, felelőtlen szervezet, amely a Szövetség és a kárpátaljai magyarság egységét veszélyezteti (...). A szövetséget a Kárpátaljai Nemzetek Demokratikus Ligájában képviselő Dupka György és Turóczy István mandátumát felfüggeszti.”*

Június 26. Az Ukrán Legfelsőbb Tanács elfogadja a nemzetiségi törvényt – de a nemzeti kisebbségeknek az autonómiához való jogát szavatoló paragrafusok nélkül.

Július 22. A Kárpátaljai Területi Tanács elutasítja a *Beregszászi Magyar Autonóm Körzet megalakítására vonatkozó törvénytervezetet*, és nem támogatja annak megvitatását az Ukrán Legfelsőbb Tanácsban. A tanácsülésen a magyar képviselők egy része tiltakozása jeléül kivonul a teremből. Az ülés végén **Czurkó Jánost**, a területi kórház főorvosát a területi tanács elnökhelyettesévé választják.

November 3. A területi tanács ismét elutasítja a magyar képviselőcsoport azon indítványát, hogy az ülészakon tárgyalják meg a nemzetiségi kisebbségekről szóló törvény megvalósításának menetét. A területi tanács azzal a kéréssel fordul a Miniszteri Kabinethez, hogy *Kárpátalja kapja meg a különleges, szabad gazdasági övezet státusát.*

December 17-24. Ukrajna elnökének kárpátaljai elnöki megbízottja rendelkezést adott ki *az ukrainai nyelvtörvény és a kisebbségi törvény gyakorlati végrehajtásáról.* Ennek értelmében az egy tömbben élő nemzeti kisebbségek lakóhelyein az intézmények hivatalos nevét, a települések és utcák neveit ukránul és a nemzeti kisebbségek nyelvén kell kiírni. Ahol a nemzetiségi kisebbség helyi többséget alkot, a hivatalos érintkezésben az adott kisebbség nyelve is használatos. Az egy tömbben élő kisebbségek településein az állami jelképek mellett a nemzeti jelképek is használhatók.

1993

Február 4. Kijevben ülésezett a kisebbségi kérdésekkel foglalkozó ukrán–magyar vegyes bizottság. Az ülés napirendjén egyebek közt *a magyar kulturális autonómia*, a beregszászi kórház, színház és gimnázium, valamint a magyar pedagógiai központ ügye szerepelt.

Március 9. Az újonnan elfogadott *Egyesületi Törvény* szerint hivatalosan újra bejegyzik az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetséget (UMDSZ).

Április 30. Ungváron 70 alapító taggal létrejött a Magyar Értelmiségi Kárpátaljai Közössége (MÉKK). Elfogadta alapítólevelét, alapszabályát, megválasztotta vezetőségét. A szervezet elnöke: **Dupka György**.

Szeptember 25. Hivatalosan is bejegyezték az április 30-án alakult Magyar Értelmiségi Kárpátaljai Közösséget.

November 20. Beregszászban ülésezik a KMKSZ beregszászi járási középszintű szervezetének választmánya, többek között arról is dönt, hogy **Tóth Mihály** járási elnöki megbízott jelölését támogatja a parlamenti választásokon a beregszászi járási választókerületben.

December 19. Bátyúban ülésezik a KMKSZ választmánya, hogy a nagyberegi ülés határozata értelmében döntsön a KMKSZ-nek a tavaszi parlamenti választásokon induló jelöltjeiről. A testület heves vita után *37:16 arányban Fodó Sándor jelölése mellett dönt Tóth Mihály ellenében.*

December 19. A KMKSZ bátyúi választmányi ülésén a beregszászi választmány Tóth Mihályt jelölte az ukrán parlamentbe. Ugyanezen tanácskozáson **Tóth Mihály** kifejtette, hogy fenntartásai vannak a Szövetség jelenlegi vezetésével szemben, a szervezet politikáját nem vallja magáénak. Véleménye szerint a kárpátaljai magyarság kijevi képviselőjének egyáltalán nem kell elkötelezett KMKSZ-esnek lenni. Bejelentette, hogy jelölését akkor sem vonja vissza, ha a Választmány nem szavaz neki bizalmat.

1994

Március. Nyilvánosságra hozzák **Tóth Mihály** parlamenti képviselőjelölt választási programját, melynek második fejezetében kihangsúlyozza, hogy „*A szövetségi államszerkezet keretében Kárpátaljának meg kell adni a különleges önkormányzati és gazdasági övezet státusát. Kárpátalja adminisztratív felépítésében létrehozni a nemzetiségi területi önkormányzatokat. A nemzetiségi körzeti, városi, községi és nagyközségi önkormányzatok területén maximálisan szavatolni kell a viszonylagos belső kisebbségek jogait. Megvalósítani a teljes kulturális autonómiát minden kárpátaljai_kisebbség számára.*” (Kárpátalja, 1994. április 6., választási különszám, 3.)

Közzéteszik a Bereg-vidéki Magyar Kulturális Szövetség (BMKSZ) programját, amely többek között leszögezi, hogy „*Politikai-érdekvédelmi téren a BMKSZ legfőbb feladatának tartja az 1991. december 1-jén a Magyar Autonóm Körzet létrehozásáról tartott népszavazás eredményei érvényesítésének szorgalmazását. A területi közigazgatási autonómia mellett sürgeti a magyar kulturális és személyi autonómia megteremtését egész Kárpátalján.*” (Kárpátalja, 1994. 6. sz.10.)

Április 10. Ukrajnában megtartják a *parlamenti választások második fordulóját*. A KMKSZ által támogatott 3 jelölt mindegyike bejut a második fordulóba. A következő fordulóban a független jelöltként induló **Tóth Mihály** beregszászi járási elnöki megbízott győz **Fodó Sándorral**, a KMKSZ elnökével szemben.

Július 10. Az elnökválasztás második fordulójában Leonyid Kucsma meggyőző fölényrel győzte le vetélytársát, Leonyid Kravcsukot.

Július 23. A KMKSZ Beregszászi Városi Szervezetének elnöksége bejelentette a szövetségből való kiválását és a Bereg-vidéki Magyar Kulturális Szövetség (BMKSZ) megalakítását. Döntését egyrészt a KMKSZ megyei és beregszászi járási központja között kialakult személyes ellentétekkel, másrészt azzal indokolta, hogy a Bereg-vidéki magyarság sajátos érdekeit a KMKSZ-nél hatékonyabban kívánja képviselni.

Augusztus 6. Beregszászban megalakul a Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fóruma (KMSZF). Létrehozói: a Bereg-vidéki Magyar Kulturális Szövetség, a Szolyvai Magyarok Kulturális Szövetsége, a KMKSZ-ből kivált ungvári középszintű szervezet, a KMKSZ técsői városi szervezete, valamint a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége. Nyilatkozatott fogadtak el a Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fórumának megalakításáról. *„A Beregvidéki Magyar Kulturális Szövetség ügyvezető elnökségének kezdeményezésére 1994. augusztus 6-án Beregszászon összegyűltek a Szolyvai Magyarok Kulturális Szövetségének, a KMKSZ Técsői Városi Szervezetének, a KMKSZ Ungvári Városi Középszintű Szervezete vezetőségének, valamint a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége vezetőségének képviselői, és megalakították a Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fórumát. E jogilag önálló szervezetek tanácskozásukon kinyilatkoztatták, hogy a továbbiakban lehetetlennek tartják az együttműködést a KMKSZ jelenlegi megyei vezetésével.*

A döntés okai:

– *a KMKSZ alapszabálya és strukturális felépítése kizárja a belső demokrácia érvényesülését, valódi, demokratikusan működő tömegszervezet helyett egy, az elnökségen–titkárságon belüli szűk csoport szervezete valósult meg;*

– *a jelenlegi, a tagságtól elzárkózó vezetés diktatórikus módszerekkel irányít, nem biztosítja a véleménynyilvánítás szabadságát, nem ad teret a másként gondolkodásnak;*

– *politikai síkon számos, a kárpátaljai magyarságot hátrányosan érintő hibás döntést hoz:*

a) *a parlamenti és helyhatósági választások során több esetben egyes körzetek magyarságának érdeke és akarata ellen lépett fel, amit a választási eredmények is bizonyítanak;*

b) *megszakított minden kapcsolatot a megyében működő nemzetiségi szervezetekkel;*

c) *sem országos, sem megyei szinten nem folytat tárgyalásokat a hatalom képviselőivel és az önkormányzatokkal, elmulasztotta a hatalomban való aktív részvételt;*

d) *nincs kapcsolata a köztársaságban működő más magyar szervezetekkel;*

e) *Budapest irányában önhatalmúlag, saját szűk csoportérdekeit szem előtt tartva politizál;*

– *hagyta elszorvadni a Kárpátaljai Magyar Ifjúsági Szövetséget;*

– *nevéből és az eredeti célokból adódóan hangsúlyozottabban kellene foglalkoznia a magyar kultúrával, a kárpátaljai magyarság történelmi hagyományaival, ehelyett még a mások által kezdeményezett kulturális törekvéseket is gátolja;*

– *az elnökség meghatározó tagjai saját érdekeik szolgálatába állították a Szövetség lapját, a Kárpátaljai Szemlét, azt finanszírozzák, más, őket esetenként bírálni merészülő sajtóorgánumokat lehetetlen helyzetbe hoznak;*

– *az ukrainai, azon belül a kárpátaljai gazdasági életben a KMKSZ nincs jelen, semmit sem tesz a gazdasági kapcsolatok kialakítása érdekében;*

– *a szervezetnek nyújtott különböző eredetű anyagi támogatások nagyságrendjét eltitkolják, azok felhasználásáról a vezetőség egyetlen fórumon sem számolt még be.*

A felsoroltak összessége a kárpátaljai magyarság félrevezetéséhez, elszigetelődéséhez és megosztásához vezetett.

A kialakult helyzetből kiindulva, a tanácskozás résztvevői szükségesnek tartják egy új, nyitott, demokratikus alapokon működő, föderatív szervezet létrehozását. E szervezet célja a kárpátaljai magyarság gyakorlati politikai, gazdasági és kulturális érdekképviselete. Elsőrendű feladatának tekinti az ittmaradás és megmaradás feltételeinek megteremtését. Szorgalmazza a kétoldalú kapcsolatok kiépítését minden haladó gondolkodású köztársasági, megyei szervezettel, párttal. Egyenrangú és korrekt kapcsolatokra törekszik a magyarországi és más külföldi demokratikus magyar pártokkal, szervezetekkel.

A Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fóruma munkájába be kívánja vonni mindazokat, akik a fent vázolt célokkal egyetértenek, tudnak és akarnak tenni megvalósításuk érdekében.

*A Fórum résztvevői a további lépések összehangolása végett tanácskozái testületet hoztak létre.” A dokumentum aláírói: **Dalmay Árpád**, a Beregvidéki Magyar Kulturális Szövetség ügyvezető elnöke, **Jőröss Béla**, a Szolyvai Magyarok Kulturális Szövetségének elnöke, **Dupka György**, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének elnöke, **Kiszely Tihamér**, a KMKSZ Ungvári Városi Középszintű Szervezetének elnöke, **Szöllősy Tibor**, a KMKSZ Técsői Városi Középszintű Szervezetének elnöke*

Augusztus 7. Budapesten a HTMH-ban **Tabajdi Csaba** megbeszélést folytatott a kárpátaljai magyarság néhány vezetőjével: **Fodó Sándorral**, **Milován Sándorral**, **Orosz Ildikóval**, **Tóth Mihállyal**, **Dalmay Árpáddal** és **Dupka Györggyel**. A találkozó azzal a szándékkal jött létre, hogy a kárpátaljai

szervezetek vezetői valamilyen egyezsége jussanak a kárpátaljai magyarságot megosztó problémák rendezése érdekében.

Augusztus 16. A KMKSZ ungvári középszintű szervezetének közgyűlése úgy döntött, hogy a szervezet átalakul és a jövőben Ung-vidéki Magyar Szövetség néven kíván tevékenykedni.

Augusztus 18. A KMKSZ nagyszőlősi járási szervezetének elnöksége nyilatkozatban ítélte el azokat a KMKSZ-vezetőket, akik a Szövetségből való kilépés mellett döntöttek.

Augusztus 28. Nagyszőlősen megtartották a KMKSZ választmányi ülését. **Fodó Sándor** tagadta, hogy bármiféle válság jelei mutatkoznának a KMKSZ soraiban. **Milován Sándor** élesen elmarasztalta a kárpátaljai magyar újságírókat, mert magyarországi publikációikkal élesen aláássák a Szövetség tekintélyét. **Kovács Miklós Tabajdi Csabát** és **Monori István** ungvári főkonzult vádolta meg azzal, hogy közülük van a KMKSZ megosztásához.

Október 1. A MÉKK kezdeményezésére Beregszászban megalakult a Kárpátaljai Magyar Képviselők Tanácsa (KMKT). Az alakuló gyűlés kezdetén a jelenlévők egy csoportja – köztük a KMKSZ választmányi és elnökségi tagjai – elhagyta a termet, mivel nem tartotta szabályosnak a fórum összehívását. A KMKT elnökévé **Tóth Mihály** parlamenti képviselőt, a MÉKK elnökségi tagját választották.

November 1. A helyhatósági választásokon a megyei tanácsba 9, a Beregszászi Járási Tanácsba 20, a nagyszőlősi 9, az ungvári 13, az Ungvári Városi Tanácsba 3 magyar képviselő került be. Munkácson nincs magyar képviselő, a községi tanácsokba megválasztott 4300 képviselő közül 611 magyar.

November 29. A KMSZF megalakításával kapcsolatos hírekre reagálva **Fodó Sándor** kijelentette: *“Ennek a szervezetnek gyakorlatilag nincs létjogosultsága megyei szinten. Az ukrán törvények értelmében csak azt a szervezetet lehet megyei szinten bejegyezni, amely a járások kétharmadában alapszervezetekkel rendelkezik. Ha mégis bejegyeznék, akkor el lehet gondolkodni afelől, kinek áll érdekében egy ilyen szervezet bejegyzése.”*

1995

Október 8. **Kovács Miklós** indítványozására a KMKSZ választmányja felfüggesztette **Tóth Mihály** választmányi tagságát, mivel az alapszabály szerint csak az lehet a szövetség tisztségviselője, aki „nem tagja más ukrainai politikai pártnak vagy szervezetnek”.

Október 14. **Vass Tibor**, az UMDSZ főtitkára a *Kárpáti Igaz Szónak* adott interjújában kifejtette: „A KMKSZ vezetése (...) szeretné kirekeszteni mindazokat a szervezeteket, amelyek a KMKSZ-ből való kiválásukat követően jöttek létre. Mint **Brenzovics László** kijelentette: nem kívánatos ezeknek a

szervezeteknek a felvétele, mert ezzel további kiválási folyamatok indulhatnak meg.”

Október 19. Megtörtént a Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fórumának hivatalos bejegyzése.

1996

Február 17. Hivatalos bejegyzését követően megtartotta első ülését az öt tagszervezetet – MÉKK, BMKSZ, Szolyvai Magyar Kulturális Szövetség, Técsői Magyar Kulturális Szervezet és UMSZ – egyesítő Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fóruma. A rendezvényen felszólaló **Fodó Sándor** elmondta: *“Jelenleg még elképzelhetetlennek tartom, hogy a KMKSZ is belépjen a KMSZF-be.”*

Március 5. A *Kárpáti Igaz Szóban* megjelent tudósítás szerint **Fodó Sándor** bejelentette, hogy a közelgő tisztújító gyűlésen nem jelölteti magát a KMKSZ elnöki posztjára.

Március 9. Megtartották Lembergben az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség lemergi közgyűlését, amely a Szövetség életében lényeges változásokat hozott. A KMKSZ, mivel nem tartotta legitimnek az összejövetelt, nem vett részt rajta. A Szövetségi Közgyűlést az MKE és az LMKSZ, az UMDSZ két alapító tagszervezetének elnökei hívták össze azzal a céllal, hogy az addig tapasztalt passzivitást félredobva az UMDSZ átszervezésének további kérdéseiről, valamint a Szövetség jövőbeni tevékenységéről határozzanak. Új tagszervezetek felvételének kérdésében is döntöttek: a Közgyűlés a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségét (MÉKK), a Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fórumát (KMSZF) egyhangú szavazással felvette az UMDSZ-be. A Szövetség Ungvárról Kijevbe tette át a székhelyét. Elnöke **Tóth Mihály** parlamenti képviselő lett, **Vass Tibort** ügyvezető elnökké választották. A korábbi három társelnök helyébe a Közgyűlés létrehozta a *Társelnökök tanácsát*, melynek tagjai a tagszervezetek elnökei: **Vígh János** (MKE), **Ilku Marion József** (LMKSZ), **Dalmay Árpád** (KMSZF), **Dupka György** (MÉKK) lettek. A döntés értelmében, a továbbiakban szövetségi fórumban minden tagszervezetet öt-öt személy képviselt. A közgyűlésen munkabizottságot hoztak létre a belső működési szabályzat és a programtervezet kidolgozása céljából. A szövetségi fórum megbízta az ügyvezető elnököt, hogy kérje az UMDSZ felvételét a Magyarok Világszövetségébe. Az UMDSZ elnöke pedig megbízást kapott arra, hogy az UMDSZ-t képviselje Ukrajna törvényhozó és végrehajtó szervében, illetve az országos és a nemzetközi fórumokon.

A Szövetség elnökévé **Tóth Mihályt**, ügyvezető elnökké **Vass Tibort** választják.

Március 30. Nagyszőlősön tartja 7. tisztújító közgyűlését a KMKSZ. A Szövetség elnökévé **Kovács Miklóst**, örökös tiszteletbeli elnökévé **Fodó Sándort** választják.

1996. június 8. Az UMDSZ rendkívüli közgyűlésére kerül sor Kijevben. A testület elfogadja az Alapszabály értelem szerinti fordítását, a Szövetség Belső Működési Szabályzatát és a Szövetség Programját, javaslatokat fogalmaz meg a készülő Alkotmány szövegéhez. Döntés születik az UMDSZ központjának Kijevbe, az ország fővárosába való áthelyezéséről. A Közgyűlés szorgalmazza a Vereckei hágón és Kijevben egy-egy honfoglalási emlékmű felállítását, síkraszáll a Szolyvai emlékpark megfelelő karbantartása mellett, valamint kezdeményezi Szolyva határában feltárt honfoglalás kori sír helyén felállítandó emlékjel létrehozását. A Testület tudomásul veszi a KMKSZ vezetés azon állásfoglalását, miszerint szervezetük felfüggeszti tagságát a Szövetségben.

Június 15. A *Kárpáti Igaz Szóban* az UMDSZ megalakulásának 5. évfordulójáról szóló tudósításból kiderül, hogy a KMKSZ elnöksége a Lembergben történt vezetőcserét puccsnak minősítette, ezért távol maradt a rendezvényről. Az évforduló alkalmából tartott ülésen **Törzsök Erika**, a HTMH elnökhelyettese kijelentette: „*Vannak olyan magyar érdekvédelmi szervezetek, amelyek figyelmen kívül hagyják, hogy elsősorban az adott ország törvényeinek ismerésével, betartásával lehet és kell a magyarság sorsát jobbra fordítani.*”

Június 23. A Választmány elfogadta a KMKSZ autonómia-konceptióját és levelet kívánt intézni a magyar miniszterelnökhöz azon durva vádaskodások ügyében, amelyeket **Törzsök Erika** intézett a Szövetség ellen az UMDSZ kongresszusán.

Június 23. Az UMDSZ is állásfoglalást tett közzé a vereckei emlékmű ügyében: *“Elvárjuk az ukrainai illetékesektől, hogy a korábbi megállapodások szellemében támogassák és tegyék lehetővé a millecentenáriumi rendezvények lebonyolítását.”*

Június 28. Az elfogadott *Ukrán alkotmány* 10. cikkelye értelmében *“Ukrajnában szavatolt a nemzeti kisebbségi nyelvek szabad fejlődése, használata és védelme”*, 11. cikkelye pedig kimondja, hogy *“az állam elősegíti (...) Ukrajna minden őslakos népe és nemzeti kisebbsége etnikai, kulturális, nyelvi és vallási sajátosságainak fejlődését”*. A nemzeti kisebbségek jogaival ezen kívül még két törvény foglalkozik: az 1989-ben elfogadott *nyelvtörvény* és az 1992-ben elfogadott *egyesületi törvény*.

1997

Március 22. Az Elnökök Tanácsa ülést tart Ungváron. Döntés születik egy Kijevi Magyar Kulturális Központ, valamint egy ungvári UMDSZ iroda létrehozásáról. A testület javasolja: lehetővé kell tenni a szakmai szervezetek számára is a teljes jogú tagságot a Szövetségben.

Március 29. Ukrajnában a parlamenti és helyhatósági választásokon a legtöbb szavazatot (27 %-ot) az Ukrán Kommunista Párt kapta. A kijevi parlamentbe egyetlen magyar képviselő, **Kovács Miklós**, a KMKSZ elnöke jutott be, **Fodó Sándor** – aki az Egyesült Szociáldemokrata Párt listáján indult – nem került be a törvényhozásba. A magyar-magyar szembenállás miatt kevesebb

magyar képviselő jutott be a megyei tanácsba, mint az előző ciklusban. 1994 és 1998 között tíz magyar nemzetiségű képviselője volt az 59 tagú megyei tanácsnak, most viszont a 75 tagúra bővített tanácsnak mindössze hat magyar képviselője van. A nagyszülősi járásban – ahol a magyar népesség aránya több mint 25 % – egyetlen magyar képviselőjelölt sem tudott bejutni a megyei tanácsba.

Május 9. *Kovács Miklós* az UMDSZ tagszervezeteihez intézett nyílt levelében bejelentette, hogy az UMDSZ és a KMKSZ között kialakult vitás helyzet rendezéséig a Szövetség felfüggeszti tagságát az UMDSZ-ben. Ezzel véglegessé vált a két táborra szakadása.

Május 29. Az UMDSZ Ungváron tartotta meg soros, tisztújító közgyűlését. A tagszervezetek küldöttei meghallgatták *Tóth Mihály* elnök, *Vass Tibor* ügyvezető elnök és *Ádám Barnabás*, az ellenőrző bizottság tagjának beszámolóját az 1996–1999-es időszakban kifejtett tevékenységéről. A közgyűlés döntött új tagszervezetek: a Krími Magyarok Petőfi Sándor Szövetsége, a Kárpátaljai Egészségügyi Dolgozók, a Kárpátaljai Magyar Gazdaszövetség, a Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetsége felvételéről; később a Magyar Iskolaigazgatók Fóruma is az UMDSZ tagja lett. Módosult a Szövetség struktúrája: elnökké *Tóth Mihályt*, ügyvezető elnökké *Vass Tibort*, regionális alelnökké (Kárpátalja) *Zubánics Lászlót*, regionális alelnökké (Kárpátokon túli régió) *Ilku Marion Józsefet* választották. Hét munkabizottság jött létre: gazdasági: *Dupka György*; közművelődési: *Horváth Sándor*; önkormányzati-emberjogi: *Tóth Mihály*; külkapcsolatok: *Vígh János*; oktatási: *Árpa Péter*; társadalompolitikai: *Kőszeghy Elemér*; egészségügyi és ökológiai: *dr. Szabó László*. 2000 elején a Szövetségnek 10 ezer tagja van. A tagság ekkor 11 tagszervezetbe tömörült.

December 2. *Tóth Mihály* a KMKSZ-szel való előzetes egyeztetés nélkül jelentette be indulási szándékát az ukrainai parlamenti választásokon. *Kovács Miklós* úgy vélte, hogy ez a lépés veszélybe sodorhatja a kárpátaljai magyarság kialakulófélben levő politikai egységét.

December 6. *Fodó Sándor*, a KMKSZ tiszteletbeli elnöke arról nyilatkozott, hogy az Ukrán Szociáldemokrata Párt (egyesített) színeiben indul a választásokon. *“Így megvan a lehetősége annak, hogy Ukrajna legfelső törvényhozásában egyidejűleg két képviselője legyen a kárpátaljai magyarságnak.”* *Tóth Mihály* arról nyilatkozott, hogy többször is próbált egyeztetni a parlamenti képviselői jelölésről, ám ezek a kezdeményezések a KMKSZ késlekedő magatartása miatt rendre meghiúsultak.

December 9. *Brenzovics László* a magyar parlamenti képviselőjelölt indításáról szólva úgy vélte, hogy a Szövetség minden esetben korrektül járt el. *“Az elmúlt választások két nagy ellenfele (Fodó Sándor és Tóth Mihály) most együttesen osztja meg a kárpátaljai magyarságot.”* Elnökségi ülést tartott a KMKSZ. Mivel *Fodó Sándor* bejelentette, hogy a szociáldemokraták színeiben

indul a parlamenti választásokon, ezért az elnökség az Etikai Bizottsághoz fordult.

December 16. Az UMDSZ tagszervezetei támogatásukról biztosították a parlamenti választásokon induló **Tóth Mihályt**.

1998

Február 13. Egyeztető tárgyalás Ungváron a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, a Beregvidéki Magyar Kulturális Szövetség és a Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fórumának képviselői között. A megbeszélés eredményeként megállapodás jön létre a területi tanácsi választásokon támogatandó jelöltek névsoráról.

Március 29. Az ukrainai parlamenti és helyhatósági választásokon a legtöbb szavazatot (27 %) az Ukrán Kommunista Párt kapta. A kijevei parlamentbe egyetlen magyar parlamenti képviselő, **Kovács Miklós**, a KMKSZ elnöke jutott be. A magyarság megosztottsága miatt kevesebb magyar képviselő kapott helyet be a megyei tanácsban, mint az előző ciklusban. (Míg 1994–1998 között az 59 tagú tanácsnak 10 magyar tagja volt, most a 75 tagúra bővített tanácsba csak 6 magyar nemzetiségű képviselő jutott be.). Köztük **Zubánics László**, az UMDSZ egyik alapítója a megyei tanács képviselője lett.

Június 1. Kijevben az ünnepélyesen átadott Magyar Kulturális Központ helyiségében kerül sor az Elnökök Tanácsának ülésére. A Testület jóváhagyja az UMDSZ **Vigh János** tervezte emblémáját. Levélben szorgalmazza az Illyés Alapítványnál az ingatlan (MKK) felújításához szükséges összeg biztosítását (a korábbi ígéreteknek megfelelően). Munkabizottságot hoz létre a *Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Chartájának ratifikációs törvénytervezete* véleményezése céljából.

November 9. Katasztrófális árhullám söpört végig Kárpátalján, a Tisza mentén. A katasztrófa sújtotta övezetté nyilvánított magyarlakta falvakban a segélyprogram koordinálásában és irányításában részt vállaltak a magyar társadalmi szervezetek is.

November 15. Beszámoló és tisztújító közgyűlést tartott a Bereg-vidéki Magyar Kulturális Szövetség. A tanácskozáson **Dalmay Árpád** kijelentette: *“A kárpátaljai magyarság csak úgy juttathat legalább egy vagy két képviselőt az ukrán parlamentbe, ha a magyar érdekvédelmi szervezetek, elsősorban a két legnagyobb – a KMKSZ és a BMKSZ – közös jelöltet állítanak.”* A lemondott **Dalmay Árpád** helyett **Pirigyi Bélát** választották meg a BMKSZ új elnökévé. Beregszászon megtartották a VIII. Kárpátaljai Magyar Önkormányzati Fórumot, amelynek fő témája az Ukrajnában zajló földreform volt

1999

Március 12. Magyarország felvételt nyert a NATO-ba. Az esemény új lapot nyitott az ukrán–magyar és Kárpátalja esetében a magyar-magyar kapcsolatokban.

Május 29. Az UMDSZ tisztújító közgyűlés tart Ungváron. A közgyűlés dönt új tagszervezetek: a Krími Magyarok Petőfi Sándor Szövetsége, a Kárpátaljai Magyar Egészségügyi Dolgozók Szervezete, a Kárpátaljai Magyar Gazdaszövetség, a Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetsége felvételéről az UMDSZ-be. Módosul a Szövetség strukturális felépítése. Döntés születik a regionális alelnökök intézményének bevezetéséről és 7 munkabizottság létrehozásáról. Megválasztott tisztségviselők: elnök – **Tóth Mihály**, ügyvezető elnök – **Vass Tibor**, Kárpátaljai régió alelnök – **Zubánics László**, Kárpáton Túli Régió alelnök – **Ilku Marion József**. Munkabizottságok vezetői: gazdasági – **Dupka György**, közművelődési **Horváth Sándor**, önkormányzati – emberjogi – **Tóth Mihály**, külkapcsolatok – **Vígh János**, oktatási – **Árpa Péter**, társadalompolitikai – **Kőszeghy Elemér**, egészségügyi és ökológiai – **Szabó László**. A közgyűlés állásfoglalást fogad el az anyaországi kormánysszervekkel való kapcsolattartással és a határon túli magyarság támogatásával kapcsolatban, melyben bírálja az anyaország kormánysszerveinek az UMDSZ tagszervezeteivel szembeni diszkriminatív magatartását.

Az év folyamán. Elfogadták az *oktatási törvényt*, amely a nemzeti kisebbségek jogaival is foglalkozik.

2000

Április 22. **Leonyid Kucsma** rendeletet adott ki a nemzetiségi szervezetek elnökségi tanácsadó testületének létrehozásáról. **Tóth Mihály**, az UMDSZ elnöke, az Ukrajnai Nemzetiségi Szervezetek Tanácsának alelnöke szerint az intézkedés azért különösen fontos, mivel megszűnt a Nemzetiségi és Migrációs Állami Bizottság.

Június 6. Kijevben ülésezik az UMDSZ Elnökök Tanácsa. Az UMDSZ levélben üdvözlí **Göncz Árpád** leköszönő és **Mádl Ferenc** megválasztott Köztársasági elnököket, valamint **Patrubány Miklós** megválasztott MVSZ elnököt. A testület levelet intéz **Leonyid Kucsma** Ukrajna Államelnökéhez, melyben követeli a *Kisebbségi és Regionális nyelvek Európai Chartája ratifikációs okmányának* haladéktalan átadását az ET-ben, valamint **Viktor Jucszenko** miniszterelnökhöz, az irreálisan magas bérleti és közüzemi díjak ügyében. Az elnökök **Orbán Viktor** miniszterelnökhöz intézett nyílt levélben tiltakoznak az UMDSZ tagszervezeteivel szemben alkalmazott diszkriminatív kormánypolitika ellen.

Június 17. Az UMDSZ nyílt levelet intézett **Orbán Viktor** miniszterelnökhöz, amelyben szubjektívnek ítéli meg az ukrainai magyar kisebbségi szervezeteknek nyújtott támogatás rendszerét.

November 23. Megtartotta első ülését az ukrán államfő mellett működő Kisebbségi Szervezetek Tanácsa. Az ülésen részt vett **Tóth Mihály**, az UMDSZ elnöke is.

December 5. Az ukrán Oktatási Minisztérium a jövőben nem kívánja megengedni az ungvári egyetemen a magyar nyelven történő felvételizést. A tárca kilátásba helyezett intézkedése ellen tiltakozott **Tóth Mihály**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke is.

2001

Január 19. Megjelent a *Kárpátalja* c. hetilap első száma, a KMKSZ hetilapja.

Március 3. Kárpátalján kritikussá vált az árvízi helyzet. A víz a települések tucatjait árasztotta el. A magyarok lakóházak ezrei omlottak össze. A mentési munkálatokban részt vállaltak a kárpátaljai magyar szervezetek is.

Március 16–17. Katasztrófális árvíz pusztított a Tisza-mentén.

Március 24. A kárpátaljai, illetve az ukrajnai magyar szervezetek vegyes érzelmekkel fogadták a státustörvény elfogadását. **Tóth Mihály**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke azt kifogásolta, hogy az okmány kidolgozásakor nem kérték ki az egyetlen országosan bejegyzett magyar érdekvédelmi szervezetét, az UMDSZ véleményét.

Május 17. Az ukrán parlament megyei jogú várossá nyilvánította Beregszászt.

Június 19. A Magyar Országgyűlés 306 igen szavazattal 8 tartózkodás és 17 ellenszavazat mellett elfogadta a *határon túli magyarokról alkotott törvényt*, vagy ahogyan a köztudatba bevonult: a *státustörvényt*.

Október 6. Az UMDSZ tízéves fennállásának alkalmából ünnepi közgyűlésre kerül sor a kijevei Bratislava szállóban. A közgyűlés beadvánnyal fordult Ukrajna államelnökéhez, miniszterelnökéhez, valamint a Legfelső Tanács elnökéhez, a Kisebbségi és Regionális Nyelvek Európai Chartájának ratifikációja és Ukrajna népképviselőinek megválasztásáról szóló törvény elfogadása kérdésében. Állásfoglalás történt a tagszervezetek és azok tagságának aktív részvételéről a 2002 márciusára tervezett parlamenti és önkormányzati választásokon. Új tagszervezet – a 11-ik a Kárpátaljai Magyar Iskolaigazgatók Fóruma.

December 7. UMDSZ elnökségi ülés Kijevben. Napirenden a közelgő parlamenti választás. Az UMDSZ tagszervezetei Kárpátalján az Egyesített Szociáldemokrata Pártot, annak jelöltjét, **Gajdos Istvánt**, a Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fórumának társelnökét támogatják.

December 17. Megnyílt a Magyar Köztársaság Ungvári Magyar Főkonzulátusának beregszászi ügyfélfogadó konzuli irodája.

2001. évi népszámlálás A hivatalos adatok szerint 151.516 (saját becslésük szerint közel 200.000) magyar nemzetiségű lakos él Kárpátalján. Elszigetelt tömböket alkot a magyarság a Felső-Tisza vidékén. Szórványok találhatóak még a Felső-Borzsa (Bilke, Ilosva), Felső-Latorca (Szolyva), Felső-Ung (Perecseny, Nagyberezna) völgyében. A magyar népesség 84 %-a azonban a magyar határ menti 20 kilométeres sávban tömörül.

Városi lakosság:

Ungvár – 8 000,	Rahó – 1 282,
Munkács – 7 000,	Huszt – 1 759,
Beregszász – 12 800,	Csap – 3 659,
Nagyszőlős – 3 171,	Ilosva – 107,
Técső – 2 640,	Szolyva – 322 fő

Összesen: 40 740 fő

A magyar szórvány lélekszáma Lvivben, Kijevben, Ivano-Frankivszkban, Kharkivban, Odeszában néhány száz (2001. évi adatok).

2002

Január 22. A Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fórumának hatodik közgyűlésén egyebek mellett hangsúlyozottan foglalkoztak a márciusban sorra kerülő parlamenti és helyhatósági választásokra való felkészüléssel.

Április 4. A szavazatszámamlálást követő eredmények szerint **Kovács Miklós** nyerte meg a választást a 72. sz. választókerületben, ám miután ellenfele, **Gajdos István** az UMDSZ támogatója óvást nyújtott be, ezért Mezőváriban, Mezőkaszonyban, Dédában és Csap egyik választókerületében érvénytelennek nyilvánították a szavazást. Így a nevezett választókerületben az Ukrainai Egyesített Szociáldemokrata Párt jelöltje lett a győztes. A KMKSZ panaszt nyújtott be a Központi Választási Bizottsághoz. Nem volt zavartalan a választás Csapon sem, ahol az elavult választási névjegyzék miatt még az is megtörtént, hogy sokan nem tudtak élni alkotmányos jogaikkal.

Április 14. „Egyformán szeretném képviselni nemcsak a Kárpátalján, de Ukrajna egész területén élő magyarokat, valamint a magyar többségű választókerületem más nemzetiségű választóit is – hangsúlyozta Kijevben Gajdos István, az ukrán parlament egyetlen magyar képviselője. „Magyarként szorosán együtt szeretnék működni a magyar kormánnyal A Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fórumának alelnökeként ki szeretném használni mind a Fórum által tömörített érdekvédelmi szervezetek nyújtotta, mind az ukrán törvényhozás, mind az ukrán állam adta lehetőségeket is” – mondta az ukrán parlament egyetlen magyar nemzetiségű képviselője a parlamentben a képviselők eskütétele után.

Április 28. Az UMDSZ soron kívüli elnökségi ülést tart Szolyván. Napirenden szerepel az *anyaországi támogatási rendszerek* megreformálásának kérdése. Az ülés munkájában először vesz részt **Gajdos István** mint parlamenti képviselő.

Április 30. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség Kárpátaljai Regionális Tanácsának Szolyván megtartott ülésén olyan állásfoglalás született, amely szerint felül kell vizsgálni a magyarországi pályázati lehetőségeket, a különböző alkuratóriumok tevékenységét.

Május 25. *Tóth Mihály*, az UMDSZ elnöke *Medgyessy Péter* kormányfőjelölthöz, *Kovács László* és *Kuncze Gábor* pártelnökökhöz intézett levelében felpanaszolja, hogy az előző kormányzati ciklusban hátrányos megkülönböztetés érte az összességében 34 ukrajnai magyar szervezetet tömörítő egyetlen országos szövetséget.

Július 9. Éles vita alakult ki az UMDSZ és a KMKSZ között az Illyés Közalapítvány Kárpátaljai Alkuratóriumában elfoglalt helyek megosztásáról. Az előbbi szervezet önmagára nézve hátrányosnak tartotta az elmúlt négy év gyakorlatát, az utóbbi szerint viszont mondvacsináltak a kifogások.

Augusztus 28.: UMDSZ Elnökségi ülés Ungváron. *Állásfoglalás az ukrajnai magyarság szülőföldjén való boldogulását célzó magyarországi közalapítványi támogatással kapcsolatban.* Terítéken a kárpátaljai magyar nyelvű oktatás koncepciója. Beadvány Ukrajna miniszterelnökéhez és a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatás elnökéhez, a kárpátaljai magyar oktatási és közművelődési intézmények anyagi bázisának fejlesztése kérdésében. A felszólalók közül többen is a szervezet reformjának a szükségességét hangsúlyozták.

Szeptember 10. *Gajdos István* parlamenti képviselő a megyei oktatási és tudományos főosztály vezetőjéhez és a huszti városi tanács elnökéhez intézett levélben szorgalmazta a város általános iskolájának középfokú tanintézménnyé történő átminősítését

Szeptember 14. *Gajdos István* parlamenti képviselő *Medgyessy Péter* miniszterelnökhöz intézett levelében a kishatár-forgalom további fenntartását szorgalmazta.

Szeptember. Az UMDSZ társelnökeinek kezdeményezésére létrejött a *Nemzetiségi Kulturális Autonómia törvénytervezetét előkészítő bizottság* *Gajdos István* parlamenti képviselő elnöklétével

Október 19. *Gajdos István* parlamenti képviselő azzal a kéréssel fordult *Volodimir Skidcsenko* ukrán védelmi miniszterhez, hogy a külföldön tanuló fiatalok ideiglenesen mentességet kapjanak a sorkatonai szolgálat alól.

Október elején. Az Ungvári Nemzetiségi Kulturális Központban bemutatták *Tóth Mihály*, az UMDSZ elnöke könyvalakban kiadott kandidátusi disszertációját, melyben a szerző a nemzetiségi kisebbségek jogainak XX. századi fejlődését elemzi, különös tekintettel az ukrajnai helyzetre. A jelenlévők többsége alapműnek minősítette a kiadványt.

Október 28. A MÉKK által életre hívott Kárpátaljai Magyar Önkormányzati Fórum Péterfalván tanácskozott. A napirenden a következő kérdések szerepeltek: választások, EU-csatlakozás, kulturális és gazdasági kapcsolatok, testvérszervezetek, egyebek mellett *Gajdos István* parlamenti

képviselő személyében társelnököt választott a Kárpátaljai Határmenti Önkormányzatok Társulása.

December 7. UMDSZ tisztújító közgyűlés Ungváron. A történelmi közgyűlést megtisztelte jelenlétével **Bálint-Pataki József**, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke. A közgyűlés új elnököt választott **Gajdos István** parlamenti képviselő személyében a leköszönő **Tóth Mihály** helyébe. A leköszönő elnök maga is szorgalmazta **Gajdos István** megválasztását és azt az új alapokra épített UMDSZ zálogaként minősítette. A tisztújító közgyűlés munkájában részt vett az UMDSZ tíz tagszervezetének küldöttsége. A közgyűlés döntött arról, hogy bevezeti az egyéni tagság intézményét. Négy alelnököt választott: **Dupka György** kulturális-szervezési, **Kincs Gábor** gazdasági, **Kőszeghy Elemér** politikai, **Vass Tibor** ügyvezetői alelnöki tisztséget lát el. A közgyűlés határozatot hozott az ukrainai *nemzeti kisebbségek kulturális autonómiájáról szóló törvénytervezet* előkészítéséről.

December 21. Országos Nemzetiségi Fórum zajlott le Kijevben, ahol az UMDSZ-t **Árpa Péter** által vezetett küldöttség képviselte.

December 21. Törvénytervezet a behívások halasztásának rendezéséről. A külföldön tanuló diákok sorkatonai szolgálata körül kialakult helyzet rendezését célzó törvénytervezetet nyújtott be a Legfelső Tanácshoz **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke. A 72. sz. választókerület parlamenti képviselőjéhez több mint 150 diák és szülő fordult problémájával.

***Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke beadványt intézett **Vaszil Kreminy** oktatás- és tudományügyi miniszterhez, amelyben azt kifogásolja, hogy nem megfelelő az ukrán nyelv- és irodalom oktatásának színvonala a magyar tannyelvű iskolákban.

***Gajdos István** parlamenti képviselő az UMDSZ elnöke a külföldieknek és az állampolgárság nélküli személyeknek Ukrajnában nyújtandó menedékjogról szóló törvénytervezettel kapcsolatban is javaslatokat terjesztett elő az emberjogi, a nemzeti kisebbségek és a nemzetiségi kapcsolatokkal foglalkozó parlamenti bizottság elé.

December 28. **Gajdos István** parlamenti képviselő, UMDSZ-elnök újabb leveleket küldött a határügyben, hogy ne szűnjön meg a kishatárforgalom. Ez utóbbi tényre felhívta a figyelmét **Szabó Vilmosnak**, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkárának és **Bálint Pataki Józsefnek**, a Határontúli Magyarok Hivatala elnökének. **Gajdos István** rámutatott arra is, hogy mivel az Asztély–Beregsurányi határátkelő rekonstrukciós munkák miatt zárva van, sem a Mezőkaszony–Barabás, sem a Lónya határátkelőt nem minősítették át nemzetközivé, Kárpátalja egyetlen magyar többségű járása gyakorlatilag határátkelő nélkül maradt.

December 31. Az ungvári főkonzulátuson bejelentették, hogy nem szűnik meg a kishatárforgalom. Az UMDSZ elnöke és több más kárpátaljai politikus, szervezet kérése meghallgatásra talált.

December 31. Évzáró ülést tartott Ungváron *Gajdos István* vezetésével az UMDSZ Operatív Tanácsa. Ezen többek között elvi döntés született arról, hogy a szervezet kiket delegál a MÁÉRT szakbizottságaiba.

2003

Január 18. Tizenöt éves a Hungarológiai Központ. Ünnepi ülés keretében méltatták az intézmény megalakulásának 15. évfordulóját. Az intézmény fölött védnökséget vállalt *Gajdos István* parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke, aki bejelentette, hogy ezen túl az országos szervezet segíteni kívánja a központ működését.

Január 21. Ifjúsági emberjogi konferenciát tartottak Koppenhágában, melyen az UMDSZ-t *Kaszó Róbert*, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség Ifjúsági és Sportszakbizottságának alelnöke képviselte.

Január 25. Életének 70. esztendejében elhunyt *Ilku Marion József*, a Lvivi Iparművészeti Főiskola docense, a Lembergi Magyar Kulturális Szövetség elnöke, az Ukrajnai Demokrata Szövetség korábbi alelnöke, a Szövetség szórványban élő magyarokkal élő szakbizottságának elnöke. Az UMDSZ nevében búcsúbeszédet *Horváth Sándor*, a művelődési szakbizottság elnöke tartott.

Január 29. Konzultációs tanácskozásra került sor a Határon Túli Magyarok Hivatali szervezésében Budapesten. A tanácskozáson az érdekelt felek azt vitatták meg, miként lehet könnyíteni a magyar-magyar kapcsolattartáson, azt követően, hogy Magyarország ez év őszén vízumkötelezettséget vezet be az ukrán állampolgárokkal szemben. A tanácskozás munkájában *Gajdos István* az UMDSZ elnöke és *Dupka György* az UMDSZ alelnöke mondtak véleményt e kérdésben.

Január 29. *Gajdos István*, az UMDSZ elnöke megbeszéléseket folytatott a földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztériumban. Szorgalmazta azt is, hogy Magyarország nyújtson segítséget a falugazda-rendszer kárpátaljai kialakításában és a szakemberek képzésében.

Február 4. RMDSZ-kongresszus Szatmárnémetiben. Kárpátaljáról többek között *Kőszeghy Elemér* és *Dupka György* alelnökök az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetséget képviselték a kongresszuson.

Február 6. Ülészett az UMDSZ operatív tanácsa. Több mint 20 kérdést tárgyalt Ungváron megtartott ülésén. Az OT hasznosnak tartotta azokat a tárgyalásokat, amelyeket az UNDSZ vezetői az RMDSZ Szatmárnémeti kongresszusán folytattak európai, magyarországi és határon túli magyar politikusokkal. Egyben kidolgozták a kapcsolatfelvétel konkrét munkatervét. Ugyancsak hasznosnak tartotta az a konzultatív tanácskozást, mely a HTMH kezdeményezésére a magyarországi illetékesek – bel-, külügyminisztérium, határőrség, Miniszterelnöki Hivatal és kárpátaljai magyarságszervezetek képviselők részvételével zajlott le Budapesten. Az OT furcsállja, hogy ezen a

tanácskozáson kárpátaljai részről csak az UMDSZ állt elő konkrét javaslatokkal. Nevezetesen, hogy a madridi egyezményből foglaltakból kiindulva Magyarország EU-csatlakozása után is maradjon meg a kishatárforgalom az ukrán-magyar szakaszon, hogy a kiadásra kerülő vízumok hosszabb időre szóljanak, a majdani vízumilleték nagysága minél mérsékeltebb legyen, s hogy a vízum elbírálásának ideje ne lépje túl a tíznapos határidőt. Az OT örömmel vette tudomásul, hogy a magyar felek tárgyalási alapul fogadták el az UMDSZ elnökének javaslatait.

Február 8. Az ukrán parlament igent mondott az ukrán státusztörvényre, melynek előkészítésében és szavazásában részt vállalt **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke is.

Február 8. Az UMDSZ OT a helyi magyar sajtóban állásfoglalást tett közzé a *kedvezménytörvény-módosítás* ügyében. Az UMDSZ nem támogatja a kedvezménytörvény kiürítését.

Február 11. Budapesten vitafórumot tartottak a határon túli magyarokról, a diákokról és a kedvezménytörvényről. Munkájában részt vett **Dunda György**, az UMDSZ ifjúsági és sportszakbizottságának elnöke.

Február 13. Tisztújító közgyűlést tartott a Magyarok Kijevi Egyesülete. **Vígh János** maradt az elnök, aki egyben elvállalta az elnöki funkciót az UMDSZ nemrég megalakult kijevi szervezetében is.

Február 13. Az ukrán parlamentben vita zajlott le a chartáról. **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, parlamenti képviselő sajtóközleménye szerint tökéletesítené a jogszabályt. Ennek szükségességére mutatott rá a parlament egyetlen magyar képviselője, a regionális és európai nyelvek európai chartájának ukrainai ratifikálásáról szóló parlamenti vita során.

Február 25. A benei faluházban az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség védnöksége alatt működő beregszászi zöldturizmus Bereg-vidéki szervezete szakmai ülésére került sor az elmúlt hétvégén. Vitaindító előadást **Nagy György**, Csetfalva polgármestere, az UMDSZ önkormányzati szakbizottságának elnökhelyettese tartott.

Március 1. Beregszászban megalakult az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség beregszászi városi és járási szervezete.

Március 1. **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, parlamenti képviselő újabb levelet fogalmazott vízum-ügyben, amelyet **Medgyessy Péter** kormányfőnek írt a napokban. Bejelentette, hogy vízum-ügyben párhuzamosan Kijevben is lépéseket tesz, hogy a Magyar Köztársaság EU-tagsága lehetőleg minél kevésbé nehezítse kapcsolattartásunkat az anyaországgal.

Március 4. A reformot hirdető UMDSZ középszintű szervezete Beregszászban, illetve a beregszászi járásban alakult meg elsőként. A szövetség programját, tevékenységét Gajdos István elnök ismertette. Ezen a fórumon az UMDSZ beregszászi városi középszintű szervezet elnökéül **Pirigyi Bélát**, a BMKSZ elnökét, a művészeti iskola igazgatóját választották meg. A járási

középszintű szervezet elnöke pedig **Kincs Gábor**, a Kárpátaljai Magyar Szervezetek Fórumának elnöke lett.

Március 6. Megalakult az UMDSZ nagyszőlősi járási szervezete. A rendezvényen részt vett és felszólalt az UMDSZ operatív tanácsának tagjai, **Gajdos István** elnök, **Kőszeghy Elemér**, **Dupka György**, **Kincs Gábor** alelnök. A szervező bizottság javaslatára elnöknek jelölték **Botos Csabát**, Nagypalád polgármesterét, alelnöknek **Varga János** egykori 56-os elítéltet, az elnökség tagjává **Popovics Máriát**, a járási közigazgatás elnökhelyettesét, **Czébely Sándor** vállalkozót Salánkról. Az ellenőrző és mandátumvizsgáló bizottság elnökévé **Stul Pál** verbóci polgármestert, az etikai bizottság elnökévé pedig **Bíró Andort** javasolták. Megválasztották a szakbizottságok irányítóit is: ifjúsági és sport, ifj. **Czébely Sándor**, egészségügyi **dr. Popovics László**, kommunikációs **Molnár Ibolya**, diaszpóriai szórványgondozási **Markancsukné Budai Ilona**, oktatási Borbély Ida, művelődési **Kosztya Margit**, önkormányzati **Zelik Ferenc**, gazdasági **Zsidik Béla**, szociális **Szeplánik Péter**, környezetvédelmi **Illés István**, nőtanács **Tóthné Bocskay Júlia**.

Március 8. Megalakult az UMDSZ ungvári városi és ungvári járási szervezete. Az ungvári városi középszintű szervezet elnöki posztjára **Molnár Sándort**, a MOL Kárpátalja Kft. vezérigazgató-helyettesét választották meg. Alelnökei: **Rada Sándor**, **Horváth Katalin** és **Turóczy István** lettek. Az ungvári járási szervezet elnöki pozíciójának betöltésére **dr. Varga Lajos** nyugalmazott járási főorvost választották, alelnöki tisztségre szavazták **Szanyi Béla** járási képviselőt és **Ember Balázst**, Kisdobrony polgármesterét.

Március 13. A técsői járásban is van szervezete az UMDSZ-nek. Az UMDSZ Técsői Járási Szervezetének elnökéül **Ambrus Pált**, a técsői járási közigazgatás elnökhelyettesét választották. Az elnökség tagja lett **László Károly**, **Kozma Tibor**, **Száva József** és **Szűcs Zoltán**.

Március 25. Budapesten került sor az ukrán–magyar kormányközi vegyesbizottság ülésére. Az ukrainai delegáció között volt, s a vegyes bizottság munkájában is részt vett **Gajdos István** parlamenti képviselő.

Március 27. A szolyvai és a huszti járásban is van szervezete az UMDSZ-nek. Az elnöki poszton Szolyván köztisztviselőnek örvendő **Vass Istvánnak**, a Szolyvai Magyar Kulturális Szövetség elnökének szavaztak bizalmat. Két alelnöki posztot **Sepa György** és **Vereckey Gyula** foglalta el. Az UMDSZ Huszti Járási Szervezetének elnökéül **Ötvös Sándor** pedagógust választották. **Star István** és **Havasi Olga** az alelnöki pozíciót tölti be.

Március 29. Kijevi tanácskozás a nemzetiségi törvényről. A háromnapos fórum szervezője az Ukrajna elnöke mellett működő, a Nemzetiségi Szervezetek Elnökeit Tömörítő Tanács volt, melynek munkájában részt vett és beszámolót tartott **dr. Tóth Mihály**, a tanács jogi kérdésekkel foglalkozó bizottságának elnöke és **Vass Tibor**, az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség alelnöke, aki az UMDSZ kulturális autonómia koncepciójáról tartott előadást.

Április 9. A macsolai klubban került sor az UMDSZ helyi szervezetének megalakulására. A 21 alapító taggal induló szervezet gyűlésén jelen volt **Zubánics László**, az UMDSZ járási szervezetének alelnöke, a *Beregi Hírlap* főszerkesztője. Az UMDSZ macsolai szervezete elnökévé a tagok egyhangúan **Biriki Erzsébet** tanárnőt, a járási tanács képviselőjét választották meg.

Április 15. A Kárpáti Igaz Szó hírül adja, hogy az ungvári járásban alakulnak az alapszervezetek. Az UMDSZ kisdobronyi helyi alapszervezetének alakuló gyűlésén részt vett **Gajdos István** parlamenti képviselő, a Szövetség elnöke is, ahol a jelenlévők **Balogh Margitnak** szavaztak egyhangúan bizalmat. Kisdobrony a 9. ungvári járási település, ahol megalakult az UMDSZ helyi alapszervezete. Eszenyben **Szabó Tibor** és **Fencik Irén**, Szalókán **Bakura János**, illetve **Antal Georgina**, Tarnócon **Bujdosó Éva** és **Bíró Erzsébet**, Sislócon **Persely Éva** és **Feszuscák Ágnes**, Szürtében **Tóth Viktor**, Nagydobronyban **Misák József** és **Szilvási Zoltán**, Botfalván **Bíró Gusztáv** és **Szálka Anna**, Órdarmán pedig **Jevcsák Gyula** és **Krupa István** tölti be az elnöki, illetve az alelnöki posztot.

Április 15. UMDSZ-küldöttség járt Olaszországban, TACIS-program a Tisza-völgyében. A program ukrajnai részét az Ecocentr Tisza Intézet menedzseli, mely felkért az együttműködésre az UMDSZ országos önkormányzati, környezetvédelmi és gazdasági bizottságába. A tízfős küldöttségben az UMDSZ öt fővel képviseltette magát. Illés István, Péterfalva polgármestere, a Szövetség nagyszőlősi járási környezetvédelmi bizottságának elnöke, **Nagy György** Csetfalva polgármestere, az UMDSZ önkormányzati bizottságának elnökhelyettese, **Mező-Kricsfalusi Gabriella**, az UMDSZ országos környezetvédelmi bizottságának elnökhelyettese, **Orosz Sándor**, a Beregszászi Járási Tanács elnökhelyettese, **Dupka György**, az UMDSZ alelnöke.

Április 23. A Magyar Rádió Határok nélküli stúdiójának szerkesztője **Gecse Géza** nyilvános kerekasztal-tanácskozást hirdetett meg a kettős állampolgárság kérdésében. Az UMDSZ-t ezen a tanácskozáson **Zubánics László**, a kommunikációs bizottság elnöke képviselte.

Április 26. Az UMDSZ elnökének személyes részvételével Munkácson és a munkácsi járásban is megalakult az országos környezetvédelmi tömörülés szervezete. A munkácsi járási szervezet elnöke **Koncz Sándor**, a járási munkaügyi és szociális védelmi munkaügyi vezetője lett, alelnökévé **Tóth János** szernyei, illetve **Baksa Tibor** csongori polgármestert és **Orosz Károlyt**, a derceni középiskola igazgatóját választották. A munkácsi szervezet elnöke **Kótun Jolán**, a humán-pedagógiai kollégium magyar tagozatának alelnöke lett, meg **dr. Wesselényi Igor** orvos.

Április 26. Óriási érdeklődés mellett zajlott le az UMDSZ alapszervezetének alakuló gyűlés a nagyszőlősi járási Fertősalmáson is. A tanácskozáson részt vett **Gajdos István** elnök, illetve **Kőszeghy Elemér** alelnök. A tisztségviselők, azon belül a helyi elnök megválasztásakor a jelenlévők **iff.**

Bíró Vencelnek szavaztak bizalmat. Helyettese ifj. Botos Árpád, titkára **Szabó Mária** lett. A Fertősalmás a 15. olyan nagyszülősi járási település, ahol létrejött az UMDSZ helyi alapszervezete.

Április 26. Budapesten ülésezett az Illyés Közalapítvány fő kuratóriuma, amely felkérte az UMDSZ-t és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetséget, hogy négy-négy tagot delegáljon az alkuratóriumba. A három történelmi egyház kurátoraival kibővülve remélhetőleg a közeljövőben felállhat a 11 tagú kárpátaljai alkuratórium.

Május 3. Az UMDSZ rendkívüli közgyűlése. Az Alapszabály módosításáról, a júliusi kongresszus előkészítéséről, új tisztségviselők személyéről is döntött az Ungváron megtartott rendkívüli közgyűlés.

Május 9. Továbbra sincs kárpátaljai alkuratóriuma az Illyés Alapítványnak (IKA), melyet a Beregszászon megtartott alakuló ülésen a tisztségviselők megválasztásával kapcsolatosan patthelyzet alakult ki. A KMKSZ **Brenzovics László** alelnököt jelölte az alkuratóriumba. A KMKSZ által javasolt személy **Orosz Ildikó** (KMPSZ) **Soós Kálmán** (Tanárképző Főiskola) és **Mester András** (a KMKSZ Ifjúsági Szervezete) volt.

Az UMDSZ részéről **Kőszeghy Elemér** alelnököt, továbbá **Dupka Györgyöt** (MÉKLIK), **Kincs Gábor** (KMSZF), **Ambrus Pált** (KHÖT) javasolta kurátornak. A római katolikus egyházat **Bárdos István**, a Keresztény Értelmiségek Szövetségének elnöke, a görögkatolikus egyházat **Demkó Ferenc** parochus képviselte, **Horkay László** református püspök kinyilvánította, hogy személyesen vesz részt a testület munkájában. Ezen az összejeövetelen a KMKSZ és az UMDSZ képviselőinek sem az elnök, sem a titkár személyében, sem az irodahelyiség kijelölésében nem sikerült megegyezni. A résztvevők egy tartózkodás mellett 5-5 szavazataránnyal ebben a kérdésben nem tudtak azonos véleményt kialakítani. **Laborci Géza**, az IKA titkára élve a levezető elnöki jogkörével az ülést felfüggesztette és egy későbbi időpontra halasztotta.

Május 15. Az UMDSZ országos elnöksége nyilatkozatot adott ki az Illyés Közalapítvány ukrain alkuratóriumának alakuló ülésével kapcsolatban. Többek között felkéri az Illyés Közalapítvány kuratóriumát, hogy az alkuratórium felállításáig saját hatáskörében hirdesse meg a pályázatot, jelölje ki az irodacímeket, ahová az érintett személyek és szervezetek pályamunkáikat beadhatják.

Május 17. UMDSZ-küldöttség kereste fel **Szili Katalint**, a Magyar Országgyűlés elnökét. **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke többek között ismertette Szili Katalinnal a *nemzetiségi kulturális autonómiáról* szóló törvénytervezetet.

Május 17. **Gajdos István** UMDSZ elnök **Kőszeghy Elemér** kíséretében felkereste Ukrajna budapesti nagykövetségét. A **Vaszil Durdineccel** folytatott eszmecsere során megállapodtak abban, mindketten szorgalmazni fogják, hogy még a kishatárforgalom augusztus 1-jei megszűnése előtt minősítsék át nemzetközivé a Mezőkaszony-Barabás és Harangláb-Lónya határátkelőket.

Május 22. Magyar parlamenti küldöttség élén **Szili Katalin** látogatást tett Ukrajnában. A hivatalos programokra elkísérte és a tárgyalásokon is részt vett **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke is.

Május 24. **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke korábban levélben fordult az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztériumhoz, és kérte, hogy a magyar iskolák idén érettségiző diákjai a korábbi évekhez hasonlóan tollbamondást ír hassanak államnyelvből. A levelére megnyugtató választ kapott arra vonatkozólag is, hogy a nemzetiségi illetve a magyar iskolák végzősei, minden kárpátaljai felsőoktatási intézményben anyanyelven írják a felvételizés alatt a tollbamondást. Viszont ukrán nyelvből egy kötelező beszélgetésen kell részt venniük.

Május 24. Az UMDSZ Országos Elnöksége a MÁÉRT hetedik ülésével kapcsolatosan nyilatkozatot adott ki, amely többek között leszögezi, hogy az UMDSZ több okból is támogatja a *kedvezménytörvényt módosító javaslatokat*, megfogalmazza a törvénytervezettel kapcsolatos elvárásokat.

Május 27. Budapesten ülésezett a MÁÉRT. Az ukrainai magyarságot az UMDSZ, az egyetlen országos magyar szervezet képviselte **Gajdos István** elnök és **Kőszeghy Elemér** alelnök személyében. Az UMDSZ vezetői a jelenlévő magyarországi és határon túli magyar pártokhoz, szervezetekhez hasonlóan támogatásukról biztosították a *kedvezménytörvény módosításait és aláírták a zárónyilatkozatot*. A KMKSZ – a FIDESZ Magyar Polgári Szövetséghez, illetve a Vajdasági Magyar Demokrata Párthoz (VMDP) hasonlóan – nemet mondott mindkét esetben.

Május 28. Ungváron nemzetközi tudományos-gyakorlati konferenciát tartottak az Ungvári Nemzeti Egyetem jogi karának szervezésében az UMDSZ támogatásával, amelyen a *nemzeti kisebbségek jogi státusával* kapcsolatos kérdéskört vitatták meg a résztvevők. A fórum anyagainak gyűjteménye **Gajdos István** parlamenti képviselő támogatásával jelent meg. **Gajdos István**, parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke előadásában az Ukrajnában élő nemzeti kisebbségek jogai védelmének törvényi szabályozásával kapcsolatos problémákról, a nemzetiségi kulturális autonómiáról szóló törvénytervezet kidolgozásáról tájékoztatta a megjelenteket. A konferencián határozatot fogadtak el a megvitattott kérdésekről.

Május 31. Kibővített ülést tartott az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség Országos Elnöksége. A tanácskozás fő napirendi pontjaként meghallgatták és megvitatták **Gajdos István** elnök és **Kőszeghy Elemér** alelnök beszámolóját a Magyar Állandó Értekezlet hetedik üléséről

Június 3. Az UMDSZ tagszervezete a Lembergi Magyar Kulturális Szövetség szervezésében Magyar Napok zajlottak le Lembergben. A fesztivál magyar részét **Gajdos István** képviselő, az UMDSZ elnöke nyitotta meg.

Június 7. Gyarapodnak az UMDSZ sorai a Bereg-vidéken. Húszt községben működnek már alapszervezetek, amelyeket tekintélyes, az emberek bizalmát élvező személyek irányítanak. Az asztélyi szervezetet **Csok Ferenc**, a

bótrágyit *Kuli Mihály*, a bátyuit *Baraté Sámuel*, a nagyberegít *Oroszné Nagy Márta*, a beregújfaluit *Máté Árpád*, a borzsavait *Homoki János*, a nagybégányit *Popovics Sándor*, a hetyenit *Hegedüs Zsuzsanna*, a haranglábit *Hajdú Ferenc*, a gutit *Csulák Enő*, a zápszonyit *Tóth Menyhért*, a kígyósit *Komáromi Ilona*, a mezőkaszonyi *Márkus Miklós*, a macsolait *Biriki Erzsébet*, a nagymuzsalyit *Varga Ilona*, a sárosoroszit *Doma István*, a csonkapapit *Ködöböcz István*, a csetfalvait *Bundovics Angelika*, a tiszacsomait *Kovács Miklós*, a beregsomit pedig *Voloscsuk László* irányítja. A júliusban sorra kerülő első kongresszusig a Beregszászi járás minden településén lesz majd szervezete a Szövetségnek.

Június 7. Nyíregyházán ülésezett a nyírségi vállalkozók magyar-ukrán tagozata, amely megtárgyalta a határ menti együttműködés aktuális kérdéseit. Ezen a találkozón először mutatkozott be a magyarországi ukrán kereskedelmi misszió vezetőjeként *Tóth Mihály*, az UMDSZ korábbi elnöke. A rendezvényt az UMDSZ-küldöttség is megtisztelte: *Dupka György* alelnök vezetésével.

Június 12. A derceniek is megalakították az UMDSZ helyi alapszervezetét, melynek elnöke *Fodor Béla* tanár, alelnöke *Bíró Lajos* vállalkozó lett. A tanácskozáson jelen volt és felszólalt *Viktor Gyadcsenko*, a munkácsi járási adminisztráció elnöke, *Koncz Sándor*, az UMDSZ járási szervezetének elnöke, *Kőszeghy Elemér*, *Dupka György*, *Kincs Gábor* alelnökök.

Június 19. Az UMDSZ rahói járási szervezet alakuló ülés munkájában részt vett és felszólalt *Kőszeghy Elemér* és *Dupka György* alelnök. A rahóiak és a járásban élő magyarok egyhangúan szavaztak bizalmat *Milcsevics György* zenetanárnak, aki hosszú ideig volt a helyi zeneiskola igazgatója. A rahói járási szervezet alelnöke *Szentimrey Miklós*, titkára *Zaharovics Roberta*, pénztárosa *Egry Erika* lett. A tanácskozás kellemes mozzanataként *Gajdos István* parlamenti képviselő ungvári ügyfélfogadó irodájának nevében *Kőszeghy Elemér* egy komputert ajándékozott a most megalakult UMDSZ-szervezetnek.

Június 19. Dercen után a munkácsi járási Barkaszón is megalakult az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség helyi alapszervezete. A tanácskozáson részt vett az országos vezetés részéről *Dupka György* és *Kőszeghy Elemér*, *Horváth Sándor*, az országos tanács alelnöke. A barkaszói alapszervezet elnöke *Szalontay László* vállalkozó lett, helyettese *Sütő Barna* és *Sütő Sándor*.

Július 3. Az UMDSZ Országos Elnöksége nyilatkozatban üdvözölte a Magyar Országgyűlés döntését, amely jóváhagyta a módosított kedvezménytörvényt.

Július 12. Az UMDSZ I. kongresszusa Beregszászban, amelyen 450 küldött képviselte a több mint 15 ezer fős tagságot. Az országos szövetség 13 regionális, 11 középszintű, illetve 135 alapszervezetből épül fel. A küldöttek bizalmukról biztosították az országos elnökség tagjait: *Gajdos István* elnököt, *Dupka György*, *Kincs Gábor*, *Kőszeghy Elemér* és *Vass Tibor* alelnököket; megválasztották az Országos Tanácsot, melynek elnöke *Zubánics László*, két alelnöke *Horváth Sándor* és *Kárász Magdolna* lett. Jóváhagyták a szövetség

belső működési szabályzatát, és a vízumkényszer kapcsán nyilatkozatot fogadtak el az ukrán–magyar államközi kapcsolatokról, valamint a kedvezménytörvény módosításáról. Elfogadták az UMDSZ Programját is, amely az alapvető stratégiai feladatok között jelöli ki a *nemzetiségi kulturális autonómiát*, annak jogi megfogalmazását és törvényhozás útján való érvényesítését kívánja elérni.

Augusztus 9. Az UMDSZ tisztában van azzal, hogy a jelenleg érvényben lévő ukrainai jogszabályok kizárják a kettős állampolgárságot, és csak az egyes állampolgárságot ismerik el. „*Abban az esetben, ha Magyarország jogrendje lehetővé teszi az önkaratukon kívül határon túlra és ezáltal más állampolgárságába került volt honfitársaik és azok leszármazottjainak visszahonosítását, állampolgárságba való befogadását, szorgalmazni kívánja Ukrajna törvényeinek olyan módosítását, amely módot ad a kárpátaljai magyarságnak, hogy éljen ezzel a lehetőséggel*” – szögezi le az UMDSZ 2003. augusztus 9-én kiadott beregszászi Nyilatkozata.

Szeptember 29. **Leonyid Kucsma** e napon kelt rendeletével parlamenti képviselőnként, **Gajdos Istvánt**, az UMDSZ elnökét nevezte ki az államfő mellett működő, az országos nemzetiségi szervezetek vezetőiből álló tanácsadó testület elnökévé.

Szeptember végén. Ungváron sor került a magyar–ukrán vegyes bizottság 12. ülésére. A két küldöttséget **Szabó Vilmos**, a Magyar Köztársaság Miniszteri Hivatalának politikai államtitkára és **Hennagyij Moszkal**, Ukrajna Nemzetiségi és Migrációs Állami Bizottságának elnöke vezette. **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, mint parlamenti képviselő, aktívan részt vállalt a vegyes bizottság munkájában. Az ajánlások közül több foglalkozik a kisebbségi jogok törvényi megfogalmazásával, kiemelt helyet kapott többek között az oktatás és a kultúra. **Gajdos István** saját sikerének is tekintheti, hogy az ajánlások között az *Általános kérdések* c. fejezetben helyet kaptak azok a törvénytervezetek is, amelyek parlamenti elfogadtatásán jelenleg is dolgozik. Ezek között is a legfontosabb *A nemzetiségi kulturális autonómiáról szóló törvénytervezet*.

Október 2. **Gajdos István** kárpátaljai magyar parlamenti képviselőt nevezte ki **Leonyid Kucsma** az országos nemzetiségi szervezetek vezetőiből álló, az elnök mellett működő tanácsadó testület élére.

Október 14. **Gajdos István** parlamenti képviselő kollégájával, **Olekszandr Feldmannal** közösen tervezetet dolgozott ki *az ukrainai nemzeti kisebbségekről szóló törvény új szerkesztésű szövegével* kapcsolatban. A társszerzők Ungváron a Nemzetiségek Kulturális Központjában kerekasztal-megbeszélésen vitatták meg a törvénytervezetet a kárpátaljai nemzetiségi szervezetek és a megye vezetőivel.

Október 17. Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetséget képviselő öt taggal alakult meg az Illyés Közalapítvány új összetételű kárpátaljai alkuratóriuma. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és az általa javasolt

három szervezet képviselői nem értettek egyet a budapesti főkuratórium által kieszközölt döntéssel, és kivonultak az ülésteremből.

November 1. Ezen a napon lépett életbe a *vízumkényszer* Magyarország és Ukrajna között, melynek értelmében az ukrán állampolgárok ingyenesen igényelhető vízummal léphetnek Magyarország területére, és a magyar állampolgárok továbbra is vízum nélkül utazhatnak Ukrajnába.

November 4. A határon túli magyarsággal való együttműködés szakmai alapokra való helyezése céljából **Kovács Kálmán** informatikai és hírközlési miniszter és **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke kétoldalú megállapodást írt alá Budapesten. A megállapodással az Informatikai és Hírközlési Minisztérium és az UMDSZ célja az Ukrajnában élő magyarság az információs társadalomba való bekapcsolódásának elősegítése.

December 26. **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke bejelentése szerint elkészült a *nemzetiségi kulturális autonómia törvénytervezete*, amelyet a szakmai véleményezés után megvitatás és elfogadás céljából az ukrán parlament elé terjeszt. (*Ukrajna törvénye az ukrainai nemzetiségek nemzetiségi kulturális önrendelkezéséről*. Törvénytervezet. Szerző: **Gajdos István**, az ukrán parlament képviselője.)

2004

Január 12–14. Strassbourgan ülésezett az Európai Tanácsa és az Ukrán Legfelső Tanács közös munkacsoportja. A tanácskozáson részt vett **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke. Az EU-szakértők elismeréssel nyilatkoztak a **Gajdos István** és **Olekszandr Feldman** jegyzte törvénytervezetről, mely az ukrainai kisebbségek jogait körvonalazza.

Január 24. A Beregszászi Járási Tanács épületében történelmi eseményre került sor: **Bálint-Pataki József**, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke és **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke aláírták azt a szerződést, amely a szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény ukrainai végrehajtásának mechanizmusával, a státustörvényben foglalt kedvezmények, ezen belül a magyarigazolványok kiadásával foglalkozó irodák működését szabályozza.

Február 2. Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség kibővített elnökségi ülésén **Gajdos István** parlamenti képviselő, a Szövetség elnöke beszámolt arról az eszmecseréről, amelyet **Bálint-Pataki Józseffel**, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnökével folytatott a magyar igazolványok kiadásával foglalkozó irodák további tevékenységét szabályozó szerződés aláírását követően. A módosított szerződés értelmében a HTMH – miután a KMKSZ elzárkózott az UMDSZ-szel közös működtetéstől – a **Gajdos** vezette szervezetet bízta meg az információs irodahálózat működtetésével.

Február 8. *Gajdos István* parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke beadvánnyal fordult Ukrajna főügyéséhez a Huszti Magyar Iskola önálló tanintézményként való megtartása ügyében.

Február 19. Az anyanyelv használatának kérdéskörében tartották országos konferenciát Kijevben. A nagyszabású rendezvényen a helyi magyarságot az UMDSZ és a MÉKK vezetői képviselték. A tanácskozáson többek között *Gajdos István* parlamenti képviselő tartott előadást.

Március 2. *Gajdos István*, az UMDSZ elnöke és *Gaál Gyula*, a Magyar Köztársaság gazdasági és közlekedési Minisztériumának politikai államtitkára Budapesten együttműködési szándéknyilatkozatot írt alá.

Március 13. A nemzeti kisebbségekről szóló törvénytervezetről tartanak tanácskozást Ungváron. Az eszmecsere főelőadója *Gajdos István* parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke.

Május 13. A nemzeti kisebbségekről szóló törvénytervezetről tartottak tanácskozást Ungváron. Az eszmecsere főelőadója *Gajdos István* parlamenti képviselő, a tervezet társszerzője volt.

Május 22. Befejeződött az Esélyt a jövőnek első szakasza. Az UMDSZ égisze alatt az Informatikai és Hírközlési Minisztérium támogatásával zajló akció keretében Kárpátalja-szerte információs központokat alakítanak ki. A program szervezői *Kőszeghy Elemér*, az UMDSZ alelnöke, *Árpa Péter*, *Bíró László*, *Dunda György* és *Makuk János* szakbizottsági elnökök.

Június 6. Budapesten rendezték meg a Magyarok VI. világkongresszusát. A fórum küldötte *Zubánics László*, az UMDSZ OT elnöke.

Június 12. Az UMDSZ szervezésében e-Kárpátalja néven első ízben került sor informatikai szakmai napra. Az Esélyt a jövőnek Kárpátalján program keretében Open Wey Net-szolgáltatási rendszert kapott a szolyvai magyarság. Az ebből az alkalomból rendezett ünnepségen részt vett *Szabó Vilmos*, a Miniszterelnöki Hivatal államtitkára, *Gajdos István* parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke, *Németh János*, a külügyminisztérium főosztályvezetője, *Szabó Ottó*, Magyarország ungvári főkonzulja.

Június 14. *Gajdos István* parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke eszmecserét folytatott *Valerij Szmolij* akadémikussal, az Ukrán Nemzeti Tudományos Akadémia történelemtudományi intézetének igazgatójával. A tanácskozás fő témája az ukrán-magyar történészbizottság további tevékenységének vázolása volt.

Június 16. Az UMDSZ kezdeményezésére több tárgyalás eredményeként végérvényesen eldőlt, hogy magyar csoport indul az Ungvári Nemzeti Egyetem történelem karán.

Július 1. Alapköletétel volt a Beregszászi Gimnáziumban. A jelenlévő *Gajdos István* parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke annak a reményének adott hangot, hogy a felépülő új épületet részlegesen szeretnék majd átadni, hogy a pedagógusok, diákok mihamarabb igénybe vehessék azt.

Július 1. A Huszti Magyar Iskolában sor került a bizonyítvány-osztásra. A rémhírek ellenére a tíz 9-es és nyolc 11-es tanuló ez utóbbiak a Viski Középiskolából vehette át bizonyítványát. A rendezvényen részt vett **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke is, akinek a legtöbbet köszönhetnek azért, hogy bizonyítványosztásra gyűlhetek össze.

Július 1–2. Az UMDSZ elnöksége nyilatkozatot adott ki a Huszti Magyar Iskola elleni újabb támadással kapcsolatban. A nyilatkozat elszögezi, hogy nagy szükség van a magyarság összefogására.

Július 3. A romániai Sinaia városában a Kárpát-medencei magyar közösségek vezetői részvételével került sor kisebbségügyi konferenciára. A közép- és kelet-európai kormányok és a magyar közösségek együttműködése "Törekvések, sikertelenségek, lehetőségek" címmel. A kétnapos tanácskozás munkájában részt vett és felszólalt **Zubánics László**, az UMDSZ OT elnöke.

Július 13. Többtagú – **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke, **Zubánics László**, az OT elnöke, **Köszeghy Elemér** politikai alelnök, **Kincs Gábor** gazdasági alelnök, **Péter Csaba**, az UMDSZ Gazdasági Bizottságának elnöke, UMDSZ-küldöttség járt Budapesten. A Szövetség vezetői megbeszélést folytattak **Bálint-Pataki Józseffel**, a HTMH vezetőjével, **Szabó Vilmostal**, a Miniszterelnöki Hivatal politikai államtitkárával. **Gajdos István** elnök beszámolt a közelmúltban elindult aláírásgyűjtési kampány menetéről, az Ungvári Nemzeti Egyetemen induló magyar történelem csoport, illetve magyar történelem tanszék ügyében folytatott tárgyalásairól. A küldöttséget fogadta **dr. Magyar Bálint**, a Magyar Köztársaság oktatási minisztere is. A felek egyetértettek abban, hogy további fejlesztésekre van szükség az ukrainai magyar felsőoktatásban, azonban ezek nem működhetnek a többiek rovására.

Július 17. UMDSZ: kibővített elnökségi ülés koszorúzással. Rendhagyó módon kezdődött az UMDSZ kibővített elnökségi ülésez: az elnökség tagjai, az OT vezetői, valamint a járási, városi szervezetek és szakbizottságok elnökei a tanácskozást megelőzően Tiszabökény és Tiszaújlak határába zarándokoltak el, ahol a turulmadaras obeliszknél emlékeztek a Rákóczi szabadságharcra, annak első győztes ütközetére. Elhelyezték a tisztelet és a hála koszorúit. Ezt követően került sor Tiszapéterfalván a kibővített tanácskozásra.

Július 24. A sajtóban közölt felhívás nyomán az UMDSZ szervezésében folyik az aláírásgyűjtés az Ukrajnában élő nemzetiségek védelmét szolgáló törvénymódosítások támogatása. Az aláírásgyűjtési folyamatban közel száz aktivista vesz részt – közölte **Dupka György** UMDSZ alelnök – eddig a tapasztalatok alapján elmondhatjuk, hogy a nyári uborkaszezon ellenére az emberek élénk érdeklődést tanúsítanak a magyarságszervezetek öt igenes kezdeményezése iránt, mely **Gajdos István** törvényalkotói tevékenységén alapul. Eddig mintegy tízezer támogatták aláírásukkal a kezdeményezést. Az akciót több nemzetiség képviselői is támogatják.

Július 27. Megalakult az UMDSZ huszti szervezete.

Augusztus 17. Péterfalva volt a házigazdája az UMDSZ Ifjúsági és Sportszakbizottsága által szervezett ifjúsági vezetőtábornak.

Augusztus 28. Lezajlott az UMDSZ Alapszervezeteinek I. Konferenciája, mely demonstrálta, hogy a szövetségnek minden kárpátaljai településen jelen van.

Szeptember 2–3. Az UMDSZ nyilatkozatot adott ki, amelyben a leghatározottabban visszautasítja a KMKSZ vezetőinek minden alapot nélkülöző rágalmét, miszerint az országos szervezet a Kárpátaljai Magyar Tanárképző Főiskola megszüntetését tűzte ki célul. A főiskola körül kialakult botrány félrevezető politikai manipuláció, ami önös érdeket szolgál és a kárpátaljai magyarság megoszlását célozza.

Szeptember 7. *Gajdos István* parlamenti képviselő a *Népszabadságban* cáfolta, hogy a magyar hatóságok azért utasították el tartózkodási engedélyre irányuló kérelmét, mert személye és múltja nemzetbiztonsági kockázatot jelentett volna.

Szeptember 11. Budapesten a HTMH hivatalában tartott sajtótájékoztatót az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség ***Gajdos István***, a szövetség elnöke és ***Kőszeghy Elemér*** politikai alelnök válaszolt a magyarországi írott és elektronikus média, illetve vidékünkön megjelent sajtó képviselőinek kérdéseire. Az egy héttel ezelőtt ugyanitt a KMKSZ által tartott sajtótájékoztató témája látszólag a Beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola körüli helyzet volt, ám a valóságban ***Gajdos István*** és az UMDSZ lejáratása volt a cél, mutattak rá a szövetség vezetői.

Szeptember 18. Budapesten 47 határon túli magyar képviselő és több európai parlamenti politikus részvételével nagyszabású fórumot tartottak. A tavaly MAGYAR-MAGYAR partnerség néven létrehozott szervezet a Kárpát-medencei képviselők Fóruma (KMKE) néven működik tovább. A Fórum munkájában részt vett és felszólalt parlamenti képviselőnk, ***Gajdos István*** is, aki a kishatárforgalom felújítását szorgalmazta.

Szeptember 25. *Gajdos István*, az UMDSZ elnöke az Indexnek adott interjújában kifejtette, hogy a kárpátaljai magyarok pozitívan és örömmel fogadták a kezdeményezést, támogatják a kettős állampolgárságot, mert ezzel szorosabbá válhat a határon túl és az anyaország közötti kapcsolat. Aláhúzta, hogy Ukrajnában azonban sem az alkotmány, sem az állampolgárságról szóló törvény nem ismeri el a kettős állampolgárság intézményét, ezért, ha sikeres lesz a népszavazás, alkotmánymódosításra lesz szükség.

Október 3. Ungváron sor került a felújított első és második világháborús magyar hősi katonatemető avató ünnepségére. A rendezvényen ünnepi beszédet mondott ***Gajdos István*** képviselő, az UMDSZ elnöke.

Október 5. Elkezdődtek a beszámoló és tisztújító gyűlések az UMDSZ alapszervezeteiben.

Október 7. Fertősalmáson megtartották a nagypaládi és a fertősalmási UMDSZ-alapszervezetek beszámoló gyűléseit. A rendezvény munkájában részt vett **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke.

Október 11. **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke a beregszászi járási Mezőváriban tartotta meg 2002–2004. évi beszámolóját.

Október 18. Beszámoló gyűlésre került sor a Tarnóci UMDSZ alapszervezetben, ahol parlamenti munkájáról informálta a résztvevőket **Gajdos István**.

Október 19. Beregszászban tartotta meg 2002–2004. évi képviselői beszámolóját **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke.

Október 20. Kis- és Nagydobronyban, illetve Técsőn is beszámolt parlamenti tevékenységéről **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke.

November 5. Az UMDSZ elnöke a kettős állampolgárság ügyében tartandó magyarországi népszavazásról kiadott nyilatkozatában megerősítette, hogy a továbbiakban is támogatja a kettős állampolgárság ügyét.

November 12. A Magyar Állandó Értekezlet megtartotta soros ülését. A budapesti fórum résztvevői között ott volt **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke is, melyen bejelentette, hogy a Szövetségünk az UMDSZ akár korábban, most is kiáll a kettős állampolgárság ügye mellett.

November 13. Az UMDSZ OE megtartott ülésén értékelt az elnökválasztás első fordulójának eredményeit. A fórum résztvevői elégedettségüknek adtak hangot, hogy soha nem látott egységet tanúsított a kárpátaljai magyarság az elnökválasztás első fordulójában. A magyar lakta településeken szinte kivétel nélkül **Viktor Janukovics** névvel fémjelzett irányvonal mellett álltak ki a választópolgárok. Az UMDSZ továbbra is **Viktor Janukovicsot** támogatja. Az elnökségi ülésen döntés született arról, hogy lépéseket tesznek az Ukrajnai Magyar Demokrata Párt megalakítása érdekében.

November 18. **Dupka György**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség alelnöke a Kárpáti Igaz Szónak adott interjújában azt vetette a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség vezetőinek a szemére, hogy az elnökválasztási kampányban a kárpátaljai magyarság érdekeit durván megsértő és semmibe vevő ukrán nacionalisták által támogatott **Viktor Juscsenko** mellé álltak.

November 30. Az UMDSZ elnöksége állásfoglalást tett közzé az ukrajnai belpolitikai helyzetről, a kettős állampolgárságról, az autonómia-törekvésekről és a szülőföldön való megmaradásról.

2005

Január 15. Tizenötödik születésnapját méltatta a Lembergi Magyarok Kulturális Szövetsége. A jeles eseményt együtt méltatta a leembergi magyarsággal **Bálint-Pataki József**, a HTMH elnöke. **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke az Országos Szövetség elnöksége, **Szabó László**, a

HTMH főosztályvezetője, *Udvarvölgyi Zsolt*, a Miniszterelnöki Hivatal főtanácsosa, az Ungvári Magyar Főkonzulátusa képviselője stb.

Január 21. *Gajdos István*, az UMDSZ elnöke az egyesített szociáldemokraták frakciójából átült az *Olekszandr Moroz* vezette Ukrajnai Szocialista Párt frakciójának padsoraiba. Rajta kívül már több mint tíz képviselő jelezte: készen áll arra, hogy a szocialisták frakcióját gyarapítsa a jövőben. Az alakulat megyei szervezetének vezetősége ugyanakkor nem tartja célszerűnek a váltást, s álláspontjukat jelezték is a párt politikai tanácsának. Az UMDSZ elnöke azzal indokolta lépését, hogy az elnökválasztás végső eredménye új politikai helyzetet teremtett Ukrajnában és „*csak az a személy és szervezet tud a jövőben sikeres politikát folytatni, aki, illetve amely megfelelő kompromisszum-készséggel rendelkezik, jó szövetségeseget tud felmutatni, s úgy tud alkalmazkodni a körülményekhez, hogy közben az elveit sem adja fel*”. Az Egyesített Szociáldemokrata Párt (SZDPU) kárpátaljai regionális szervezete – amelynek *Gajdos István* első elnökhelyettese volt – a magyar politikus döntését követően az alapszabály súlyos megsértése miatt kizárta őt a pártból.

Január 23. Beiktatták Ukrajna harmadik elnökét, *Viktor Juscenkót*.

Január 27. *Gajdos István* az MTI-hez is eljuttatott nyilatkozatában kitér a pártjából történt kilépésére és frakcióváltására.

Január 28. Ungvári ülésén *Gajdos István* kizárását követelte az Ukrán Szocialista Párt (SZPU) parlamenti frakciójából a párt kárpátaljai megyei bizottsága.

Január 28. Az UMDSZ kibővített elnökségi ülést tartott Beregszászban.

Február 1. Közel 50 résztvevővel tartották meg az első tanácskozást a Szülőföld Alapról, az érintett magyarországi minisztériumok és a határon túli magyar szervezetek képviselői. A kárpátaljai érdekeket az UMDSZ részéről *Kőszeghy Elemér* képviselte.

Február 9. A *Kárpáti Igaz Szó* szerkesztőségének munkatársai közös nyilatkozatban ítélik el a KMKSZ elnökségének *Kőszeghy Elemér* főszerkesztő menesztését célzó indítványát.

Február 10. Kijevbe érkezett *Gyurcsány Ferenc* magyar miniszterelnök. A kormányfő tárgyalásokat folytatott *Viktor Juscenkóval* és *Julia Timosenkóval*, melyeken a kisebbségi kérdéskör is napirendre került. *Gyurcsány Ferenc* találkozott *Gajdos István* parlamenti képviselővel, az UMDSZ elnökével, illetve *Olekszandr Morozsal*, az Ukrán Szocialista Párt elnökével.

Február 18. *Gajdos István* parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke benyújtotta az ukrán Igazságügyi Minisztériumhoz az Ukrajnai Magyar Demokrata Párt bejegyzését indítványozó kérelmet, illetve a szükséges aláírásokat.

Február 23. Ülészett az UMDSZ elnöksége, amely a készülő ukrajnai közigazgatási reform kapcsán leszögezte, hogy a kormányzati szándékot időszerűnek, az ország európai integrációs törekvésével összhangban lévőknek

tekinti, ám elfogadhatatlannak tartana minden olyan területi változást, amely hátrányosan érintené a kárpátaljai magyarságot. A szövetség megbízta **Gajdos Istvánt**, hogy intézzen parlamenti interpellációt az oktatási miniszterhez annak érdekében, hogy a nemzetiségi, köztük a magyar oktatási intézmények továbbra is használhassanak kétnyelvű pecsétet és névtáblákat.

Március 1. Újabb egyeztető tanácskozásra került sor a magyar kormány illetékesei és a Magyar Állandó Értekezlet határon túli tagszervezeteinek képviselői közt. A felek véleményezték a Szülőföld Alapról elfogadott törvényt, valamint a magyar állampolgárságról, az autonómia-törekvéseket, valamint a külföldiek beutazásáról és magyarországi tartózkodásáról szóló törvénycikkelyek módosítására vonatkozó javaslatot. A tanácskozáson Kárpátalját **Kőszeghy Elemér**, az UMDSZ alelnöke képviselte.

Március 8. **Gajdos István** képviselő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke képviselői kérdést intézett **Julija Timosenko** miniszterelnökhöz a Kíszszelmencben tervezett ukrán-szlovák határátkelő megnyitásának felgyorsítása érdekében. **Gajdos István** néhány képviselőtársával (**Oreszt Klimussal** és **Mihajlo Markussal**) egyetemben ugyancsak képviselői kérdést intézett **Julija Timosenko** miniszterelnökhöz a Nemzetiségi és Migrációs Állami Bizottság tervezett megszüntetése elleni tiltakozásként. A beadvány szerzői aggodalommal tapasztalják, hogy a meghirdetett közigazgatási reform következtében felszámolásra kerülhet az említett bizottság. **Gajdos István** kérdést fogalmazott meg **Sztaniszlav Nikolajenko** oktatási és tudományos miniszterhez is arra vonatkozóan, hogy a nemzetiségi tanintézmények pecsétjein és bélyegzőin a jövőben is jelen lehessen a magyar szövegezésű felirat. Az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztérium leállította annak a rendeletnek a végrehajtását, amely új szabályozást vezetett be az iskolák pecsétjeinek és bélyegzőinek kialakítására. A 2004 februárjában kelt rendelkezés szerint az új iskolai bélyegzőkön a felirat kizárólag ukrán, vagy ukrán és orosz nyelven szerepelhetett volna, magyarul nem.

Március 10. Az Ungvári Nemzeti Egyetem történelem karának tanszéki testülete 20 igen szavazattal (a testületnek 22 tagja van; ketten tartózkodtak) arról döntött, hogy az UMDSZ kezdeményezése alapján az egyetemen magyar történelem- és európai integrációs tanszéket hoznak létre.

Március 16. A magyarországi Informatikai és Hírközlési Minisztérium szerződést kötött az UMDSZ-szel és a KMKSZ-szel, miután mindkét szervezet sikeresen vett részt az informatikai fejlesztési támogatásokra “*Szülőföldön az információs társadalomba I*” elnevezéssel a tárca által – a Puskás Tivadar Közalapítvány közreműködésével – 2004 novemberében meghirdetett pályázaton.

Március 24. Az Ukrán Igazságügyi Minisztérium bejegyezte az UMDSZ által kezdeményezett Ukrajnai Magyar Demokrata Pártot (UMDP).

Április 3. A magyar kormány és az UMDSZ jóvoltából internet-hozzáférési lehetőséget kapott a Beregszászi Katasztrófa-elhárítási Központ.

Április 9. Napvilágot látott, hogy **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke javaslatainak köszönhetően megmarad az Ukrán nemzetiségi és Migrációs Állami Bizottság, s folytatódik az egyeztetés a Nagy- és Kiszszelmenc közötti határátkelő megnyitásáról.

Április 10. **Gajdos István** a kisebbségi jogok védelmében interpellációt nyújtott be a Legfelsőbb Tanácsban, amelyben a nemzetiségi és migrációs állami bizottság státusának megőrzését szorgalmazta. A képviselői kérdésre **Roman Bezszmertnij** miniszterelnök-helyettes válaszolt, aki elmondta, hogy a nemzetiségi és migrációs állami bizottság megmarad, s továbbra is e kérdések legfőbb végrehajtó szerveként tevékenykedik, de immár az Igazságügyi Minisztérium keretén belül.

Április 11. Az UMDSZ kezdeményezésére aláírták az együttműködési szerződést az önálló magyar történelem-tanszék megnyitásáról az Ungvári Nemzeti Egyetemen. Az UNE részéről **Mikola Vehes** rektor, az UMDSZ részéről pedig **Gajdos István** elnök, parlamenti képviselő látta el kézjeggyével az együttműködési szerződést. A magyar történelem- és európai integrációs tanszék májusban kezdi meg működését, s szeptemberig előkészíti a feltételeket ahhoz, hogy az új tanévben elkezdődjék az oktatás. A rektor a tanszék ideiglenes vezetésére **Vidnyánszky István** történészprofesszort kérte fel.

Április 14–16. Az UMDSZ kezdeményezésére ukrán-magyar közös múlt és jelen címmel több mint 50 magyar és ukrán történész, politikus, közéleti személyiség részvételével nagyszabású tanácskozásra került sor Kijevben. Hét-hét ukrán és magyar résztvevővel tudományos bizottság alakult a két nemzet, a két ország történelme közös vonatkozásainak tanulmányozásában. A bizottság társelnökei: **Fodor István** akadémikus, történész, régész (Magyarország) és **Vidnyánszky István** történészprofesszor (Ukrajna). A két ország történettudományi intézetei közötti együttműködési szerződés aláírására is sor került.

Április 29. A Beregszászi Városi Tanács foglalkozott az UMDSZ által építendő Európa – Magyar Ház vitatott építkezésével. Az építkezés helyén lévő zöldövezet védelmezői panasszal fordultak a város polgármesteréhez, aki ideiglenesen leállította az építkezést. Az ügyben ügyészségi vizsgálat folyik. A földhivatal 2005 áprilisában kelt igazolása szerint a kérdéses földterület Beregszász lakóinak kommunális tulajdona. A panaszosok a napokban levelet intéztek **Viktor Juscsenko** államelnökhöz és **Julija Timosenko** miniszterelnökhöz is, kérve támogatásukat a zöldövezet megvédése ügyében.

Május 11. Életének 65. évében elhunyt **Fodó Sándor**, a kárpátaljai magyar társadalmi élet vezéralakja, a KMKSZ örökös tiszteletbeli elnöke és az UMDSZ egyik megalapítója.

Május 14. Református gyászszerződés keretében Visken eltemették **Fodó Sándort**.

Május 21. Az UMDSZ XV. Közgyűlése Beregszászban. Módosították a szövetség Alapszabályát (a szervezet belső életét szabályozó más

dokumentumok módosításáról is szavaztak) és 15 tagúra bővítették az eddig 7 tagú elnökséget.

Május 30-31. Gajdos István, az UMDSZ elnöke részt vett az *“Integrációs törekvések és a kisebbségben élő magyarság”* címmel Szatmárnémetiben rendezett nemzetközi kisebbségi konferencián, amelyre az Európai Unió, Magyarország, Románia, Ukrajna és Szlovákia képviselői (politikusok és szakértők) kaptak meghívást. **Gajdos István** felszólalásában az ukrán kisebbségi törvényről és módosításának szükségességéről számolt be.

Június 4. Trianonra is emlékezve zárandokmenetet rendezett az UMDSZ, a MÉKK és a Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetsége (MÚKSZ) Pós Alajos mártírhalált halt újságíró ungvári sírjához. Az UMDSZ és a MÚKSZ az újságírói teljesítmények elismerésére 2004-ben nívódíjat nevezett el a mártírról.

Június 7. Sólyom Lászlónak, a Magyar Köztársaság új elnökének megválasztása alkalmából Budapesten tartózkodott és meghívottként más határon túli magyar szervezetek vezetőivel együtt **Gajdos István** UMDSZ-elnök is jelen volt az Országházban zajló választáson és eredmény-kihirdetésen.

Június 7. Dr. Szili Katalin, a Magyar Országgyűlés elnöke szervezésében ülést tartott a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma (KMKF) Előkészítő Bizottsága. Az ülésen Kárpátaljáról **Dupka György** UMDSZ-alelnök vett részt.

Június 8. A MÁÉRT Európai Integrációs Szakbizottságának ülésén Kárpátaljáról **Kőszeghy Elemér,** az UMDSZ alelnöke vett részt. A tanácskozáson különös hangsúlyt kapott a szomszédos országok fejlesztési elképzeléseinek egyeztetése, a nemzeti fejlesztési tervek és a regionális programok összehangolása, különös tekintettel a határ menti együttműködés erősítésére.

Június 9. Az UMDSZ elnökségi ülésén kijelölték a szervezet küldöttségét a tervezett KMKSZ-UMDSZ megbeszélésekre. Az UMDSZ felkérte a KMKSZ elnökségét, hogy elnökségi döntéssel jelölje meg a leendő tárgyalások helyszínét és időpontját, illetve a delegált személyek névsorát.

Június 26. Az Ungvári Nemzeti Egyetemen – az UMDSZ kezdeményezésére - megtartotta alakuló gyűlését a magyar történelem- és európai integrációs tanszék.

Július 8. Először rendeztek felvételi vizsgát az Ungvári Nemzeti Egyetem magyar történelem- és európai integrációs szakán. A 20 államilag finanszírozott helyre 38 diák nyújtotta be felvételi kérvényét.

Július 11. Gajdos István módosítási javaslatot nyújtott be a parlamenthez az Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa képviselőinek megválasztásáról szóló törvényhez. A módosítási javaslat arra irányul, hogy a törvény biztosítson lehetőséget az egy tömbben élő nemzeti kisebbségek számára az anyanyelvükön történő tájékozódásra.

Július 14. Dr. Petőfi László, a magyarországi Informatikai és Hírközlési Minisztérium (IHM) gazdasági helyettes államtitkára Benén átadta az IHM támogatásával létrejött és az UMDSZ által üzemeltetett első ukrain eMagyar

pontot, amelyet a tervek szerint az év végéig még 17 követ Kárpátalján és a hágón túl is. Az átadási ünnepséget **Kincs Gábor**, az UMDSZ alelnöke, a program ukrainai lebonyolítója nyitotta meg.

Július 16. Tiszapéterfalván tartotta soros, első kibővített elnökségi ülését az UMDSZ. A tanácskozáson a járási, városi, illetve a hágón túli szervezetek képviselői (utóbbi szervezetek képviselőivel bővült az elnökség) a küldöttgyűlés (május 21.) óta eltelt időszak tapasztalatairól számoltak be. Megállapították, hogy az UMDSZ tagsága tovább növekedett és a helyi szervezetek mindinkább aktivizálódnak.

Július 25. Az UMDSZ levélben fordult a KMKSZ-hez, helyszínt és időpontot ajánlva a két szervezet közötti tárgyalások megkezdéséhez. A javasolt tárgyalási témák között szerepel az 1944-es elhurcoltak rehabilitációjáról, az Ukrajna területi berendezkedéséről és a kisebbségekről szóló törvénytervezet, valamint az ukrainai magyar internet-rendszer közös kiépítése és a helyhatósági választásokon való együttműködés is.

Július 28. Megalakult a Szülőföld Alap Tanácsa, amelyben Kárpátalját az UMDSZ alelnöke, **Kőszeghy Elemér** képviseli.

Augusztus 18. Az UMDSZ ifjúsági és sport-szakbizottsága a Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetségének közreműködésével Kárpátaljai Ifjúsági Médiatanfolyamot indított hirdetett 17 és 28 év közötti fiatalok részére. A rendezvény fő támogatója a magyarországi Ifjúsági, Családügyi, Szociális és Esélyegyenlőségi Minisztérium.

Augusztus 27. Dercenben tartotta soros ülését az UMDSZ elnöksége. A résztvevők ajánlásokat fogalmaztak meg a nemzeti felelősség öt pontjáról, a határon túli magyar szervezetek vezetőinek közelgő budapesti találkozásáról, illetve a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumához. Ezekben az UMDSZ szorgalmazza, hogy fokozottan vegyék figyelembe az ukrainai, ezen belül a kárpátaljai magyarság sajtósági helyzetéből fakadó elvárásokat. Az UMDSZ üdvözölte a magyar kormányt azokat a lépéseit, amelyek lehetővé teszik a határon túli magyarok akadálytalan beutazását Magyarországra, illetve az egymással történő kapcsolattartást. Ezeket – többek között a “görög típusú” személyi igazolványok kiadását – fontos lépésnek tekinti, ám az UMDSZ álláspontja szerint a végső cél továbbra is a kettős állampolgárság.

Szeptember 1. Az UMDSZ elnöksége beregszászi rendkívüli ülésén döntés született arról, hogy a szervezet gyűjtést, segélyakciót indít a Székelyföld árvízkárosultjainak megsegítésére.

Szeptember 3. Több hetes bizonytalanság után újra megjelent a **Kőszeghy Elemér** főszerkesztővel fémjelzett *Kárpáti Igaz Szó*. A régi-új lap valójában az első országos bejegyzésű magyar nyelvű lap Ukrajnában. (A lap eddig megyei bejegyzésű volt és a hivatalos bejegyzés a cirill betűs Kapnati Iraz Co-ra vonatkozott). “Az igazi” névvel fémjelzett lap előreláthatólag hetente kétszer – kedden és szombaton – jelenik meg.

Szeptember 5. *Gyurcsány Ferenc* miniszterelnök megbeszélést folytatott tíz határon túli magyar vezetővel, köztük **Gajdos István** UMDSZ-elnökkel a kormány öt pontos Nemzeti Felelősség Programjáról.

Szeptember 16. Másodízben került sor a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma csúcstalálkozójára Budapesten, amelyen az ukrajnai magyarság képviselőjében **Gajdos István** parlamenti képviselő és UMDSZ-elnök, **Dupka György** alelnök vett részt.

Szeptember 24. Elmaradt az UMDSZ által kezdeményezett vezetői szintű találkozó a KMKSZ-szel mivel a KMKSZ nem kíván eleget tenni az UMDSZ tárgyalásokra szóló meghívásának.

Október 1. *“Nemzetiségi politika Ukrajnában a választások előtt”* címmel Kijevben kerekasztal-beszélgetésre került sor az Ukrajnai Nemzeti Kisebbségi Szervezetek Egyesületének szervezésében. A beszélgetésen követendő példaként említették az UMDSZ által bejegyzett magyar pártot.

Október 1. A HTMH közreműködésével szélessávú internet-bázist avattak a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnáziumban. Az ünnepségen jelen volt **Szabó Vilmos** politikai államtitkár, **Szicklavári Vilmos** ungvári magyar főkonzul, **dr. Zilahy László**, a magyarországi oktatási tárca főosztályvezetője, **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, **Kocsis Mária**, a KAMOT Jótékonyági Alapítvány elnöke és **Medvigy István**, a Kárpátaljai Oktatásért Alapítvány igazgatója.

Október 8. A Határon Túli Magyar Szervezetek Fóruma Marosvásárhelyen megrendezett tanácskozásán az ukrajnai magyarság képviselőjében a KMKSZ teljes jogú tagként, míg az UMDSZ konzultációs jogú tagként vett részt. A HTMSZF tagjai szavaztak az UMDSZ teljes jogú tagfelvételéről, de azt a KMKSZ megvétőzte. Az UMDSZ megdöbbenőnek és felháborítónak tartotta a KMKSZ magatartását. A HTMSZF két határozatát és a zárónyilatkozatot így csak a KMKSZ írhatta alá.

Október 17. A KMKSZ elnökségi ülésének határozata szerint az elnökség levélben fordul **dr. Szabó Bélához**, a HTMH megbízott elnökéhez, amelyben tiltakoznak az ellen, hogy a családtámogatás kifizetését végző UMDSZ a támogatás átadását kampánycélokra használja fel.

Október 24. Megtartotta alakuló és egyben szakmai tanácskozással egybekötött ülését a Szülőföld Alap kilenctagú oktatási, művelődésügyi kollégiuma. A tanácskozás kárpátaljai képviselője **Zubánics László**, az UMDSZ Országos Tanácsának elnöke volt.

Október 27. Az UMDSZ elnökségi ülése kifogásolta határon túli magyaroknak szánt támogatásoknak a 2006-os magyar költségvetésben tervezett csökkentését, sürgette a Szülőföld Alap támogatásainak célba érését.

November 8. A HTMH-ban megtartotta alakuló ülését a Szülőföld Alap Regionális és Önkormányzati Együttműködési Kollégiuma, amelyen Dupka György, az UMDSZ alelnöke tanácskozási joggal vett részt.

November 12. Az UMDSZ szervezésében Ungváron került sor arra a konferenciára, amelyen az 1944-46-ban nemzetiségük miatt elhurcoltak rehabilitációjáról volt szó. A rendezvényen *Gajdos István* UMDSZ-elnök ismertette az ezzel kapcsolatban kifejtett képviselői tevékenységét. Elmondta, hogy először módosító indítványt nyújtott be a politikai repressziók áldozatainak rehabilitálásáról szóló törvényhez, amelyet a Legfelsőbb Tanács nem támogatott, majd törvénytervezetet is előterjesztett, amely mind erkölcsi, mind anyagi kárpótlást irányoz elő az érintetteknek. A fórum résztvevői felhívással fordultak *Viktor Jusczenko* államfőhöz, *Volodimir Litvin* parlamenti elnökhöz, illetve *Jurij Jehanurov* miniszterelnökhöz, amelyben szorgalmazzák: járjanak el annak érdekében, hogy a törvényhozás mihamarabb fogadja el a törvényjavaslatot. A magyar kisebbség képviselőin kívül a német és a ruszin kisebbség megyei szervezetei is képviseltették magukat, illetve támogatták *Gajdos István* képviselői kezdeményezését.

November 26. Ukrajna országos gyásznapján a terror és az ukrajnai éhínség áldozataira emlékeztek, az UMDSZ kopjafákat állítottatott Ungváron és Beregszászon a sztálinizmus magyar áldozatainak emlékére.

December 13. A kárpátaljai sajtóban megjelent az információ, amely szerint az Ukrán Szocialista Párt választási listáján a várt 40-50. hely helyett csak a 80. helyet ajánlotta fel az UMDSZ-nek. Az UMDSZ – amely *Tóth Mihályt* kívánta volna ukrán parlamenti képviselő-jelöltként indítani a szocialista párt (SZPU) választási listáján – nem fogadta el ezt az ajánlatot.

December 23. Megnyílt a gyalogos határátkelő Kisszelmenc és Nagyszelmenc között.

2006

Február 20. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége nyilatkozatban tiltakozott a kárpátaljai magyarok ezreit hátrányosan érintő új vízumkiadási rend bevezetése miatt.

Március 26. Parlamenti és helyhatósági választásokat tartottak Ukrajnában. Ezúttal nem sikerült magyar képviselőt juttatni az ukrán parlamentbe – eltérően az előző három ciklustól.

Március. Lezajlott a soros parlamenti és helyhatósági választás. A választásokon sajnos mindkét magyar párt gyengén szerepelt. ennek megfelelően 4, 36 és 9 mandátummal rendelkezik. A falusi tanácsokban viszont az UMDP teljesített jobban: a 68 magyar többségű kárpátaljai önkormányzat vezetője közül 45, a képviselő-testületeknek pedig csaknem a 70 %-a tagja az UMDSZ-nek. Ebből következően tehát az UMDSZ akár még sikerként is elkönnyvelheti a választások eredményét, hiszen gyakorlatilag az utóbbi három-négy év alatt sikerült jelentősen növelnie taglétszámát és bizalmat szereznie a szavazó polgárok körében. Az egymással szembenálló két párt azonban az elemzők szerint gyengítette egymás, és így a kárpátaljai magyarság érdekérvényesítő képességét. Sok múlik azon, hogy a jövőben együtt tudnak-e

működni az önkormányzatokon belül a különböző pártokból bekerült magyar képviselők.

Pozitívként könyvelhető el, hogy a *Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség – Ukrajnai Magyar Pártnak (UMP)* és az *Ukrajnai Magyar Demokrata Párt (UMDP)* esetében először adatott meg annak a lehetősége, hogy a magyarok magyar pártokra szavazhattak, ami esélyt adott arra, hogy bizonyítsák etnikai egységüket, összetartásukat és nem utolsósorban politikai súlyukat. A választások tétjét növelte, hogy az új politikai reform eredményeként a jövőben várhatóan felértékelődik az önkormányzatok szerepe.

Április. Koalíciós megállapodást kötött a Kárpátaljai Megyei Tanácsba bejutott öt párt: a Mi Ukrainánk Blokk, a KMKSZ-UMP, a Júlia Timosenkó Blokk, az Ukrajnai Magyar Demokrata Párt és az Ukrajnai Szocialista Párt.

*Megtartotta alakuló ülését az új összetételű megyei tanács. A 90 fős testület élére a Mi Ukrainánk Blokk jelöltjét, **Mihajlo Kicskovszkijt** választották, míg a két alelnök a jövőben **Brenzovics László** (KMKSZ-UMP) és **Mihajlo Martin** (BJUT) lesz. Így a megyei tanács képviselője lett a KMKSZ-KMP részéről **Kovács Miklós, Brenzovics László, Milován Sándor, Orosz Ildikó, Gulácsi Géza**, az UMDSZ-UMDP részéről **Kőszeghy Elemér, Dupka György, Péter Csaba** és **Medvigy István**. Közülük **Orosz Ildikó** és **Kőszeghy Elemér** a megyei tanács elnökségébe is bekerültek, mint szakbizottsági elnökök.

*Sor került a Beregszászi Városi Tanács alakuló ülésére, amelyen letette a hivatali esküt **Gajdos István**, a Vérke-parti város új polgármestere.

***Csizmár Bélát** választotta elnökévé alakuló ülésén a Beregszászi Járási Tanács. A két alelnöki tisztségre **Braun Béla** és **Petruska István** kapott megbízást.

2007

Január 21. A beregszászi református templomban beiktatták és felszentelték a Kárpátaljai Református Egyházkerület új vezetőit és zsinatát. A gyülekezetek presbitériumai a korábbi lelkeszi főjegyzőt, **Zán Fábián Sándort** választották püspökké, a korábbi világi főjegyzőt, **Nagy Bélát** pedig főgondnökká.

Január 25. A Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusán **Sólyom László** köztársasági elnök nevében **Szklavári Vilmos** főkonzul a *Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével* tüntette ki **Bucsella Józsefet, Milován Sándort** és **Varga Jánost** következetes kiállásukért az 1956-os forradalom és szabadságharc eszméi mellett.

Április 17. Ismét meggyalázták a beregszászi magyar emlékjeleket. Fekete festékkel fújták le, fekete keresztekkel, firkákkal csúfították el **Petőfi Sándor, Illyés Gyula** és **Szent István szobrát**, s ugyancsak tönkretették a város központjában álló épületeken elhelyezett **Móricz-, Kazinczy-, Kölcsey-, Esze Tamás-, Mikes-, Rákóczi-, Bethlen-, Móra-, Lehoczky- és Petőfi-emléktáblákat**.

Május 11. Megnyílt a Mezőkaszony–Barabás határátkelő az ukrán–magyar határon, melyen a magyar oldalon 2006-ban megkezdett átépítési munkálatok miatt szünetelt a forgalom.

Július 29. Munkácson találkozott **Viktor Juscenko** államfő és **Gyurcsány Ferenc** magyar miniszterelnök. A találkozó csúcspontját a munkácsi várban magyarországi múzeumok és **Pákh Imre** Amerikában élő helyi származású műgyűjtő jóvoltából megrendezett nagyszabású Munkácsy-kiállítás ünnepélyes megnyitása jelentette. Csongoron felavatták a magyar iskola új épületét. A rendezvényen az UMDSZ vezetősége is részt vett.

Szeptember 30. Közös megegyezéssel megtartották az előrehozott választásokat. **Tóth Mihály**, az UMDP tiszteletbeli elnöke a Szocialista Párt listáján került a 11. helyre, ám az előrehozott parlamenti választások nem hoztak sikert a magyar jelölteknek.

Szeptember 30. Előrehozott parlamenti választásokat tartottak Ukrajnában. Kárpátalján a legtöbb szavazatot a Mi Ukrajnánk–Népi Önvédelem választási tömörülés és a Julija Timosenko Tömb szerezte meg, a leköszönő kormány vezető ereje, a Régiók Pártja a harmadik helyen végzett. A magyarlakta vidékeken is a KMKSZ által támogatott NU–NSZ szerezte meg a szavazatok túlnyomó többségét (22365), míg az UMDSZ által támogatott Ukrán Szocialista Párt, mely összesítésben be sem jutott a törvényhozásba, 9413 szavazatot tudhatott magáénak.

November 17. Konzulátusi szintre emelték a Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusának Beregszászi Ügyfélszolgálati Irodáját. A konzulátus vezetésére **Csengeri János** vezető konzul kapott megbízást.

November 18. Kárpátalja-szerte megemlékeztünk az 1944 őszen sztálini lágerekbe hurcolt sok ezer magyar és német férfiról.

December 18. Ungváron **Göncz Kinga** magyar külügyminiszter személyesen adta át az Ukrajnával szeptemberben aláírt új kishatárforgalmi egyezmény alapján kiállított első engedélyeket.

2008

Január 1. Az év első napján megyeszerte, így Beregszászban is, immár hagyományosan megemlékeztek a lánnglelkű költő, Petőfi Sándor születésének évfordulójáról. A beregszászi ünnepségen mások mellett **Zubánics László**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) Országos Tanácsának elnöke elevenítették fel az ifjú szabadságharcos életének emlékezetes eseményeit.

Január 13. **Sólyom László** Beregszászban, a II. Rákóczi Ferenc nevét viselő főiskolán találkozott az intézmény, a kárpátaljai magyarságszervezetek és a történelmi egyházak vezetőivel. Az UMDSZ-t **Gajdos István** elnök, **Dupka György**, **Kőszeghy Elemér** és **Kincs Gábor** alelnökök, valamint **Medvigy István** megyei képviselő képviselte.

Január 14. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség közötti megállapodásnak megfelelően felállt a magyar–magyar kapcsolattartási támogatást koordináló Unió Alapítvány kuratóriuma; elnöke **Dupka György** (UMDSZ), alelnöke **Milován Sándor** (KMKSZ).

Január 28. Lezajlott az UMDSZ Országos Elnökségének 58. (2008. évi első) ülése Palágykomorócon, az UMDSZ ungvári járási székházában. A napirenden 11 kérdés szerepelt:

1. Elnökségi tájékoztató, szervezeti élet. Az UMDSZ 2007. évi gazdálkodásáról. 2. Az UMDSZ 2008. évi működési programjáról.
3. A március 15-i koszorúzási ünnepség előkészületeiről.
4. A magyar-magyar kapcsolattartási támogatás beindításáról.
5. A Vereckei-emlékmű ügyéről.
6. A muzsalyi aranybánya ügyéről.
7. A független ukrán nyelvű tesztelés és a létrehozott érettségi tesztközpontok.
8. A XIII. Kárpát-medencei Magyar Kulturális Napok megszervezéséről (dátuma: 2008. szeptember 25-27).
9. A Kárpát-medencei futballtorna kárpátaljai megszervezéséről.
10. Az UMDSZ hírlevél kiadásáról, (negyedévente Ukrajnai Magyar Krónika címmel jelenne meg).
11. Az UMDSZ által javasolt prioritások a 2008. évi Szülőföld Alaphoz.

Február 6. Ülést tartott a vereckei emlékmű ügyében létrehozott ukrán–magyar vegyesbizottság magyar tagozata, amelynek munkájában mindkét kárpátaljai magyar szervezet képviselője részt vett. A **Gémesi Ferenc** államtitkár vezette tanácskozáson jelen volt **Zubánics László**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség Országos Tanácsának elnöke.

Február 7. Beregszászban a Tanítók Házában sor került az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség Beregszászi Járási Szervezetének évnyitó gyűlésére. **Zubánics László**, az UMDSZ Országos Tanácsának elnöke a belpolitikai élet alakulásáról és a magyarországi kül- és kisebbségpolitikáról tartott előadást, illetve informálta a jelenlévőket a muzsalyi aranybányáról és az UMDSZ vereckei emlékművel kapcsolatos álláspontjáról.

Február 12–13. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség meghívására kárpátaljai körúton vett részt **Gémesi Ferenc**, a Miniszterelnöki Hivatal kisebbség- és nemzetpolitikáért felelős szakállamtitkára. Útján elkísérte **Törzsök Erika**, a Nemzetpolitikai Ügyek Főosztályának főigazgatója, **Stípkovics Pál** főtanácsadó és mások.

Február 23. Az UMDSZ nagyszülősi járási szervezetének támogatásával téltemető farsangi mulatságot szerveztek Péterfalván; a hagyományörző programot **Csele Géza**, a helyi kultúrház vezetője és **Nyikolajev Irén** tiszabökényi művelődésszervező állította össze.

Február 28. Lezajlott az UMDSZ Országos Elnökségének 59. ülése az Ukrajnai Magyar Krónika szerkesztőségében. Napirendjén 11 kérdés szerepelt, többek között: Elnöki beszámoló, szervezeti élet. A március 15-i koszorúzási ünnepségek előkészítéséről. A beregszászi Európa Magyar Ház építésének befejezéséről. A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézetéről, az UNE magyar karának létrehozásáról. A Mesterképző Akadémia létrehozásáról Jánosiban. Az UMDSZ-honlap beindításáról. A Szolyvai Emlékparkbizottság Alapítvány bejegyzéséről. Az Unió Alapítvány tevékenységéről és a magyar-magyar kapcsolattartási támogatás beindításáról. A VIII. Beregszászi Nemzetközi Borfesztiválról. A Kijevi Magyar Napokról, a Budapesten megrendezett Autonómia-konferenciáról stb.

Március 7. A Magyar Országgyűlés döntése értelmében a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma az Országgyűlés állandó intézményévé vált. Kárpátaljáról az Ukrajnai Magyar Demokrata Pártot (UMDP) **Dupka György** és **Kőszeghy Elemér** képviseli.

Március 12. A megyei tanács ülésén az UMDP-t **Dupka György, Kőszeghy Elemér, Medvigy István és Péter Csaba** képviselte. Ungváron, a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatás előtti téren a Szvoboda szélsőséges párt és őt, magát nemzeti-hazafiasnak tartó kárpátaljai ukrán nacionalista szervezet (mintegy kétszáz személy) tüntetett: transzparenszekkel tiltakoztak az ukránellenes erők – szerintük erősödő – kárpátaljai tevékenysége ellen. A demonstrációt azért erre a napra időzítették, mivel ekkor ülésezett a megyei tanács. A megyei tanácsban feszült hangulatban került sor az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség interpellációjának ismertetésére. A **Kőszeghy Elemér** által felolvasott dokumentum azokra az ukrán törvényekre és Ukrajna által aláírt és ratifikált nemzetközi egyezményekre hívta fel a figyelmet, amelyek egyértelműen garantálják az országban élő kisebbségek által gyakorolt jogokat. Az interpelláció a szükséges 44 helyett 36 voksot kapott. Ugyanakkor a testület *Nyilatkozatban* utasította vissza a szeparatizmus és az ukránellenesség vádját.

Március 12. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége *Nyilatkozatban* tiltakozott az ukrán médiában tapasztalható magyarellenes kirohanások miatt. Az UMDSZ elnöksége leszögezte: nyugtalanítónak tartja, hogy a korábbi, egyéni akciókat követően mindez kezd szervezett jelleget ölteni. Egyben felszólították Európa, Ukrajna, Magyarország és Kárpátalja közvéleményét, ítélje el a nemzetiségi szembenállás kiobbantására irányuló próbálkozásokat.

Március 31. Lezajlott az UMDSZ Országos Elnökségének 60. ülése Ungváron, az UMDSZ Ungvári városi irodájában. Napirendjén 13 kérdés szerepelt, többek között: Elnöki beszámoló, szervezeti élet. Az UMDSZ és a média közti kapcsolatáról. Az UMDSZ honlapjáról. Az UNE magyar karának ügyéről. Az Unió Alapítvány munkájáról. A KAMOT Jótékonyági Alapítvány munkájáról stb. Az Elnökség jóváhagyta az UMDSZ Országos Elnöksége, az

elnöki kollégiumi tagok és a végrehajtó hivatal, és egyéb testületeinek munkaköri leírását.

Április 22. A KMKF Jogi Albizottságának ülése Budapesten. Állandó bizottsági tag (és felkért előadó): **Dupka György** UMDP - képviselő.

Május 8. Lezajlott az UMDSZ Országos Elnökségének 61. ülése Nagyszőlősen, az UMDSZ Nagyszőlősi Járási irodájában. Napirendjén 13 kérdés szerepelt, többek között: Elnöki beszámoló, szervezeti élet. A KMKF albizottságainak üléseiről. Javaslatok megfogalmazása a schengeni vízum ingyenessé tételéről. UMDSZ-részvétel a tanévzáró ünnepeken. A Szülőföld Alap három kollégiumának pályázati döntéseiről. Az UNE magyar karának létrehozásáról. A szolyvai túlélők támogatási programjáról. KAMOT-jelentés az oktatási-nevelési pályázatok begyűjtéséről. Nyári rendezvényekről stb.

Május 26-27. Budapesten megtartotta soros ülését a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumának (KMKF) Külügyi és Európa-ügyi, illetve Gazdasági Albizottsága. Az előbbinek kárpátaljai részről **Kőszeghy Elemér** (UMDSZ), és **Dupka György** (UMDSZ) a tagja. A külügyi albizottság tanácskozásán a magyar–magyar kapcsolattartás első tapasztalatai szerepeltek terítéken. A külügyminisztérium államtitkára külön kitért arra a beadványra, mellyel az UMDSZ fordult az illetékesekhez a meghívólevelekért Magyarországon kifizetendő illetékek mérséklése, illetve a meghívólevelek érvényességének meghosszabbítása ügyében.

Június 5. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség Országos Elnöksége *Nyilatkozatban* tiltakozott Ukrajna Oktatási Minisztériuma kisebbségellenes intézkedései ellen. Az elnökség különösen felháborítónak tartotta az oktatási tárca vezetőjének 2008. május 26-án kelt 461. számú rendeletét, amely olyan kitételeket tartalmaz, amelyek nyíltan kisebbségellenesek, a kisebbségi, így a magyar oktatási rendszer eltorzításához vezetnek, fenyegetve ezáltal közösségünk fennmaradását. Az UMDSZ bejelentette: az ügyben Ukrajna és Magyarország vezetőihez, nemzetközi szervezetekhez, -testületekhez és fórumokhoz fordul, tiltakozó akciókat szervez, aláírásgyűjtést indít. Egyúttal felszólított minden, az ukrajnai magyarság megmaradása iránt elkötelezett honfitársunkat, érdekvédelmi és szakmai szervezetet, hogy nyíltan csatlakozzanak ezekhez az akciókhoz.

Az UMDSZ Országos Elnökségének beregszászi *Nyilatkozata* Ukrajna Oktatási Minisztériuma kisebbségellenes intézkedéseivel kapcsolatban: „*Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége aggodalommal figyeli az ukrajnai oktatásban végbemenő legutóbbi fejleményeket. Különösen felháborítónak tartja az oktatási tárca vezetőjének 2008. május 26-án kelt 461. számú rendeletét. E dokumentum olyan kitételeket tartalmaz, amelyek nyíltan kisebbségellenesek, a kisebbségi, így a magyar oktatási rendszer eltorzításához vezetnek, fenyegetve ezáltal közösségünk fennmaradását. A „reformnak” álcázott intézkedések ellentétesek Ukrajna alaptörvényével, több hatályos jogszabállyal, az ország nemzetközi kötelezettségvállalásaival, illetve számos*

nemzetközi dokumentum előírásaival. Ezen intézkedések összeegyeztethetetlenek Ukrajna meghirdetett európai irányvonalával, aláássák az ország nemzetközi tekintélyét. Az UMDSZ az ügyben Ukrajna és Magyarország vezetőihez, nemzetközi szervezetekhez, testületekhez és fórumokhoz fordul, tiltakozó akciókat szervez, aláírásgyűjtést indít. Felkér minden, az ukrainai magyar közösség megmaradásának ügye iránt elkötelezett honfi társunkat, érdekvédelmi és szakmai szervezetet, nyíltan csatlakozzon ezekhez az akciókhoz, ítélje el a magyarelles, kisebbségellenes intézkedéseket! Felszólítjuk a másik magyarságszervezet vezetését, vesse latba tekintélyét szövetségeseik, a Nasa Ukrajna által delegált oktatási miniszternél a kisebbségellenes rendelet visszavonása érdekében. Beregszász, 2008. június 5.”

Június 13. Találkozóra került sor UNE rektori hivatalában a Magyar Kar megnyitásával kapcsolatosan. Jelen volt: **Medvigy István, Jaroszlav Lazur, Dupka György, Kőszeghy Elemér.** Az Ungvári Nemzeti Egyetem Tudományos Tanácsa döntése alapján szeptember 1-jétől megnyílik a magyar kar, amely szám szerint a 19. lesz a felsőfokú intézményben.

Június 16. Lezajlott az UMDSZ Országos Elnökségének 62. ülésére Dédában. Napirendjén 14 kérdés szerepelt, többek között: Elnöki beszámoló, szervezeti élet. A schengeni meghívók egyszerűsítéséről. Az emelt szintű érettségiket lebonyolító vizsgaközpontokról. Nyilatkozat Ukrajna Oktatási Minisztériuma kisebbségellenes intézkedéseiről, az oktatási ügygel kapcsolatos aláírási akció beindításáról. Az Iskolaigazgatók Tisztújító Fórumának összehívásáról. Az UNE jogi karán létrehozandó Ukrán-Magyar Jogi Konzultációs Központról. Ukrán-magyar történészek eszmecserejének megszervezéséről stb.

Június 18. A KMKF Előkészítői Bizottság ülése. Az UMDSZ-t **Dupka György** képviselte.

Június 20. Negyvenöt igen és két nem szavazattal történelmi fontosságú határozat született: az Ungvári Nemzeti Egyetem Tudományos Tanácsa döntést hozott a magyar kar megnyitásáról a felsőfokú intézményben.

Június 20. Lembergől érkezett nacionalisták az ukrán állam címerét és a szicsgárdistákat méltató emléktáblát helyezték a vereckei honfoglalási emlékműre. Utóbbin a magyar nemzet nevében (!) bocsánatot kértek a szicsgárdisták lelövéséért... Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége június 22-én *Nyilatkozatban* tiltakozott a gyalázatos tett ellen, elítélve a hagyományos jószomszédi ukrán–magyar kapcsolatok megbontására irányuló akciót, és ismételten felszólítva Ukrajna rendvédelmi szerveit, mihamarabb kerítsék kézre és büntessék meg az elkövetőket.

Június 22. A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség is bejelentette, hogy aláírásgyűjtésbe kezd az oktatási és tudományos miniszter 2008. május 26-án kelt 461. sz. rendelete ellen. Az UMDSZ elnöksége *nyílt levélben* emlékeztetett: az országos szövetség már korábban jelezte, hogy aláírásgyűjtő kampányt indít; véleményük szerint megengedhetetlen, hogy egy ilyen, az egész magyar

közösséget érintő kérdésben a megosztottság legyen az úr, s javasolta egy közös akció lebonyolítását. A megbeszélés helyszínéül a Kárpátaljai Református Egyház zsinati irodáját jelölték ki, a KMPSZ képviselői azonban nem jelentek meg.

Július 5. UMDSZ kibővített elnökségi ülés zajlott az Európa Magyar Házban. Napirendi kérdések: Elnöki beszámoló. Magyar vonatkozású elemző beszámoló készítése az emelt szintű érettségiket lebonyolító vizsgaközpontokról. A kétnyelvű oktatás tervezett bevezetésével kapcsolatos UMDSZ-intézkedésekről. Az ukrán-magyar kormányközi vegyes bizottságról, ajánlások készítése. A schengeni meghívók egyszerűsítésével kapcsolatos intézkedésekről. Az UMDSZ hivatalos leveleiről a magyar és ukrán minisztériumi hatóságokhoz Ukrajna Oktatási Minisztériuma kisebbségellenes intézkedéseivel kapcsolatban. Az UMDSZ aláírásgyűjtési akciójának megszervezéséről Ukrajna Oktatási Minisztériuma kisebbségellenes intézkedéseivel kapcsolatban. Az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Karának megnyitásával kapcsolatos tennivalók. Az UNE jogi karon létrehozott Ukrán-Magyar Jogi Konzultációs Központ felavatásának előkészítéséről. A Jánosi Mesterképző Akadémiának helyet adó intézmény alapkövetésével kapcsolatos ünnepség megszervezéséről. Az ukrán és magyar történészek, újságírók részvételével lezajlott kerekasztal-beszélgetés kiértékeléséről. **Sólyom László** ukrainai látogatásával kapcsolatos UMDSZ-teendőkről. A júliusi-augusztusi fontosabb tennivalók és rendezvények listája.

Július 7. A **Sólyom László** köztársasági elnökkel való találkozón, melynek a kijevi magyar nagykövetség adott otthont, az UMDSZ-t **Gajdos István** és **Tóth Mihály** képviselte.

Július 8. Felavatták a vereckei honfoglalási emlékjelet. Ezt megelőzően ukrán emlékművet is avattak az 1939-ben kivégzett szicsgárdisták emlékére, amelyen részt vett **Oleg Havasi**, a megyei állami közigazgatás elnöke, **Mihajlo Rebljon**, a Volóci Járási Állami Közigazgatás elnöke, illetve az alkotó, **Soltész István**. A honfoglalási emlékjelnél megtartott ünnepélyes eseményen **Bársony András**, Magyarország ukrainai nagykövete beszédében a közös múlt és jövő, valamint az együttélés fontosságát emelte ki. Egyúttal kifejezte reményét, hogy az ünnepélyes avatás lezárja az elmúlt időszak csatározásoktól, ellentétektől terhes időszakát. Ezután elmondta gondolatait **Tóth András**, a Magyar Országgyűlés képviselője és **Matl Péter**, az emlékjel alkotója is. Az avatáson jelen volt többek között **Oleg Havasi**, a megyei állami közigazgatás elnöke, **Gajdos István** az UMDSZ elnöke, Beregszász polgármestere, **Dupka György**, **Kincs Gábor** és **Kőszeghy Elemér**, az UMDSZ alelnökei, **Zubánics László**, az UMDSZ OT elnöke, **Sziklavári Vilmos**, a Magyar Köztársaság Ungvári Főkonzulátusának főkonzulja, **Bacsikai József**, a Beregszászi Konzulátus főkonzulja, **Dmitro Tkacs**, Ukrajna magyarországi nagykövete.

Július 17. Az UMDSZ, a Kárpátaljai Magyar Ifjúságért Jótékonyági Szervezet, az UMDSZ ISZ, a MÉKK, a Bereg Alkotóegyesület és más

civilszervezetek közreműködésével a Kárpátaljai Kulturális Könnyűzenei és Tánc Fesztivál keretében népművészeti kirakodóvásárra került sor a tiszapéterfalvi sportpályán.

Augusztus 2. Egyszerűsödött a schengeni vízumeljárás a magyar igazolvánnyal rendelkező kárpátaljaiak számára — jelentette be **dr. Berta Krisztina**, a Magyar Külügyminisztérium Konzuli Főosztályának vezetője. Az új gyakorlattal nem lesz szükség az esetenként több ezer forintba kerülő meghívólevélre, és az ezeket kiváltó *felelősségvállalási nyilatkozat* kiadásának jogával az UMDSZ-t és a KMKSZ-t ruházták fel.

Augusztus 7. Beregszászban **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke átadta az első vízumigényléshez szükséges garancialevelet a csongori **Sándor Zoltánnak**.

Augusztus 19. Ezen a napon érkezett Kárpátaljára **Sólyom László**, a Magyar Köztársaság elnöke, akit Beregszászban **Gajdos István** polgármester, az UMDSZ elnöke fogadott.

Augusztus 25. UMDSZ kibővített elnökségi ülés az Európa Magyar Házban. Napirendi kérdések: Elnöki beszámoló. Felmérés és tapasztalat a könnyített schengeni vízumeljáráshoz szükséges Felelősségvállalási nyilatkozatok kiadásáról, az ajánlólevelekkel kiadásával kapcsolatos tapasztalatokról. Az aláírásgyűjtés összegzése az Ukrán Oktatási és Tudományos Minisztérium 461. rendeletével kapcsolatban. Felkészülés a XIV. Magyar – Ukrán Kisebbségi Vegyes Bizottság ülésére. A tanévnyitással kapcsolatos teendőkről. Az UNE Humán és Természettudományi Magyar Kar megnyitásával kapcsolatos tennivalókról. A XIII. Kárpát-medencei Magyar Napokról, a Kárpátaljai Magyar Folklór Fesztivál megrendezéséről, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet felavatásáról. A Jánosi Mesterképző Akadémia – Jánosi Líceum alapkövetelési ünnepségének megszervezéséről. Az UNE Ukrán-Magyar Jogi Konzultációs Központ felavatásának előkészületeiről. A Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumával kapcsolatos tennivalókról. A Kárpátalja Szövetség balatonföldvári rendezvényéről. Rendezvények, tennivalók.

Szeptember 2. Ülésezett az Unió Alapítvány Ungváron. Az UMDSZ-t **Dupka György, Kocsis Mária, Dánics Éva, dr. Ljáh Erzsébet, Turóczy István, Kincs Gergely** képviselte.

Szeptember 2. **Tóth Mihály**, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke részt vett az ukrán-magyar vegyesbizottság ukrán tagozatának kijevei ülésén.

Szeptember 2. A Mesterképző Akadémia új épületszárnyának alapkövetelésére került sor Jánosiban. **Gajdos István**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke, Beregszász polgármestere köszönetét fejezte ki, hogy a Magyar Köztársaság kormánya a Szülőföld Alapon keresztül a tervek mellé állt, és támogatja az elképzeléseket. Az ünnepségen jelen volt **Zilahi László**, a MEH főigazgató-helyettese, **Zubánics László**, az UMDSZ OT és a KMOA elnöke.

Szeptember 12. A Magyar Országházban megrendezték a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fórumát, amelynek munkájában részt vettek **Dupka György** és **Kőszeghy Elemér** UMDP-megyei képviselők is.

Szeptember 18. Ungváron tartotta XIV. ülését az Ukrán–Magyar Kormányközi Kisebbségi Vegyes Bizottság. Munkájában részt vett **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke.

Szeptember 19. **Gémesi Ferenc**, a magyar Miniszterelnöki Hivatal kisebbség- és nemzetpolitikáért felelős szakállamtitkára, **Gajdos István**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke, Beregszász polgármestere és **Olekszandr Szahan**, az Ukrán Nemzetiségi és Vallásügyi Állami Bizottság elnöke jelenlétében a munkácsi várban felavatták Petőfi Sándor mellszobrát. **Mihajlo Beleny** szobrászművész alkotásának kezdeményezője a Magyar Újságírók Kárpátaljai Szövetsége és partnerszervezete, a Kárpátaljai Magyar Média Fejlesztéséért Alapítvány volt.

Szeptember 20. **Kromák András** tengerésztiszt, az UMDSZ beregszászi városi képviselője kezdeményezésére és az UMDSZ támogatásával emlékjelet állítottak Beregszászban a világ tengerei és óceánjai hullámsírjaiban nyugvó, hősi halált halt kárpátaljai tengerészeknek. Az UMDSZ-t **Gajdos István** elnök képviselte.

Szeptember 25. Az Ungvári Nemzeti Egyetemen megnyílt a magyar tannyelvű Humán-Természettudományi Kar. Az UMDSZ képviselőjében jelen volt **Gajdos István** elnök, **Dupka György** és **Kőszeghy Elemér** megyei képviselők. Az ünnepségen részt vett **dr. Zilahy László**, a MEH főigazgató-helyettese.

Szeptember 26. A beregszászi Európa Magyar Házban a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet avatását **Dupka György**, az intézet igazgatója nyitotta meg. Beszédet mondott **dr. Nagy Imre**, a Szülőföld Alap igazgatója, **Szabó Vilmos** parlamenti képviselő, a Magyar Országgyűlés Külügyi és Határon túli Magyarok Bizottságának alelnöke, **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, **Pomogáts Béla**, az Anyanyelvi Konferencia elnöke, **Kálóczy Katalin**, az Oktatási és Kulturális Minisztérium főtanácsosa és mások. Az avatószalagot **Gajdos István** elnök és **dr. Nagy Imre** igazgató vágta át.

Szeptember 26. A beregszászi Európa Magyar Házban sor került a *Kárpát-medencei kulturális értékek szemléjére (Képzőművészeti-, fotóművészeti- és könyvkiállítás, filmkaleidoszkóp)*. Ugyanitt tanácskoztak a Kárpát-medencei magyar kulturális szervezetek képviselői. Ezt követően, a filmbemutatóval párhuzamosan került sor *A Kárpát-medencei magyar művelődési intézetek jelene, jövője és kapcsolatai a civil társadalommal és más intézményekkel* elnevezésű kerekasztal-megbeszélésre, amelyen részt vettek a küldöttségek képviselői, valamint a kárpátaljai civil és szakmai szervezetek képviselői.

Október 6. UMDSZ kibővített elnökségi ülés az Európa Magyar Házban. Napirendi kérdések: elnöki és elnökségi beszámoló. Emlékezés '56 hőseire: UMDSZ-megemlékezések megyeszerte (az UMDSZ kezdeményezésére állított

'56-os emléktáblák helyszínein). Emlékezés az elhurcoltakra: a szolyvai koszorúzási ünnepség előkészítéséről (kápolnaavatás az emlékparkban). Az UNE Ukrán-Magyar Jogi Konzultációs Központ felavatásának előkészületeiről. Előterjesztés a 2008. évi Kárpátaljai Magyar Nívódíjakra. Az UMDSZ XIX. közgyűlésének (V. kongresszusának) előkészítéséről (időpont: 2008. december 13). Az UMDSZ–közgyűlés helyszínét, lebonyolítását előkészítő szervezőbizottság létrehozásáról. Az UMDSZ strukturális reformcsomagjának előkészítéséről, a felső vezetés feladatelosztásáról. Rendezvények, események, tennivalók.

Október 14. Visszaszerezhető mandátum – Magyar esély az előrehozott ukrainai választásokon? Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke a *Kárpáti Igaz Szó* című lap hasábjain keresztül összefogásra hívta fel a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) vezetőségét.

Október 15. Ülészett a KMKF Külügyi és Európa-ügyi, valamint Gazdasági Albizottsága Az előbbi testület ülésén döntés született arról, hogy szórványmunkacsoport jön létre a Külügyi és Európa-ügyi Albizottságon belül. Ebben a bizottságban az UMDSZ-t *Zubánics László* visszalépése után *Ambrus Pál* képviselte.

November 7. UMDSZ Elnökségi ülés. Napirendi kérdések: Elnöki és elnökségi beszámoló. Emlékezés az elhurcoltakra. A szolyvai megemlékezés előkészítéséről (kápolnaavatás november 22-én). Az UMDSZ XIX. közgyűlésének (V. kongresszusának) előkészítéséről (időpont: 2008. december 13.). Előterjesztés a 2008. évi Kárpátaljai Magyar Nívódíjakra. Az UNE Ukrán-Magyar Jogi Konzultációs Központ felavatásának előkészületeiről. A Szülőföld Alap három kollégiumához benyújtott pályázatokról. A KMKF és a MEH Szórványtanácsairól. Rendezvények, események, tennivalók.

December 4. Az UMDSZ Elnökségének ügyvezetői ülése a közgyűlés előkészítésével kapcsolatosan.

December 10. Lezajlott a KMKF jogi és oktatási albizottságának ülése, amelyen az UMDSZ-UMDP-t *Dupka György* és *Kőszeghy Elemér* képviselte.

December 13. Lezajlott az UMDSZ XIX. Közgyűlése (V. Kongresszusa) a Beregszászi művelődési központban, amely a kárpátaljai magyar szervezetek összefogását szorgalmazta. Az eltelt egy év munkáját értékelő elnöki beszámolójában *Gajdos István* a kárpátaljai magyarság szempontjából kiemelkedő fontosságú eseményeknek nevezte a magyar kar szeptemberi megnyitását az Ungvári Nemzeti Egyetemen, a beregszászi magyar közösségi ház létrehozását, a vereckei honfoglalási emlékmű felavatását és a schengeni vízumhoz jutást megkönnyítő garancialevél-rendszer bevezetését, amiért köszönetet mondott a magyar kormányzatnak és diplomáciának. A kiszámíthatatlan ukrán belpolitikai helyzettel kapcsolatban az UMDSZ elnöke hangsúlyozta, hogy az idő jelenleg nem alkalmas a kárpátaljai magyarság érdekérvényesítését támogató kijevei politikai szövetségesek keresésére, ezért a magyar közösségnek ki kell várnia. Helyi szinten szerinte más állapotok

uralkodnak. A Kárpátalja megyei hatalom - s erre utal az utóbbi hónapok ruszin mozgolódása is - a kijevi kötelékek lazítására törekszik, ezért helyben a központiaknál életképebb politikai szövetségek köttetnek. Mint mondta, a kárpátaljai magyarságot és anyanyelvű oktatását ért ukrán nacionalista támadások arról tanúskodnak, hogy Ukrajnában nemzetállam kiépítése van folyamatban. Igaz ugyan - emelte ki -, hogy az ukrán kisebbségellenes intézkedések a sokmillió orosz ellen irányulnak, de azok, mintegy mellékesen, az anyanyelvű oktatás szétverésével, teljesen ellehetetleníthetik a kárpátaljai magyar közösséget. Az UMDSZ minden fórumon fellépett a magyar oktatás ukránosítására irányuló törekvések ellen, de ez - mint fogalmazott - nem bizonyult elegendőnek. Ezért a magyar érdekvédelmi szervezetek erőfeszítéseinek egyesítésére van szükség a kárpátaljai magyarok anyanyelvű oktatáshoz való jogainak a visszaállítása érdekében. Az elnök kulcsfontosságúnak nevezte regionális program, tanterv kidolgozását az ukrán nyelv oktatásának hatékonyabbá tételéhez a magyar iskolákban, hogy a szülők magyar iskolába adják gyermekeiket. A leghatékonyabb válasz az ukránosító törekvésekre a magyar iskolarendszer megszilárdítása kell, hogy legyen - mondta.

Tóth Mihály kisebbségi szakértő, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke felszólalásában rámutatott: minden erőfeszítés ellenére, beleértve a magyar kormányzat, diplomácia és államfő közbenjárását, "egy tapodtat sem sikerült előre lépni a kárpátaljai magyar tannyelvű oktatás kérdésében". **Kőszeghy Elemér**, az UMDSZ politikai alelnöke a legutóbbi helyhatósági választások eredményeit elemezve kifejtette, hogy a kárpátaljai magyarság nem két-, hanem négypólusú. Már csak ezért is szükséges lenne szerinte az összefogásra a magyar választók megnyerése érdekében. Ugyancsak a kárpátaljai magyar szervezetek összefogása mellett érvelt felszólalásában **Bársony András** kijevi magyar nagykövet és **Törzsök Erika**, a Miniszterelnöki Hivatal nemzetpolitikai ügyek főosztályának főigazgatója.

Az Ukrán Magyar Demokrata Szövetség politikai nyilatkozata (Beregszász. 2008. december 13.)

„1. Az UMDSZ megítélése szerint 2008-ban Ukrajnában gazdasági, politikai és szociális szempontból egyaránt kedvezőtlenül alakult a helyzet. Mindez az Fogyó, gyarapodó nemzetiségek, érdekképviseletek Kárpátalján 173 ország valamennyi állampolgárának életére rányomta a bélyegét. A helyzetet csak súlyosbítja a világban eluralkodó általános recesszió.

2. Az UMDSZ sajnálattal tapasztalja, hogy az elmúlt időben számos olyan támadás érte közösségünket, amelyekre még a szovjet korszakban sem volt példa. A sort a márciusi magyarellenességi kirohanások indították, majd ezután következett az oktatási minisztérium 461. sz. rendelete, amely alapjaiban kívánta aláásni a magyar nyelvű oktatási rendszer egészét. Szövetségünk minden hazai, anyaországi és nemzetközi fórumon felemelte szavát a magyar oktatási rendszer

elsorvasztása ellen. A pozitív intézkedések elmaradása miatt az UMDSZ a kérdést jogi síkra tereli.

3. Az UMDSZ számára elfogadhatatlan, hogy a kárpátaljai magyar érdekvédelmi szervezetek még ilyen, az egész közösségünket sújtó intézkedések elleni fellépésben sem tudnak tárgyalóasztalhoz ülni és együttműködni.

4. Az UMDSZ e helyzet közepette hatványozottan fontosnak tartja, hogy a magyar kormány intézkedések sorozatával igyekszik enyhíteni közösségünk gondjain. A Kárpátaljával szemben pozitív elbírálást alkalmazó Szülőföld Alap révén számos magyar intézmény jutott támogatáshoz.

5. Az UMDSZ üdvözli, hogy a Magyar Köztársaság Külügyminisztériuma döntésének köszönhetően közösségünk tagjai egyszerűbben és térítésmentesen juthatnak hozzá a felelősségvállalási nyilatkozathoz.

6. Ugyancsak fontosnak tartjuk, hogy a Miniszterelnöki Hivatal és a Szülőföld Alap hozzájárulásának köszönhetően életre kelt a magyar–magyar kapcsolattartási támogatás.

7. Sikeresen tevékenykedik és fontos kérdéseket tart napirendjén a Magyar Országgyűlés állandó intézményeként működő Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma.

8. A kárpátaljai magyarságot és az UMDSZ-t aggodalommal töltik el azok a kirohanások, melyeket ugyancsak kormány szintre emelve felvidéki honfi társaink és a Magyar Koalíció Pártja ellen intéznek, és mélységesen elítéljük ezeket a nemzetközi normákat felrúgó intézkedéseket. Közösségünk ugyanakkor elégedetten nyugtázta a Romániai Magyar Demokrata Szövetség sikerét a romániai parlamenti választásokon. Az erdélyi magyarság által felmutatott összefogás szülte eredmény a világ magyarságát erősíti, s erőt ad nekünk, Ukrajnában élő magyaroknak is.”

2009

Március 12. Az UMDSZ beregszászi tiltakozó Nyilatkozata Vereckei-hágón történt gyalázattal kapcsolatban, „Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség nyilatkozatban fejezte ki tiltakozását a Vereckei-hágón történt gyalázattal kapcsolatban, kiemelve: a történetek sértőek a magyar közösség számára. “Közeledik Kárpát-Ukrajna kikiáltásának 70. évfordulója. A kárpátaljai magyarság megéri azoknak a polgártársaknak az érzelmeit, akik e tiszavirágéletűformációban az ukrán nép függetlenségének és szabadságának jelképét látják. Megéri őket, hiszen a kárpátaljai magyarság, miként erről többször tanúságot tett, híve a demokráciának, a népek és nemzetek szabad önrendelkezési joga biztosításának. Ezért döbbsenti meg közösségünket hatványozottan, hogy az évfordulót egyesek a méltóságos ünneplés helyett a nemzetiségek közötti feszültség szítására, a magyar közösség lejáratására és megsértésére használják fel. Legfrissebb példája ennek a többek mellett a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatás elnökének és Ukrajna rendkívüli és meghatalmazott magyarországi nagykövetének részvételével felállított vereckei

honfoglalási emlékmű újabb meggyalázása. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség mélyen elítéli az ilyen és ehhez hasonló megnyilvánulásokat, azok végrehajtóit, felbújtóit és eszmei támogatóit. Szövetségünk felszólítja a helyi és országos állami vezetést, vonják felelősségre a társadalmi békét veszélyeztető egyéneket. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség a nyugalom megőrzésére szólít fel mindenkit, nemzetiségtől függetlenül arra kéri Kárpátalja lakosságát, hogy most sem és az elkövetkezendőkben sem engedjen az egyértelműen káros provokációknak” – áll a nyilatkozatban.

Március 15. Megyeszerte méltatták az 1848. március 15-i forradalom 161. évfordulóját. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség Beregszászban tartotta központi ünnepségét.

Május 14. Az UMDSZ kezdeményezésére az Ukrajnában elesett világháborús magyar és más nemzetiségű katonák, valamint munkaszolgálatosok végső nyughelyéül szolgáló központi katonatemető alapkövét tették le a kárpátaljai Dercenben **dr. Szekeres Imre** magyar honvédelmi miniszter és **Volodimir Gyibrova** ukrán védelmi miniszterhelyettes részvételével.

Július 20. Az Égtájak Iroda immár 14. alkalommal rendezte meg a Vendégségben Budapesten – Határon túli magyar fiatalok találkozóját. 29 ország 730 fiatalja – tizennégytől huszonöt éves korig – volt 11 napig Budapest vendége, hogy a közös magyar származásból kiindulva együtt elevenítsék fel az azonos kulturális gyökereket, ami meghatározza és összeköti őket, sokszor a találkozó időtartalmán túl is: egy életre. Az ünnepélyes megnyitón részt vett **Gajdos István**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke, illetve **Zubánics László**, a KMMI elnöke. Kárpátalját **Szabó Tibor** szervezésében a csapi Arabeszk, a beregszászi Ludovika, a nagydobronyi Hímes táncegyüttes és az eszenyi Ritmus néptáncegyüttes képviselte. A népművészeti és turisztikai bemutató mellett gasztronómiai kiállítás és kóstoló is volt.

Szeptember 11. Megtartotta plenáris ülését az Országház Vadásztermében a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma. A kárpátaljai magyarság és az UMDSZ-UMDP képviseletében részt vett és több kérdésben felszólalt **Dupka György** és **Kőszeghy Elemér** megyei képviselő is. Egyéves munkáját értékelte a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma, amelyen utoljára elnökölt **Szili Katalin**, mint az Országgyűlése.

Szeptember 27-én az ősi ungvári Drugeth-vár melletti skanzenben (hivatalos nevén a Kárpátaljai Népművészeti és Népi Építészeti Múzeumban) zajlottak a XX. Kárpátaljai Magyar Folklórfesztivál programjai. Az ünnepi megnyitót megtisztelte részvételével: **Brenzovics László**, a megyei tanács alelnöke, **Revák István**, a megyei állami közigazgatási hivatal nemzetiségi osztálya vezetője, **Gajdos István**, Beregszász polgármestere, az UMDSZ elnöke, akik egyben ünnepi beszédet is tartottak. A színpadon 210 néptáncos, népdalénekes és népzeneész lépett fel. Az itteni parasztházakban és udvarán 20 kárpátaljai magyar népművész munkája volt megtekinthető.

Október 23. 95 éves a Munkácsi Tanítóképző (a Munkácsi Állami Egyetemhez tartozik), ebből az alkalomból - ünnepség és megemlékezés zajlott le. Az ünnepeltek az UMDSZ, a KMOA nevében **Zán Schramm Ibolya**, az UMDSZ Országos Nemzeti Tanácsának alelnöke és **Kőszeghy Elemér**, az UMDSZ alelnöke köszöntötte. **Dupka György**, a MÉKK elnöke a Kárpátaljai Magyar Könyvek sorozatból összeállított könyvsomagot adományozott a magyar csoport könyvtárának, amelyet **Kótun Jolán** magyar szakos tanárnő vett át.

November 19. Az UMDSZ beregszászi *Nyilatkozatában* itéli el az ukrainai magyar oktatás felszámolását célzó törekvéseket. Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) szerdán aggasztónak és felháborítónak nevezte, hogy az ukrán oktatási minisztérium nem rendeli meg jövőre a magyar tannyelvű iskolák számára az anyanyelvű tankönyveket. A szövetség Beregszászon közzétett nyilatkozata szerint, amelyet az MTI-hez is eljuttattak, nem megnyugtató az oktatási tárca utólagos magyarázkodása sem, mivel értelmetlen, nem tartalmaz konkrétumot és semmire nem kötelez.

Az UMDSZ megítélése szerint ez az újabb lépés ismételen a kisebbségek oktatási rendszerének felszámolását célozza, része az utóbbi évek nemzetállamot építő, az országban élő társnemzeteket semmibe vevő ukrán állampolitikának. A kisebbségi oktatási rendszer felszámolását célul tűző törekvések egyaránt ellentmondanak az európai kisebbségi és emberjogi normáknak – áll a nyilatkozatban. Az országos szövetség – mint a közlemény fogalmaz – elítéli az ilyen és ehhez hasonló törekvéseket, s azok megakadályozása érdekében minden törvényes eszközt igénybe vesz, felhasznál minden hazai és külföldi fórumot. Az UMDSZ úgy véli, ebben a kérdésben elengedhetetlen a szakma képviselői, illetve valamennyi ukrainai magyar és nem magyar kisebbségi érdekvédelmi szervezet közös és koordinált fellépése.

November 19. Az UMDSZ Elnökségének beregszászi *Nyilatkozata* az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Karát ért sorozatos támadásokról. „*Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége aggodalommal követi az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Karát ért sorozatos támadásokat. Érthetetlennek tartja, hogy az egyetem egyes tanárai a magyar diákokkal, illetve saját rektorukkal harcolnak. Inkább örülniük kellene annak, hogy épül-szépül, bővül megyénk legpatinásabb felsőoktatási tanintézménye. Az UMDSZ elnöksége felháborodva állapítja meg, hogy Volodimir Fenics docens és Roman Oficinszkij professzor sértődöttségét és karriervágyát kihasználva a magyar kar elleni lejárató hadjáratba kezdtek a nacionalista szervezetek. Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége szilárdan kiáll az újonnan létrehozott magyar kar, az ott tanuló diákok, illetve az egyetem vezetése mellett, határozottan elutasít bármiféle, a nemzetek közötti ellentétek szítására, nemzetiségi konfliktusok gerjesztésére irányuló próbálkozást.*”

November 21. Beregszászon, a Puskin téren felállított nemrég felújított emlékműnél **Pirigyi Béla**, a Beregvidéki Kulturális Szövetség elnöke, **Zubánics**

László történész, lapszerkesztő, az UMDSZ Országos Tanácsának elnöke szolt az egybegyültekhez. **Nagy András** túlélő felidézte a légerekben töltött nehéz időszakot.

December 1. „*Viktor Janukovics államfővé történő megválasztása esetén visszavonják azokat a korlátozó rendeleteket, amelyek a kisebbségi oktatási rendszer megsemmisítésére irányulnak*” — sok más, a nemzetiségek jogérvényesítését elősegítő programpont mellett ezt is előíranyozza az a választási partnerségi megállapodás, amelyet a hét elején írt alá Kijevben a Régiók Pártja elnökjelöltjével **Gajdos István**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke. Az UMDSZ-en kívül az Orosznyelvű Ukrajna Társadalmi Jogvédő Mozgalom és az Ukrajnai Román Közösség Régióközi Egyesülés is szentesítette a szóban forgó megállapodást, amelyhez az elkövetkezendőkben még más kisebbségi szervezetek is csatlakozhatnak.

December 2. A Kárpát-medencei magyarság képviselői a Brüsszelben nemrégiben megnyílt európai magyar érdekképviseleti iroda (HUNINEU) meghívására a közös feladatokról tanácskoztak az EU központjában. Vidékünk magyar kisebbségét **Kőszeghy Elemér**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) alelnöke képviselte.

December 3-4. Budapesten megrendezték a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma: Gazdasági és a Kulturális, Oktatási és Tudományos Albizottságok, továbbá a KMKF Jogi, valamint Külügyi- és Európa-ügyi Albizottságainak együttes ülését, amelynek munkájában az UMDSZ-UMDP nevében **Dupka György** és **Kőszeghy Elemér** megyei képviselők vettek részt.

December 4. Húsz évvel ezelőtt alakult az eszenyi Ritmus néptáncegyüttes. Ebből az alkalomból került megrendezésre az I. Eszenyi Micz-bán Napok – amely egyben a budapesti Égtájak Iroda idei zárórendezvénye volt. **Gajdos István**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke amellet, hogy gratulált az együttesnek, az országos szövetség által alapított Fodó Sándor Közösségi Díjjal ismerte el **Goldschmied Józsefnek**, az Égtájak Iroda igazgatójának azt a támogatását, ami nélkül az említett majd 150 külföldi út jelentős része nem jött volna létre.

December 5. A Lvivi Tudósok Palotája adott otthont a Lembergi Magyarok Kulturális Szövetsége 20. születésnapjának. Az eltelt időszakot, a sokrétű szórványgondozói missziót **Szarvas Gábor** ismertette. Tevékenysége elismeréséül az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) az Illyés Gyula Szórvány Magyarságért Nívódíjat adományozta a szövetségnek. A kitüntetést **Kincs Gábor**, az UMDSZ alelnöke nyújtotta át **Szarvas Gábornak**, az LMKSZ elnökének.

December 9. Egyértelműen csalódás és visszalépés az elmúlt öt év a kárpátaljai magyarság számára – jelentette ki **Gajdos István** az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) Nemzeti Tanácsának ülésén. Az országos szövetség elnöke pontról pontra elemezte azokat a példa nélküli kisebbségellenes intézkedéseket, melyeket a jelenlegi kijevi vezetés a

nemzetállamépítés leple alatt tesz. A nemzeti tanács beregszászi fórumán különösen sok szó esett az anyanyelvű oktatási rendszerünket ért támadásokról, azok romboló hatásairól. Az UMDSZ Nemzeti Tanácsa tagjai közül többek között felszólalt **Ambrus Pál, Pfeipfauf József, Kocsis Mária, Szanyi Béla, Kőszeghy Elemér, Kótun Jolán, Dupka György**, akiknek egyértelmű véleménye: az Ungvári Nemzeti Egyetemen létrehozott magyar kar meghatározóan fontos a jövő szempontjából, ezért nem szabad teret engedni a nacionalisták durva, provokatív és alaptalan támadásainak, amik az elmúlt időszakban, sajnos megfigyelhetőek voltak. **Zán-Schramm Ibolya**, az UMDSZ Nemzeti Tanácsa alelnökének indítványára a résztvevők zárónyilatkozatot fogalmaztak meg, amiben határozottan kiállnak az UMDSZ elnöke és a Régiók Pártja elnöke által aláírt keretszerződés mellett, amelynek legfontosabb pontja az, hogy **Viktor Janukovics** államfővé történő megválasztása esetén visszavonják azokat a korlátozó rendeleteket, amelyek az ukrajnai kisebbségi oktatási rendszer megsemmisítésére irányulnak.

December 11. Az ungvári magyar főkonzulátuson tartott sajtótájékoztatót a schengeni vízumrendszer és a kishatárforgalmi igazolványok alkalmazásának kétéves tapasztalatairól **dr. Berta Krisztina**, a magyar külügyminisztérium konzuli főosztályának vezetője, kiemelte: 2009-ben Magyarország december 1-jéig 95 ezer schengeni vízumot és kishatárforgalmi igazolványt adott ki az ungvári főkonzulátuson, a beregszászi konzulátuson és a kijevei nagykövetségen, ami az év végéig elérheti a százezres nagyságrendet. A rendezvényen jelen volt **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, **Dupka György**, a Kárpátaljai Vállalkozásfejlesztési Központ elnöke és **Fuchs Andrea**, a KVK igazgatója, **Kincs Gergely**, a Beregszászi Információs Iroda igazgatója, **Száva József**, a Felső-Tisza-vidéki Vállalkozók Klubjának elnöke is.

December 12. Petőfi-szobor avatás Kijevben. A Magyarok Kijevei Egyesülete a napokban ünnepelte fennállásának 20. évfordulóját – ebből az alkalomból az Ukrajnai Magyar Napok 2009 rendezvénysorozat keretein belül több program megrendezésére került sor. Petőfi Sándor bronz mellszobrát – **Kutas László** Magyarországon készült alkotását – Kijev belvárosában, a Vorovszkij utcában lévő parkban állították fel. A budapesti főpolgármesteri hivatal megrendelésére öntött szobrot és kőtalapzatát Ukrajna budapesti nagykövetségének a közreműködésével még februárban az ukrán fővárosba szállították és átadták a Magyarok Kijevei Egyesületének (MKE). A Kijevei Városi Állami Közigazgatás, a Magyar Köztársaság Ukrajnai Nagykövetsége és a Magyarok Kijevei Egyesülete megbízásából az avatóünnepséget **dr. Tóth Mihály** nyitotta meg, aki bemutatta, és személy szerint üdvözölte a legprominensebb megjelenteket, többek között **Gajdos István** elnök által vezetett népes UMDSZ-küldöttséget. Ünnepi beszédet mondott Bársony András, a Magyar Köztársaság Ukrajnai Rendkívüli és Meghatalmazott Nagykövete is. Majd felkérte **Szergij Rudik** és **Bársony András** urakat, valamint **Borisz Olijnik** és **Gajdos István** urakat, hogy ejtsék meg az emlékmű avatását a szimbolikus szalag átvágásával. A

jelenlévőkkel megosztotta gondolatait mások mellett **Horváth Sándor** költő, újságíró,

December 12. Az Ukrajnai Magyar Napok 2009 rendezvénysorozat programja a Színészek Házában folytatódott, amelyen megjelentek a kijevi szórványmagyarság és a helyi magyar nagykövetség prominens személyiségei, az ukrán értelmiség és az UMDSZ hágón inneni és túli tagszervezeteinek jeles képviselői. **Vass Tibor**, a Magyarok Kijevi Egyesületének elnöke ünnepi beszédében visszatekintett a kijevi magyarság két évtizedére. Az egyesület erőfeszítéseinek köszönhető, hogy a Magyar dombon műalkotás örzi honfoglalásra Kijevből induló eleink emlékét, bronz domborművet állítottak Liszt Ferenc zeneszerzőnek. Mindkét emlékjel **Jurij Bagalika** és **Vígh János** alkotása. 2005-ben indult útjára, az azóta évente hagyományosan megtartják a magas kultúránkat bemutató Ukrajnai Magyar Napok elnevezésű rendezvénysorozatot. Az itteni magyar közösség tetteit *Húsz éve, Kijevben, magyarul...* című emlékkönyv örökíti meg, melyet ebből az alkalomból a Magyarok Kijevi Egyesülete jelentetett meg. A **Vass Tibor** összeállításában megjelent könyvet **Horváth Sándor** mutatta be. **Gajdos István**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke ünnepi köszöntőjében kihangsúlyozta, hogy a főváros magyar közössége tekintélyt vívott ki Kijevben, s ezzel nem csupán maguknak, hanem az egész ukrainai magyarságnak tettek, tesznek nagy szolgálatot. Az országos szövetség elnöke **Rudnik Ibolyának**, az MKE alelnökének átnyújtotta az UMDSZ Nívódíját.

December 15. A határon túli magyarok számára legfontosabb kérdéseket tekintették át a magyar–magyar kormányzati konzultáció (MMKK) kedden megtartott ötödik ülésén. A konzultáción a kárpátaljai magyarság jelenlegi helyzetét elemezve **Gajdos István** egyértelművé tette: csak az elnökválasztás nyomán várható hatalomváltás jelenthet kiutat a mostani nagyon nehéz állapotból. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke szerint nagy bünt követ el az, aki fű alatt a megmaradásunkat, jövőnket fenyegető jelenlegi narancsos politika képviselőire adja voksát.

December 17. Budapesten ülésezett a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma (KMKF) Állandó Bizottsága, Kárpátaljáról az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) nevében **Dupka György** megyei képviselő vesz részt. **Dr. Szili Katalin**, a KMKF Állandó Bizottsága elnökének nyitó beszéde után a bizottság áttekintette a Magyar Nemzeti Kisebbségek Európai Érdekképviseletéért Alapítvány tevékenységét, meghallgatta Szabó Vilmosnak, a külügyi tárca államtitkárának tájékoztatóját a szlovákiai és az ukrainai kisebbségpolitikai helyzettel kapcsolatos tájékoztatóját. Több más kérdésben is véleményt nyilvánított, végezetül elfogadta a KMKF Állandó Bizottságának záró állásfoglalását. **Dupka György** javaslatát elfogadva a harmadik pont így hangzik: „Az Állandó Bizottság megtárgyalta a kárpátaljai magyarság helyzetének aktuális kérdéseit. A testület üdvözli az Országgyűlés politikai nyilatkozatát és azokat a lépéseket, amelyeket a Külügyminisztérium tett a

nyilatkozatban megjelölt igény külügyminiszteri szintű megtárgyalása érdekében, hogy az ukrán fél vonja vissza az Ukrán Oktatási Minisztérium kisebbségpolitikai szempontból problematikus rendeleteit.”

December 18. Közel tizenhatezer szépirodalmi kötetből álló ajándék könyvcsomagokat adott át – az UMDSZ közvetítésével - a kárpátaljai magyar iskoláknak **Gémesi Ferenc**, a Magyar Miniszterelnöki Hivatal (MeH) kisebbség- és nemzetpolitikáért felelős szakállamtitkár Beregszászon.

December 18–19. Kárpátaljára érkezett **Szabó Vilmos**, a Magyar Köztársaság Külügyminisztériumának szakállamtitkára, felkereste az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Karát, ahol személyesen köszönte meg **Mikola Veges** rektornak azt a kiállást, amelyet a magyar diákok iránt tanúsított az idei felvételi során. A találkozón részt vett **Lizanec Péter** professzor, az UNE magyar karának dékánja, **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, **Spenik Sándor**, az UNE magyar karának dékánhelyettese, **Medvigy István**, a megyei tanács képviselője, **Vaszil Baszarab**, az UNE rektorának szaktanácsadója. Az államtitkár többek között találkozott és tárgyalt **Oleg Havasi** kárpátaljai kormányzóval, a mérvadó magyar szervezetek vezetőivel, köztük **Gajos István** beregszászi polgármesterrel, az UMDSZ elnökével is. Ezeken a tárgyalásokon elemezték a kárpátaljai magyar oktatás terén kialakult problémákat. Egybehangzó vélemény volt, hogy a szaktárca jelenlegi minisztere kisebbségellenes politikát folytat, ami komolyan kihat az ukrán-magyar külügyi kapcsolatok menetére is.

December 22. A megyei tanács ülésének munkájában részt vesz az UMDSZ-UMDP megyei képviselői is: **Dupka György**, **Kőszeghy Elemér**, **Medvigy István**, **Péter Csaba**.

2010

Február 4. Budapesten megtartotta soros ülését a KMKF Jogi, valamint Külügyi és Európa-ügyi Albizottságainak együttes ülése. A testületek munkájában részt vett: **Kőszeghy Elemér** és **Dupka György** UMDP-UMDSZ megyei képviselő. A tanácskozás résztvevői három fontos dokumentumra adták áldásukat. Elfogadták az érintett albizottság szórványstratégiáját, megismerkedtek a határon túli magyar közösségek jogi környezetének áttekintése után levont következtetésekkel, illetve megszavazták a nemzetpolitikai jövőképet. Ugyancsak elfogadásra került a közös **Zárónyilatkozat**, amelynek harmadik pontja kimondja: az albizottsági tagok *"bizakodásukat fejezik ki, hogy az ukrán elnökjelöltek által a kisebbségpolitikai problémák megoldására tett ígéretek a választások után maradéktalanul teljesülnek, és ezzel helyreáll a magyar állam, az ukrán állam és a kárpátaljai magyarság hagyományosan jó együttműködése."*

2010. február 25. A Kárpátaljára látogatott **Gémesi Ferenc**, a MeH kisebbség és nemzetpolitikáért felelős szakállamtitkár és **Zilahi László**, a Nemzetpolitikai

Ügyek Főosztálya főigazgatója, akik Beregszászban tárgyaltak **Gajdos Istvánnal**, az UMDSZ elnökével, Beregszász polgármesterével.

Február 25. A Gödöllői királyi kastélyban lezajlott a KMKF Gazdasági, illetve Oktatási, Kulturális és Tudományos Albizottságának együttes ülése. Az testületek munkájában részt vett: **Kőszeghy Elemér** és **Dupka György** UMDP-UMDSZ megyei képviselők.

Március 31. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnökségének beregszászi *Nyilatkozata* az anyanyelven történő tesztírás engedélyezésével kapcsolatban. „*Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége örömmel állapítja meg, hogy hivatalos közlését követően hatályba lépett Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériumának 238. sz., 2010. március 25-én kelt rendelkezése, ami lehetővé teszi, hogy az országban működő magyar középiskolák végzősei anyanyelvükön írassák az érettségi/felvételi teszteket. Az országos szövetség vezetésének meggyőződése szerint az előzőkormány által meghozott, a magyar iskolák végzőseit sújtó, őket egyenlőtlen, hátrányos helyzetbe hozó intézkedés eltörlése az ukrajnai magyarság utóbbi években aratott legnagyobb közös sikere. Az UMDSZ elnöksége ezúton mond köszönetet mindazoknak – határon innen és határon túl –, akik hozzájárultak ahhoz, hogy fiataljaink ismét egyenlő esélyekkel pályázzanak az egyetemi és főiskolai felvételi során. Az UMDSZ elnöksége bízik benne, hogy a közösségünket érintő mostani, pozitív intézkedést követően **Viktor Janukovics** államfő a továbbiakban is következetesen valóra váltja az országos szövetséggel kötött megállapodásban szereplő vállalásait, ami hozzájárul az ország nemzetközi megítélésének javulásához, az ukrán-magyar jószomszédi kapcsolatok elmélyítéséhez.*”

Április 18. A péterfalvi György-kastélyban befejeződtek a kül- és beltéri felújítási munkálatok. Ennek tiszteletére emlékezetes avatóünnepségre került sor, melynek keretében a látogatók megtekinthették **Matl Péter** szobrász alkotásait is. **Illyés István** péterfalvai polgármester köszönetet mondott a Magyar Köztársaságnak az anyagi és erkölcsi hozzájárulásért, hogy lehetővé tették a renoválási munkálatokat. Avatóbeszédet tartott **Szabó Vilmos**, a Magyar Köztársaság Külügyminisztériumának politikai államtitkára. **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke a művelődésről szolt: „*A kultúra az, ami segít bennünket abban, hogy megérthessük, és ami még fontosabb, megtarthassuk magyarságunkat. Az UMDSZ támogatta, támogatja és támogatni fogja ezt a nemzeti jelentőségű intézményt. Külön öröm számomra, hogy **Matl Péter** személyében olyan művész kiállításával nyílhatsz meg a felújítás után, aki a kárpátaljai szobrásziskola egyik meghatározó alakja.*” **Zubánics László**, az UMDSZ Nemzeti Tanácsának elnöke utalt a tényre, hogy bár már harmadszor kerül sor ünnepélyes avatásra a Képtárban, de a három szakasznak jelentősége van. Szakaszokban sikerült a felújítási munkálatokat elvégezni a nemzeti jelentőségű intézmények program keretében: a Magyar Köztársaság 9 millió forintot fektetett bele a felújítási folyamatba. A felújítási-projekt fő koordinátora köszönetet mondott azoknak az embereknek, akik munkájukkal hozzájárultak a

megújuláshoz, hogy mai formájában ez „*a nemzeti intézmény európai színvonalú lehessen.*”

Május 7. Megtartották a Kárpátaljai Megye Tanács soros ülését, amelyen **Kőszeghy Elemér, Dupka György, Medvigy István és Péter Csaba** UMDSZ-UMDP képviselők vettek részt. A testület elfogadta és támogatta a képviselőcsoport beadványát, amelyben kérték az ország vezetőit, ne engedélyezzék menekülttáborok építését Kárpátalja területén, konkrétan a magyarlakta Dercen és Fornos közötti térségben.

Május 10. A beregszászi járási Nagymuzsaly szomszédságában lévő turistatelepen tartotta soros ülését az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács (UMNT), az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) döntéshozó fóruma. A testület munkájában részt vett **Bacskai József**, Magyarország beregszászi főkonzulja. **Zubánics László**, az UMNT elnökének köszöntő szavai, a napirend és az ügyrend jóváhagyása után **Gajdos István**, az országos demokrata szövetség elnöke tartott helyzetjelentést. **Gajdos István** külön szólt a magyar–magyar kapcsolatrendszeréről. Mint elmondta, a 19. életévébe lépett Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség kiállt és kiáll az előremutató, az egész magyar nemzet, ezen belül az ukrajnai magyarság érdekeit és javát szolgáló döntések mellett. Ezért is támogatják a kettős állampolgárság megadását, hiszen az elsősorban közösségünk számára jelent kitörési pontokat. Az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács kitűzte a szövetség vezetése által megvalósítandó feladatok körét is. A tájékoztatók jóváhagyása és megvitatása után sor került az UMNT tisztújítására. A 2010–2014-es időszakra a szövetségi és a képviselői testületek tagjai egyhangúlag **Zubánics Lászlónak** szavaztak bizalmat. A megválasztott régi-új elnök javaslatára a nemzeti tanács alelnökeivé **Zán-Schramm Ibolyát** (Kárpátalja) és **Kárász Magdolnát** (Ukrajna) választották. Az UMDSZ alapszabályzatának megfelelően a nemzeti tanács kitűzte az országos szövetség tisztújító közgyűlésének időpontját – 2010. szeptember 17. –, illetve jóváhagyta a fórum delegátusainak kvótáit is. Döntés született több szervezési kérdésben is, majd a jelenlévők jóváhagyták az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács ülésének zárónyilatkozatát.

Az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács ülésének zárónyilatkozata: „*Az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács 2010. május 10-én megtartotta soros ülését. A fórum küldöttei meghallgatták és elfogadták Gajdos István, az UMDSZ elnöke és Zubánics László UMNT-elnök tájékoztatóját az aktuális politikai helyzetről, illetve az elmúlt időszakban elvégzett munkáról. Meghallgatva és megvitatva Gajdos István elnök tájékoztatóját a Nemzeti Tanács az alábbi határozatokat fogadta el:*

1. *Az UMNT örömmel fogadta, hogy a Magyar Köztársaságban a közelmúltban lezajlott demokratikus választások következtében a nemzeti érdekek mellett elkötelezett erők jutottak mandátumhoz.*

2. *Az UMNT akárcsak az elmúlt években, napjainkban is következetesen kiáll a kettős állampolgárság ügye mellett; üdvözli a FIDESZ-KDNP képviselőcsoport,*

illetve a leendő kormány azon elképzeléseit, hogy a Magyar Köztársaság Országgyűlése napirendjére az elsők között az állampolgársági törvény módosítását tűzi;

3. Az UMNT felajánlja partnerségét a Magyar Köztársaság leendő kormányának a határon túli, ezen belül az ukrain magyarság érdekében végzendő tevékenységéhez;

4. Az UMNT felhatalmazza **Gajdos Istvánt**, az UMDSZ elnökét, hogy kezdeményezzen konzultációkat a Magyar Köztársaság leendő kormányával a magyar-magyar kapcsolattartás, a további együttműködés kérdéseiben.

5. Az UMNT megbízza az UMDSZ elnökségét, hogy az ukrain magyarság érdekeinek védelme és megfelelő megjelenítése érdekében folytassa azokat a tárgyalásokat, amelyeket az ukrain kormányzati szervekkel kezdeményezett az anyanyelvi oktatás feltételeinek biztosítására és javítására.

6. Az UMNT felhívással fordul **Viktor Janukovics** elnökhöz, hogy vonja vissza Ukrajna Elnöke 161/2010. számú „Az állami nyelvpolitikai koncepcióról” szóló rendelkezését, amely számos pontban sérti Ukrajna alkotmányát, törvényeit és nemzetközi kötelezettségvállalásait. A nyelvpolitikai koncepció több pontja olyan szeparatistáknak és „politikai spekulánsoknak” tekinti az ország nem ukrán anyanyelvű polgárait, akik fenyegetést jelentenek az állam szuverenitására és az ukrán nemzet fokozatos eltüntetésén munkálkodnak.

7. Az UMNT 2010. szeptember 17-re összehívta az UMDSZ tisztújító közgyűlését, módosításokat eszközölt egyes, a belső működést szabályozó dokumentumokban.”

Június 13. Nagypaládon megrendezték a tiszaháti fociparádét és a családosok hagyományos találkozóját. A jó hangulatú fórumon ünnepi beszédet mondott **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, Beregszász polgármestere, **Zubánics László**, az Ukrainai Magyar Nemzeti Tanács elnöke, **Dupka György**, a megyei tanács képviselője.

Július-augusztus folyamán. A Szülőföld Alap támogatásának köszönhetően a Kárpátaljai Határmenti Önkormányzatok Társulása (KHÖT) koordinálásával a polgármesteri hivatalok szervezésében, az UMDSZ-Alapszervezetek közreműködésével további kétnyelvű címeres település-köszöntő táblák felavatására került sor: Tiszabökény (1), Bene (2), Gut (2), Kisdobrony (3), Beregszász (5), Jánosi és Balazsér (4), Nagypalád (2), Fertősalmás (1), Dercen (2), Csongor (2), Péterfalva (2), Som (4), Bótrágy (3), Nagydobrony (3), Beregújfalú (1), Forgolány (3), Csoma (3), Nagyberég (2), Tivadar-Péterfalva (1), Farkasfalva-Péterfalva (1), Farkasfalva-Tiszabökény (1), Palágykomoróc (3), Kisszelmenc (2), Nagygejőc (2), Kisgejőc (2), Tiszaásvány (2), Izsnyéte (2).

Eddig a KHÖT-KMMI program keretében összesen 61 tábla készült el, a további településeké kivitelezés alatt vannak.

A Szülőföld Alap támogatásának köszönhetően a Kárpátaljai Határmenti Önkormányzatok Társulása (KHÖT) az UMDSZ-Alapszervezetek

közreműködésével 176 személynek, köztük a magyarlakta települések polgármestereinek, a könyvtárosoknak, művelődésszervezőknek, civil-szervezeteink aktivistáinak július 1-től egy évre ingyenes internet hozzáférést biztosított.

Augusztus 20. Szent István-napi megemlékezések zajlottak le megyeszerte. Beregszászban a BMKSZ és az UMDSZ szervezésében lezajlott rendezvényen a Szent István mellszobránál beszédet mondott **Gajdos István** Beregszász polgármestere, az UMDSZ elnöke.

Október 9. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnökségének beregszászi *Nyilatkozata* a magyar külügyminisztérium által felfüggesztett a schengeni vízum igényléséhez szükséges garancialevelek kiadási jogáról az UMDSZ esetében.

„Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség huszonöt ezres tagsága óriási megdöbbenéssel és felháborodással fogadta, hogy egy újabb, minden alapot nélkülöző, a szervezetet lejárató sajtóhír jelent meg, amely szerint a magyar külügyminisztérium felfüggesztette a schengeni vízum igényléséhez szükséges garancialevelek kiadási jogát az UMDSZ esetében. A sajtóhír megdöbentő, mert egy ilyen negatív megkülönböztetés a kárpátaljai magyarság közel felét érintené. De megdöbentő azért is, mert egyrészt, a folyamatosan hangoztatott vádak minden alapot nélkülöznek, másrészt, ebben az ügyben a magyar kormány részéről semmilyen megkeresés nem érkezett országos szervezetünk címére. A mostani sajtóhír szervesen illeszkedik abba a kampányba, amelynek legfőbb célja az UMDSZ teljes erkölcsi ellehetetlenítése főleg most, az ukrajnai helyhatósági választások idején, ami mögött a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnökének a magyar kormányt zsaroló, hisztérikus kirohanásai állnak. Példaként hozható fel a Szülőföld Alap tavaszi döntése, amikor teljesen ignorálták az UMDSZ pályázatait, bizonyították rá az is, hogy egy jótékonyági szervezettől elvették, s egy politikai szervezet, a KMKSZ kezére játszották át a magyar–magyar kapcsolattartási támogatás intézését. De példa erre egy másik korábbi sajtóhír is, amely szerint, úgymond, megvonták a magyarigazolványokhoz szükséges adatgyűjtés jogát az UMDSZ-től, miközben ez mind a mai napig nem következett be. Ugyancsak része a lejárató kampánynak, hogy magyar kormányhivatalnok Kárpátalján feketelistát készít az UMDSZ tagjairól és szimpatizánsairól. Az UMDSZ vezetése teljes mértékben egyetért Semjén Zsolt miniszterelnök-helyetttel, miszerint nem lehet A és B típusú magyar. Sajnálattal kell azonban leszögeznünk, hogy az UMDSZ ellen folytatott, annak megsemmisítését célul tűző hadjárat szögesen ellentmond ennek az elvnek: úgy tűnik, hogy az anyaországnak „édes” és „mostoha” gyermekei vannak a határon túli magyarok körében, s ennek kinyilvánításával érdemben hozzájárul a külhoni magyar közösségek, esetünkben az egyre inkább fogyó kárpátaljai magyarság megosztásához. Az UMDSZ tiltakozása jelül jögi síkon kíván elégtételt venni a lejárató cikkekkel kapcsolatban. Emellett október 13-ára, a szövetség választási kampánynyitójával párhuzamosan,

tömegdemonstrációt hirdet. Amennyiben pedig folytatódik az UMDSZ elleni lejárató kampány, abban az esetben további tiltakozó megmozdulásokat helyezünk kilátásba a külképviseletek előtt, illetve a határátkelőkön.”

Október 17. A péterfalvai művelődési házban **Szabó Tibor, Zubánics László** és **Grigora Éva** magyar és ukrán moderálásában lezajlott a XXI. Kárpátaljai Magyar Folklórfesztivál, amelynek fő szervezője az UMDSZ és a KMMI volt. **Gajdos István**, Beregszász polgármestere, az UMDSZ elnöke átnyújtotta **Borbély Idának**, a Péterfalvai Képtár és a Tiszaháti Tájmúzeum igazgatójának a fesztivál jelképét. A tradicionális megyei seregszemlén több mint kéttucat hagyományörző együttes lépett fel.

Október 31. Az UMDP párt jelöltjei az egyéni körzetekben viszont fölényes győzelmet arattak. A választók elismerését is igazoló mandátumhoz jutott a beregszászi megyei jogú város 2. sz. választókerületében **Kincs Gábor** (1960), a Beregszászi járás 17. sz. választókerületben **Péter Csaba** (1966), a 18. számúban **Medvigy István** (1951). A Nagyszőlősi járási 23. választókerületben **Rezes Károly** (1964). (2006-ban a képviselők száma 4 fővolt). A KMKSZ-UMP emblemikus jelöltjei közül az egyéni körzetekben senki nem jutott be a megyei tanácsba. Viszont a pártlistáját a választók 20456 szavazattal támogatták. A 3 %-os küszöböt meghaladva **Kovács Miklós** (1967), **Brenzovics László** (1964), **Milován Sándor** (1941) pártlistán jutott mandátumhoz (2006-ban a képviselők száma 5 fővolt), Mindkét magyar párt képviselői az állandó bizottságok tagjai, köztük **Medvigy István**, a költségvetési bizottság: **Rezes Károly**, az ügyrendi és etikaibizottság: a vagyonügyi és privatizációs bizottság: **Péter Csaba, Kincs Gábor** a határ menti együttműködési bizottság titkára, aki az UMDP-frakció delegáltjaként szintén a megyei tanács elnökségének tagja lett.

November 5. Hat év kihagyás után újra ülésezett a Magyar Állandó Értekezlet Budapesten. **Németh Zsolt** külügyi államtitkár és **Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettes nyitotta meg a MÁÉRT kilencedik ülését. A tanácskozáson felszólalt **Orbán Viktor** miniszterelnök is. A tanácskozás résztvevői záronyilatkozatot fogadtak el, amelyben aggodalmukat fejezték ki a kárpátaljai magyar oktatás, különösen a magyar tannyelvű egyházi líceumok helyzete miatt. A kárpátaljai magyarságot az UMDSZ nevében **Gajdos István elnök** és **Zubánics László**, az UMDSZ - Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács elnöke képviselte.

2011

Január 20. A parlament épületében került sor a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma Előkészítő Bizottsága (KMKF) ülésére. **Kövér László**, a parlament elnöke az ülést megnyitó beszédében elmondta: az alkotmányozás után a kétharmados törvények módosításakor várható a választójogi törvény korrekciója is. A rendezvény munkájában Kárpátaljáról részt vett **Kincs Gábor** megyei képviselő, az UMDSZ alelnöke.

Február 17-18. Az ukrainai magyar nyelvű közép- és felsőoktatás helyzetéről tájékozódott Kárpátalján **Bayer Mihály**, a Magyar Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövete. A magyar diplomata Ungváron ellátogatott a Drugeth Gimnáziumba, majd **Mikola Vehessel**, az Ungvári Nemzeti Egyetem rektorával folytatott megbeszélést. A tárgyalás után a nagykövet felkereste a felsőoktatási intézmény anyaországi támogatással létrehozott magyar karát, ahol **Spenik Sándor** dékánhelyettes, **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, illetve a kar tanárai és diákjai köszöntötték a vendéget.

Február 26. Az RMDSZ 10. tisztújító kongresszusára került sor Nagyváradon. A Kárpát-medence legnagyobb, legsikeresebb magyar érdekvédelmi szervezetét 18 éven keresztül szövetségi elnökként irányító **Markó Béla** utódjává **Kelemen Hunort** választották a küldöttek. A rendezvényen többek közt részt vett **Zubánics László**, az UMDSZ UMNT elnöke.

Március 15. Kárpátalja-szerte méltatták az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc 163. évfordulóját. Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) Beregszászban, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) a Munkács melletti podheringi emlékműnél tartotta központi rendezvényét, az előbbi helyszínen **Gajdos István** UMDSZ elnök volt a szervezet fő szónoka.

Október 3. **Schmitt Pál** magyar államfő vizitje a megyeszékhelyen kezdődött, ahol megbeszéléseket folytatott **Olekszandr Ledida** kormányzóval, **Andrij Szerbajlóval**, a megyei tanács alelnökével. A megbeszéléseken jelen volt **Gajdos István**, az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke, Beregszász polgármestere is.

Október 6. Az Ukrainai Magyar Nemzeti Tanács (UMNT) közgyűlést tartott, amelyen az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) fennállásának 20. évfordulóját méltatták. A rendezvénynek az Európa–Magyar Ház adott otthont. Az ünnepi közgyűlést követően az intézmény udvarán felavatták az aradi vértanúk tiszteletére állított emlékoszlopot. Az eseményt számos városi és megyei előljáró megtisztelte jelenlétével. **Zubánics László**, az UMNT és a KMMI elnöke megemlékezett azokról a beregszászi honvédekről, akik a szabadságharc különböző hadszínterein küzdöttek, majd hazatérve sokat tettek városukért, a megyéért, egyházukért. Mint mondta, az Európa–Magyar Ház udvarán egy emlékhelyet szeretnének kialakítani azoknak a történelmi személyiségeknek, akik hozzájárultak az egyetemes magyar kulturális élet felemelkedéséhez. **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke, Beregszász polgármestere köszöntőjében úgy fogalmazott, hogy október 6. gyásznapi, de ugyanakkor a kitartásé és a reményé is. A szavalatok elhangzását követően **Gajdos István**, valamint **Tóth Mihály**, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke leleplezték **Gergely István** csetfalvai falfaragóművész alkotását, majd a társadalmi szervezetek képviselői elhelyezték a megemlékezés koszorúit az emlékoszlop talapzatánál.

*A Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT) közelgő plenáris ülése előtt sorra tartják tanácskozásait a legfelső szintű magyar–magyar konzultációs testület szakbizottságai. Ezekon a fórumokon az Ukrainai Magyar Demokrata

Szövetséget (UMDSZ) *Kincs Gábor*, *Zubánics László* és *Kocsis Mária* képviselte.

November 9. Életének 55. esztendejében tragikus hirtelenséggel elhunyt *Pirigyi Béla*, a Beregszászi Művészeti Iskola igazgatója, neves kárpátaljai közéleti személyiség.

November 19. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség városi szervezete a történelmi egyházak képviselőivel és a túlélőkkel közösen emlékezik meg a "malenykij robot" mártírjaira Beregszászon. A rendezvény sztálinizmus áldozatai Puskin téri emlékművénél zajlott le. *Gajdos István* UMDSZ elnök, Beregszász polgármestere, *Szabó Vilmos*, az Országgyűlés Külügyi- és Nemzeti Összetartozás Bizottságának tagja is részt vett, beszédet mondott a Beregszászon szervezett megemlékezéseken.

November 23–24-én tartotta tizedik plenáris ülését a Magyar Állandó Értekezlet (Máért). A résztvevők többi között a készülő nemzetstratégiáról és a nemzeti jelentőségű intézmények támogatásáról tárgyaltak. Az UMDSZ-t *Gajdos István*, *Zubánics László* képviselte.

December 10. Lezajlott az UMDSZ XX. tisztújító közgyűlése, amelyen *Gajdos Istvánt*, Beregszász polgármesterét ismételten a szövetség elnökévé választották.

2012

Január folyamán: *Tóth Mihály*, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) tiszteletbeli elnöke képviselte a kárpátaljai magyar közösséget a kijevi parlamentben megtartott kisebbségpolitikai meghallgatáson. Az „*Etnopolitika Ukrajnában: eredmények és perspektívák*” elnevezésű nyílt vitanaphoz hasonló fórumot korábban még soha nem tartottak a kijevi törvényhozásban.

Február 8. Vidékfejlesztési együttműködési megállapodást kötött a Kárpát-medencei határon túli magyarságot képviselő szervezetekkel a magyar kormány. Kárpátalja képviselőjében jelen volt *Péter Csaba*, az UMDSZ alelnöke, agrárvállalkozó is, a megyei tanács képviselője is.

Február 11. A mezőkaszonyi Kulacs étteremben az UMDSZ tóháti szervezeteinek képviselői tartottak hagyományteremtő farsangi rendezvényt.

Március 10. Budapesten ülésezett a Nemzetpolitikai Szakértői Kerekasztal. *Ujhelyi István*, a Magyar Országgyűlés alelnöke, a szakértői kerekasztal vezetője által összehívott újabb tanácskozáson a határon túli szervezetek és a párt szakértői áttekintették a nemzetpolitika aktuális kérdéseit. Kárpátalját *Zubánics László*, az UMDSZ UMNT elnöke képviselte.

Március 15. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) Beregszász központjában, Petőfi Sándor szobránál tartotta meg a hagyományos központi megemlékezését. *Zubánics László* a megemlékezést levezető elnök az ünnepség résztvevőit köszöntötte. A Petőfi szobornál népes hallgatóság előtt elmondott ünnepi beszédében *Gajdos István*, az UMDSZ elnöke, Beregszász

polgármestere élesen bírálta a magyar kormányt, amely szerinte diszkriminatív politikát folytat az UMDSZ-szel szemben. A politikus hangsúlyozta: az új magyarországi hatalom az ígéreteivel ellentétben „rossz és jó, A- és B-kategóriájú magyarokra osztotta a polgárokat” mind Magyarországon, mind annak határain túl. **Gajdos** ugyanakkor jónak ítélte az UMDSZ-nek a magyarországi ellenzéki pártokkal kiépített kapcsolatait. A jövőre nézve biztatónak mondta, hogy a kárpátaljai magyarság profitálhat az UMDSZ és az ukrán elnök között létrejött megállapodásból.

Március 29. Vaján tartotta meg, soros ötödik ülését az Ukrán-Magyar Kormányközi Gazdasági Vegyes Bizottság. A rendezvényen részt vett többek között **Gajdos István**, Beregszász polgármestere, az UMDSZ elnöke.

Április 8. Az ukrán és a magyar sajtó közölte Kárpátalja nemzeti közösségei megyei társadalmi egyesületei elnökeinek (köztük több magyar szervezet) közös ungvári *Nyilatkozatát*. A dokumentum többek között elítéli a provokátorokat, a gyűlöletkeltő nacionalistákat: „*Határozottan elítéljük azok cselekedeteit, akik nemzetiségek közötti ellenségeskedést szítanak. Megfontoltságra, toleranciára szólítjuk fel nemzetközi kapcsolatok valamennyi résztvevőjét, ugyanis ez a béke és a nyugalom megőrzésének záloga, mint régióinkban, mint Ukrajnában egészében. Egyhangúlag elfogadva Kárpátalja nemzeti kisebbségei társadalmi egyesülései elnökeinek értekezletén. Ungvár, 2011. április 8.*”

Május 4-5. Lezajlott az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Kar új dékánjának a megválasztása. A bizottság egyhangú döntése értelmében **Lizanec Péter** professzort **Spénik Sándor** váltja a poszton a következő hét évre.

Július 26–29. Lezajlott a Kárpátaljai Könnyűzenei Képzőművészeti és Táncfesztivál a péterfalvai Tisza-stadionban. A négynapos rendezvényt **Zubánics László**, az UMDSZ UMNT elnöke nyitotta meg. A zárás előtt **Gajdos István** UMDSZ elnöke is üdvözölte a fiatalok igen népes táborát.

Augusztus 8. **Viktor Janukovics** ukrán államfő ellátta kézjeggyével a parlament által elfogadott ukrán nyelvtörvényt, így az hatályba lépett. A *Kárpáti Igaz Szó* három egymást követő lapszámában publikálta a törvény magyar nyelvű fordítását. A jogszabály szerint Kárpátalján többek között regionális nyelvvé vált a magyar.

Szeptember 25. Regionális státust kapott a magyar nyelv a beregszászi járásban: a járási tanács képviselőinek túlnyomó többsége megszavazta az ukrán nyelvtörvény kisebbségek nyelvhasználatára vonatkozó egyes rendelkezéseinek helyi szintű alkalmazását.

Szeptember 29. Eszenyben került megrendezésre a XXIII. Kárpátaljai Magyar Folklórfesztivál. A rendezvényen jelen volt és ünnepi köszöntőt mondott **Gajdos István**, Beregszász polgármestere, az UMDSZ elnöke.

*Nagydobronyban, Kisdobronyban, Szalókán és Tiszaásványban is egyhangúlag döntött arról a helyi tanács, hogy regionális nyelvvé nyilvánítják községük területén a magyar nyelvet.

Október 5. A Beregszászi 6. Sz. Általános Iskolában is az aradi vértanúkra emlékeztek. **Kenyeres Mária** magyartanár felkészítésével a gyerekek felelevenítették a 163 évvel ezelőtti történeteket: felhangzottak az aradi tizenhármakról szóló versek, dalok. A rendezvényen jelen volt és felszólalt **Gajdos István** polgármester, az UMDSZ elnöke.

Október 6. A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet szervezésében Beregszászban, az Európa-Magyar Ház udvarán lévő aradi vértanúk emlékoszlopánál gyűltek össze az emlékezők, akiket **Zubánics László**, a KMMI elnöke köszöntött. A megemlékezésen jelen volt és beszédet mondott **Herczog Edit** európai parlamenti képviselő, **Gajdos István**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke.

Október 23. A mezőkaszonyi ellenálló csoport emléktáblájánál **Szécsi Sándor**, **Ormós István** és **Ormós Mária** tetteire emlékeztek, akiket az 1955–57. között végzett szovjetellenes tevékenységükért — röpiratok és falragaszok terjesztéséért — börtönökbe, lágerekbe hurcoltak. A rendezvényen részt vett és felszólalt **Gajdos István**, az UMDSZ elnöke.

November 17. Gyászünneppel és koszorúzással emlékeztek Kárpátalja magyar férfilakosságának 1944. novemberében kezdődött elhurcolására szombaton Szolyván. Ünnepi beszédet tartott **Tóth Mihály**, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnöke, **Szili Katalin** országgyűlési képviselő, a Nemzeti Összetartozás Bizottságának alelnöke, **Gajdos István**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke és mások. Zárszavában **Dupka György**, a Szolyvai Emlékparkbizottság titkára beszámolt arról a tudományos expedícióról, amelynek keretében a Pécsi Német Kör jóvoltából kárpátaljai kutatók is eljuthattak azokra az Ural-vidéki területekre, ahol honfitársaink tízezrei nyugszanak az egykori sztálini lágerek temetőiben. A gyászünneppel az áldozatok emlékművének koszorúzásával zárult.

November 26. Ungváron is sztálinizmus áldozataira emlékeztek a Bercsényi úti magyar katonai temetőben. **Spenik Sándor**, az UNE magyar kar dékánja, az UMDSZ városi szervezetének elnöke, **Dupka György**, a MÉKK elnöke megkoszorúzta az itt felállított emlékjelet.

2013

Január 1. Petőfi Sándor ungvári szobránál megrendezett ünnepi koszorúzáson többek mellett jelen volt **Bacsikai József**, Magyarország ungvári külképviseletének főkonzulja és **Szalipszki Endre** konzul, **Dupka György**, a MÉKK elnöke, **Spenik Sándor**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) városi szervezetének elnöke, az Ungvári Nemzeti Egyetem magyar kar dékánja, **dr. Ljáh Erzsébet** városi képviselő, az UMDSZ városi szervezetének ügyvezető alelnöke.

Február folyamán: Megtartotta soron következő plenáris munkaülését a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma (KMKF). A képviselői fórumon szűkebb pátriánkat többek között az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) képviselte.

Március folyamán: *Gajdos István*, a Legfelső Tanács képviselője, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke beadvánnyal fordult Ukrajna Oktatási, Tudományos, Ifjúsági és Sport Minisztériumához azt szorgalmazva, hogy a közoktatásban is érvényesüljenek az állami nyelvpolitika alapjairól szóló törvény előírásai.

*Hivatalos látogatás céljából Budapestre utazott *Mikola Azarov* ukrán miniszterelnök. A delegációnak tagja *Gajdos István* parlamenti képviselő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke. Olyan fontos témák is szóba kerültek a tárgyalások során, mint az anyanyelvű oktatás és kultúra, új határátkelők kialakítása, illetve a működők felújítása, a közlekedési infrastruktúra fejlesztése.

Április 8. A Lehet Más a Politika (LMP) a korábbinál intenzívebb nemzetpolitika folytatására készül – jelentette ki *Schiffer András*, az LMP társelnöke Beregszászon, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) vezetőivel folytatott megbeszélése után – írta az MTI.

Április 10. Alapvető érdek, hogy a szülők éljenek törvényadta jogukkal, és igényeljék a kétnyelvű bizonyítványt. *Gajdos István* parlamenti képviselő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke ezért is fordult beadvánnyal Ukrajna Oktatási, Tudományos, Ifjúsági és Sport Minisztériumához, szorgalmazva, hogy a közoktatásban is érvényesüljön a nyelvtörvény előírása, s két nyelven készüljenek a végzettséget igazoló okmányok.

Április 12. A Beregszászi Városi Tanács ülésén, melyen részt vett *Gajdos István* parlamenti képviselő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke, a képviselők egyebek mellett a magyarellenes megnyilvánulásokkal kapcsolatos elítélő nyilatkozatot is elfogadtak.

Április 12. Beregszászban megkezdődött a választási kampány. Mint ismert, Ukrajna Legfelső Tanácsa június 2-ára tűzte ki a beregszászi időközi polgármester-választás időpontját. A megmérettetésre azért van szükség, mert a tavalyi parlamenti voksolás során *Gajdos István* polgármester, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke mandátumot szerzett, s a két tisztség a törvények szerint összeegyeztethetetlen. Az UMDSZ *Babják Zoltánt*, a KMKSZ *Orosz Gézát* támogatja a polgármester-választás során. Többen állítják, rajtuk kívül felmerült *Olga Bizilja*, *Galajda József*, *Kincs Gábor*, *Volodimir Margitics* és *Mikola Jakimec* neve is, akik biztosan megmérettetik magukat.

Április 25. Beregszászba látogatott *Orbán Viktor*, Magyarország miniszterelnöke. A miniszterelnök látogatásának fő célja az volt, hogy együttműködési megállapodást írjon alá a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar

Főiskola vezetőivel. Idén április 24-én a magyar Országgyűlés Nemzeti Összetartozás Bizottságának ülésén jelentették be, hogy a beregszászi intézmény támogatására a Bethlen Gábor Alapból 500 millió forintot különítettek el. Az UMDSZ elnöksége a regnáló magyar kormány diszkriminatív politikáját bíráló *Nyilatkozatot* adott ki Magyarország miniszterelnökének kárpátaljai látogatása kapcsán.

Május 28. Ungváron konferenciát tartottak a kárpátaljai nemzeti közösségek helyzetéről a Kárpátaljai Nemzetiségek Kulturális Központja szervezésében. A rendezvény munkájában a magyar szervezetek képviselőjében részt vett **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke.

Május 31. Diplomaátadási ünnepség az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Karán. Ünnepi beszédet mondott **Szili Katalin**, az Országgyűlés volt elnöke, a parlament fenntartható fejlődés bizottságának elnöke. A politikus elismeréssel szólt a kárpátaljai magyar tannyelvű oktatási intézményekben tevékenykedő pedagógusok önfeláldozó munkájáról, megköszönve a magyar családoknak és szülőknek, hogy a sokféle más hatás mellett is magyar óvodákba és iskolákba íratják gyermekeiket. A szónok azonos fontosságúaknak mondta a magyar kisebbségek számára az állami fenntartású és nem állami felsőoktatási intézményeket, arra biztatva őket, hogy keressenek közös hangot. **Szili Katalin** nagyrabecsülését fejezte ki az UNE magyar kara oktatóinak és a négy szakon diplomát szerzett 60 végzős diákjának, amiért továbbtanulásához a szülőföldön maradást választották. A diplomaátadó ünnepségen **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke megemlékezett arról, hogy öt éve indult az UNE Magyar Tannyelvű Humán és Természettudományi Kara, amelyen a végzősök most először vehettek át diplomát minden szakon. Ugyancsak idén méltatják Kárpátalján az egyetemi szintű magyar nyelv- és irodalomoktatás kezdetének 50. évfordulóját, az ungvári Hungarológiai Intézet megnyitásának 25. évfordulóját, a Kárpátaljai Magyar Tudományos Társaság megalakulásának 20. évfordulóját.

Május folyamán. Nemrég tartották meg az ukrán–szlovák jószomszédsági napot. A rendezvényen **Gajdos István**, az emberi jogi, kisebbségi és a nemzetiségek közötti kapcsolatok kérdéseivel foglalkozó parlamenti bizottság titkára tanácskozott a Ruszin Világkongresszus elnökségi tagjaival. A megbeszélés során szó esett a ruszinok nemzetiségként való elismeréséről, nyelvi jogaik szavatolásáról.

*A vereckei honfoglalási emlékmű ellen tervezett újabb ukrán nacionalista támadás miatt emelt szót a kijevei törvényhozásban **Gajdos István** parlamenti képviselő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke.

Június 8. A magyar tannyelvű iskolákban a második idegen nyelvre szánt órákat az ukrán nyelv oktatására fordítsák a következő tanévben – javasolta **Dmitro Tabacsnik** oktatási miniszterhez írt levelében **Gajdos István** parlamenti képviselő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke.

Június 10. A Beregszászi Városi Tanács soron kívüli ülésén hivatalba lépett **Babják Zoltán** polgármester. Mint ismert, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) jelöltje a szavazatok 54,9 % kaptá.

Június 14. **Volodimir Ribak**, a Legfelső Tanács elnöke vezetésével parlamenti meghallgatást tartottak Kijevben. A meghallgatáson részt vett és felszólalt **Gajdos István** parlamenti képviselő is. A törvényhozás emberi jogi, kisebbségi és a nemzetiségek közötti kapcsolatok kérdéseivel foglalkozó bizottságának titkára több fontos kérdést is új megvilágításba helyezett. **Gajdos István** felhívta a figyelmet a sztálini terror áldozatainak rehabilitálására. Kiemelte, hogy ezt nem szabad csupán a krími tatárokra korlátozni, hiszen 1944-ben Kárpátaljáról magyar és német nemzetiségű férfiak tízezreit is elhurcolták. Kényszermunkára vitték őket, aminek nyomán rengetegen meghaltak, s ha túl is élték a megpróbáltatásokat, egy életre szóló testi és lelki sérüléseket szenvedtek. Emellett rehabilitálni kell a deportált lengyeleket, románokat, örményeket, bolgárokat, sőt, azokat az ukrán nemzetiségű polgárokat is, akiket annak idején szülőföldjükéről kitelepítettek. A parlament magyar képviselője rámutatott, az általa felvetett problémát a nemzeti hovatartozás miatt deportált és megtorlás áldozatává vált személyek jogainak helyreállításáról szóló törvény révén kellene kezelni. **Gajdos István** előadásában fontosnak nevezte az állami nyelvpolitika alapjairól szóló, tavaly elfogadott és hatályba lépett nyelvtörvény teljes körű végrehajtását is. Harmadik kérdésként a nemzetiségek kulturális autonómiára vonatkozó jogának érvényesítéséről szólt.

Június 18. Kárpátalja magyar közössége számára kiemelt jelentőséggel bír a magasan képzett szakemberek biztosítása. **Gajdos István** parlamenti képviselő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke **Dmitro Tabacsnik** oktatási miniszterhez fordult, hogy a szaktárca külön biztosítson államilag finanszírozott helyeket az Ungvári Nemzeti Egyetem (UNE) magyar karán tanuló fiatalok számára.

Július folyamán. Az UMDSZ *TiszaNews* a hiteles kárpátaljai hírforrás néven magyarul és ukránul (?) internetes újságot indított (<http://tiszanews.org.ua>)

Augusztus 20. Szent István-napi rendezvényét az UMDSZ Beregszászban rendezte meg. A templomudvaron Szent István mellszobránál ünnepi beszédet tartott **Gajdos István** parlamenti képviselő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke.

Szeptember 21. A munkácsi járási Dercen adott otthont a XXIV. Kárpátaljai Magyar Folklórfesztiválnak az UMDSZ, a KMMI, MÉKK szervezésében. A megjelenteket a szervezők nevében **Zubánics László**, a Kárpátaljai Művelődési Intézet elnöke köszöntötte. Ünnepi köszöntőt **Gajdos István** parlamenti képviselő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke mondott. A több mint háromórásra sikeredett seregszemplén a fellépők száma meghaladta a 350 főt.

Szeptember 27. 50. évfordulóját ünnepelte az ungvári egyetemen folyó magyar szakos tanárképzés. Immáron 25 éve nyitotta meg kapuit a

Hungarológiai Központ, 20 éve alakult meg a Kárpátaljai Magyar Tudományos Társaság, 15 éves a Kárpátaljai Magyar Diákok és Fiatal Kutatók Szövetsége, 5 esztendeje nyílt meg a Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Kar. A közös ünneplésre az Ungvári Nemzeti Egyetem rektori hivatalában került sor. Üdvözölte a jelenlévőket **Szabó Vilmos**, magyar országgyűlési képviselője, az MSZP szakpolitikusa, **Szalipszki Endre** ungvári magyar főkonzulátus konzulja, **Kőszeghy Elemér**, az UMDSZ első elnökhelyettese, a *Kárpáti Igaz Szó* főszerkesztője **Gajdos István** parlamenti képviselőének, az UMDSZ elnökének üdvözlését tolmácsolta.

Október 6. Kárpátalja-szerte számos helyszínen emlékeztek az aradi vértanúkra. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) Beregszászban, az Európa–Magyar Ház udvarán, az aradi vértanúk emlékoszlopánál tartotta központi rendezvényét. Az egybegyűlteket **Gajdos István** parlamenti képviselő, a szövetség elnöke köszöntötte.

Október 22. Magyarország Ungvári Főkonzulátusa szervezésében – megemlékezésre került sor a Kárpátaljai 9. Sz. Büntetésvégrehajtó Intézetben, vagyis az egykori ungvári gyűjtőfogháznál, ott, ahol több mint fél évszázaddal ezelőtt az 1956-os forradalom és szabadságharc megannyi magyarországi résztvevője, valamint kárpátaljai magyar ellenálló csoportok tagjai szenvedtek a hazáért és a szabadságért. A himnuszok elhangzását követően **Balogh Dénes**, a főkonzulátus konzulja köszöntötte a megjelenteket. Ünnepi beszédet tartott mások mellett **Zubánics László**, az UMDSZ Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács elnöke.

Október 24. Az '56-os forradalom hőseire emlékeztek Mezőkaszonyban az UMDSZ szervezésében. **Ormos Mária**, **Ormos István** és **Szécsi Sándor** mezőkaszonyi születésű fiatalok bátor tetteit megörökítő emléktáblánál megrendezett koszorúzási ünnepségen jelen volt többek között: **Zubánics László**, az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács elnöke, **Medvigy István**, a Kárpátaljai Megyei Tanács képviselője, **Braun Béla**, a Beregszászi Járási Tanács elnökhelyettese, **Horváth László**, a járási állami közigazgatási hivatal első elnökhelyettese, **Lengyel László**, az UMDSZ járási szervezetének elnöke, a közoktatási osztály vezetője, **Doma István**, az UMDSZ járási szervezetének ügyvezető alelnöke.

Ünnepi beszédet mondott **Tóth István**, a Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja, **Zubánics László** történész, az UMDSZ Nemzeti Tanácsának elnöke.

November 16. A sztálinizmus áldozataira és a II. világháborúban hősi halált halt magyar katonákra a Szolyvai Emlékparkban ökumenikus istentisztelettel és koszorúzással emlékeztek. Megnyitó beszédet tartott **dr. Tóth Mihály**, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnöke. A rendezvény fő szónoka volt **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke volt. A megemlékezés során került felavatásra a Magyar Gyermekek- és Ifjúságvédelmi Szövetség és a

Kárpátaljai Panoráma Kulturális Alapítvány által állított Gyermekáldozatokért-
emléktábla.

December 27. A beregszászi járási tanácsülésen **László Gábor**, a Beregszászi Járási Tanács Ukrajnai Magyar Demokrata Párt frakciójának képviselője azt javasolta, hogy a Beregszászi Központi Járási Kórházat **Linner Bertalan** kiemelkedő sebészről nevezzék el, aki fél életén át Beregszászban tevékenykedett és több mint 40 ezer műtétet hajtott végre.

December folyamán: A hónap elején tartották Budapesten a Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma (KMKF) újabb ülését. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) képviselőjében **Péter Csaba**, a megyei tanács képviselője, az Ukrajnai Magyar Demokrata Párt (UMDP) elnöke vett részt a tanácskozáson.

*Ungváron ülésezett az ukrán–magyar kormányközi vegyesbizottság. A fő napirendi pont a határátkelők fejlesztése és újak nyitása volt.

***Viktor Janukovics** elnök aláírta a parlamenti képviselők megválasztásáról szóló törvény módosítását. Mint ismert, ezzel lehetővé válik, hogy a következő parlamenti választás során magyar többségű választókerület jöjjön létre Kárpátalján.

2014

Február 20. A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI) udvarában került felavatásra **Munkácsy Mihály** mellszobra (alkotója a beregszászi fiatal szobrász, **Szilágyi Sándor**). A szobrot az alkotó, **Szilágyi Sándor** és **Mányi István** konzul leplezte le.

Március 9. Jelenlegi formájában történő elfogadása esetén a készülő új ukrán nyelvtörvény a mostani helyzethez képest jelentősen szűkítené a kárpátaljai magyarság nyelvhasználati jogait – nyilatkozta **Tóth Mihály**, Kijevben élő kisebbségjogi szakértő, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) tiszteletbeli elnöke. Egyúttal bejelentette, hamarosan a parlamenti kodifikáló bizottság és a nyilvánosság elé tárja saját nyelvtörvénytervezetét.

Március 10. A sajtóhírek szerint két ismeretlen elkövető gyúlékony folyadékkal leöntötte, majd „felgyújtotta a vereckei honfoglalási emlékművet.”

Március 14. Beregszászban pénteki napon tartotta meg a március 15-i központi rendezvényét az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség és a Beregszászi polgármesteri Hivatal. Felszólalt **Zubánics László**, az UMDSZ Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanácsának elnöke, **Babják Zoltán**, Beregszász polgármestere.

Március 28. Mintegy 40 kárpátaljai magyar civil szervezet magyar és ukrán nyelven Ukrajna vezetőihez intézett nyilatkozatot tett közzé, amelyben a vidék magyarságának nyelvpolitikai jogaiért száll síkra.

Március 29. **Brenzovics Lászlót** választotta elnökévé 25., tisztújító közgyűlésén a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) Ungváron,

miután **Kovács Miklós** eddigi elnök 18 év után leköszönt tisztségéről és nem jelöltette magát újra a szervezet vezetői posztjára.

*Választási megállapodást kötött a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) **Petro Porosenko** elnökjelölttel.

*A magyarországi kormánypárt listájáról határon túli jelöltek is Brüsszelbe utazhatnak. Köztük lesz **Bocskor Andrea**, a beregszászi magyar főiskola tanára. A kárpátaljai magyarok törekvéseinek támogatásáért és Ukrajna euroatlanti integrációjáért dolgozik majd az Európai Parlamentben (EP), mondta el az MTI-nek.

Július folyamán: Napirendre tűzte a magyarok és németek elleni megtorlásokat elítélő határozati javaslatot – **Gajdos István** képviselő javaslatára - az ukrán törvényhozás.

*A kisebbségeket képviselő honatyák – **Gajdos István, Ion Popescu, Anton Kissze, Ivan Busko** – bíralták az államfő által aláírt az új ukrainai felsőoktatási törvényt. **Gajdos István** képviselő szerint az új törvény pluszai, hogy a független tudásfelmérés, a felvételi tekintetében is kedvező a jogszabály a magyar iskolák végzősei számára, mivel előírja, hogy akik magyarul tanultak korábban, azok számára a tesztfeladatokat lefordítják anyanyelvükre, illetve magyarul tehetik le a felvételi vizsgákat is az anyanyelvükön oktató felsőoktatási intézményekben, amennyiben előírnyoznak ilyen vizsgákat. Az új törvény mínuszai: „*A problémát a felsőoktatás nyelve jelenti, mivel a törvény kizárólagosan az ukránt jelöli meg, ami egyértelmű visszalépést jelent a hatályos nyelvtörvény előírásaihoz képest, illetve jogi konfliktust eredményez*” – húzta alá a honatyá. A beregszászi főiskolát nem érinti a korlátozás. Az ungvári egyetem magyar kara esetében viszont nem ilyen egyértelmű a helyzet. „*Ez utóbbi kapcsán el szeretném mondani, hogy **Lilija Hrinevicstől**, az oktatási és tudományos kérdésekkel foglalkozó parlamenti bizottság elnökétől olyan magyarázatot kaptunk, hogy amennyiben az Ungvári Nemzeti Egyetemen a diákok kezdeményezésére döntést hoznak arról, akkor magyarul is oktathatnak egyes tantárgyakat. Képviselőtársaimmal azonban azt szeretttük volna elérni, hogy a törvény világosan rögzítse, hogy a kisebbségekhez tartozó diákok anyanyelvükön tanulhatnak az állami felsőoktatási intézményekben is – ezért fordultunk az államfőhöz...*” – jegyezte meg a képviselő. (Kiszo)

Augusztus 23. Nemzetiségi szervezetek kerekasztalát rendezték meg az ungvári Nemzetiségek Kulturális Központjában, eszmecsereét folytattak a megye vezetőivel, a keleti polgárháborús helyzettel kapcsolatosan a résztvevők -köztük az UMDSZ, MÉKK képviselői - békenyilatkozatot fogadtak el.

Augusztus 27. Közétették **Petro Porosenko** rendeletét, amellyel Ukrajna államfője feloszlatta a Legfelsőbb Tanácsot, illetve előrehozott parlamenti választásokat ír ki 2014. október 26-ra.

Augusztus 29. A sajtóhírek szerint Beregszászban, a Kerek-hegyen ismeretlenek „*meggyalázták a magyarok nemzeti lobogóját.*”

Augusztus folyamán: Magyar többségű egyéni választási körzet kialakítását kérte Kárpátalján az előrehozott ukrán parlamenti választásokra a kijevei Központi Választási Bizottságtól a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és **Gajdos István** parlamenti képviselő, az UMDSZ elnöke.

Szeptember 5-7. Megrendezték a Kárpátaljai Szövetség hagyományos balatonföldvári találkozóját és együttműködési fórumát, amelyen népes UMDSZ küldöttség vett részt.

Szeptember 20. A beregszászi Európa-Magyar Házban megtartották az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács ülését.

November 22. A Szolyvai Emlékparkban a megemlékezés keretében avatták fel *Raul Wallenberg* svéd diplomata, a kommunista diktatúra áldozata domborművét, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának adományát. A dombormű alkotója az ungvári **Mihajlo Kolodko** szobrászművész.

November 22. Ökumenikus istentisztelettel egybekötött koszorúzást tartottak a sztálinizmus áldozatainak és a II. világháborúban hősi halált halt magyar katonák emlékére a Szolyvai Emlékparkban. **Zubánics László**, az UMDSZ Nemzeti Tanácsa elnöke megnyitója után **dr. Tóth Mihály**, az Szolyvai Emlékpark-bizottság elnöke a múltra, a park építés újabb eredményeire emlékeztetett. A történelmi eseményeket, azok mának szóló üzeneteit foglalták össze a szónokok: **dr. Keskeny Ernő, Hennagyij Druzenko, Schiffer András, Gajdos István, dr. Legény Zsolt, Matkovits Kretz Eleonóra, Köteles László** és **Dupka György**.

A főhajtás végén **Ft. Majnek Antal**, a Munkácsi Római Katolikus Egyházmegye megyéspüspöke, **Pocsai Vince** és **Kiss László** református tiszteletes, **Mihajlo atya** szolyvai, valamint **Gulybán Tibor** felsőzsolcai görögkatolikus parochus ajánlotta Isten kegyelmébe az ártatlan áldozatokat, és kérte az Úr áldását a veszteséget szívükben hordozókra. A megemlékezés koszorúzással fejeződött be.

December 12. Ungváron a Kárpátaljai Nemzetiségek Kulturális Központjában került sor **dr. Tóth Mihály** és **dr. Csernicskó István Tudományos-gyakorlati kommentár Ukrajnának az állami nyelvpolitika alapjairól szóló törvényéhez** című munkája magyar nyelvű kötetének prezentációjára. A kiadványt bemutatták: **Olekszandr Rokacs**, a jogtudományok doktora, az Ungvári Nemzeti Egyetem rektorhelyettese és **Zubánics László**, az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Karának adjunktusa. A kiadvány **Dupka Györgynek**, a MÉKK elnökének, az Intermix Kiadó felelős vezetőjének a közreműködésével látott napvilágot.

December 13. Beregszászban tartotta XXI. tisztújító közgyűlését az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség, melynek éléről **Gajdos István** elnök lemondott. A fórum **Zubánics Lászlót** választotta az országos szervezet vezetőjének. Az új elnök megköszönte a bizalmat, s emlékeztetett: a feladat, az elvégzendő munka nem kicsi. Jómaga szolgálni akar. Mindig kész vinni a terheket mások mellett vagy akár helyett, de számít mindenki támogatására és cselekvő hozzájárulására.

Kifejtette: a munkát mindenkin számon fogja kérni. Megválasztott alelnökök: **Bakancsos László, Dánics Éva, Doma István, Kocsis Mária, Kőszeghy Elemér, Péter Csaba, dr. Spenik Sándor, Tóth Miklós, Vass Tibor.** Javaslatára megszavazták az elnökség összetételét. A fenti elvekből kiindulva az elnökség tagjai: elnök, tiszteletbeli elnök, az UMNT elnöke, az alelnökök és a járási szervezetek elnökei: **Kőszeghy Mária** (Ungvári járási szervezet), **Máté Gyula** (Munkácsi járási szervezet), **Horváth László** (Beregszászi járási szervezet), **Tóth Bálint** (Nagyszőlősi járási szervezet), **Ambrus Pál** (Técsői járási szervezet). A fórum döntése értelmében az elnök munkáját 16 tagú elnökség segíti majd. Részlet a Közgyűlésen elfogadott UMDSZ politikai nyilatkozatából:

„A közgyűlés küldöttei sajnálattal állapították meg, hogy bár a közelmúltban számos személyi akadály elhárult a kárpátaljai magyar-magyar, illetve a magyar kormány-UMDSZ párbeszéd elindításának útjából, mindmáig nem került sor látványos elmozdulásra sem az intézményesített kapcsolatfelvétel, sem a nemzeti együttműködési rendszerbe való bevonása terén. A küldöttek felhatalmazták a Szövetség vezetőit, hogy kezdeményezzenek tárgyalásokat a magyar kormánnyal és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetséggel.

Szervezetünket aggasztja, hogy a meghirdetett tüzszünetek ellenére Kelet-Ukrajnában tovább ropognak a fegyverek, és fennáll annak veszélye, hogy további magyar fiatalok veszítik életüket ebben az értelmetlen háborúban. Követeljük a konfliktus mielőbbi békés rendezését, ellenkező esetben ugyanis féltő, hogy egy ma még felmérhetetlen gazdasági, politikai és erkölcsi káosz kerekedik felül Ukrajnában.”

2015

2015. január 9. Beregszászban megtartott évnyitó ülésén az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége áttekintette az elmúlt esztendő eseményeit, elemezte a Szövetség járási/városi szervezeteiben lezajlott tisztújítási folyamatokat, s állásfoglalásokat fogalmazott meg a kárpátaljai magyarságot érintő problémákról.

*„Az UMDSZ elnöksége üdvözöli, hogy Magyarország kormánya – amint ez **Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettes éwertékelő interjújából kiderült – eljutott arra a felismerésre, hogy a kárpátaljai önkormányzati érdekérvényesítés Szövetségünk bevonása nélkül nem valósítható meg, s szorgalmazta, hogy a két mérvadó kárpátaljai magyarságszervezetnek együtt kell működnie a 2015. évi önkormányzati választásokon. Ehhez azonban mindenképpen szükséges az anyaország kormányának aktív közreműködése, mivel a kárpátaljai politikai környezet inkább a magyar szervezetek szembenállásában, mint együttműködésében érdekelt.*

*A kettős állampolgárság kérdésének „elhallgatásával” kapcsolatos helyzetet változtatta meg gyökeresen **Pavlo Klimkin** ukrán külügyminiszter 2015. január 5-én elhangzott bejelentése, amely a kettős állampolgárság szigorú*

szankcionálását helyezte kilátásba. Példaértékűnek tekinthető a magyar kormány és az ellenzéki pártok kiállása a kárpátaljai magyarság mellett, amelyben kifejtik: nem járulnak hozzá semmihez, ami a kárpátaljai magyarság érdekeit sértené. Ugyanakkor nem szabad félvállról venni az ukrán diplomácia vezetőjének kijelentéseit sem, amelyek az országban és a kormányzatban uralkodó hangulatokról tanúskodnak. A szociális-gazdasági helyzet romlása és a megszorítások miatti elégedetlenség ellensúlyozása könnyen a kettős állampolgárság, s ezáltal a nemzeti kisebbségek elleni hangulatokeltés eszközévé válhat. Ráadásul a kettős állampolgárság vonatkozásában megvannak a megfelelő törvényi szankciók is: az Állampolgárságról szóló, jelenleg is érvényes 2001. évi törvény 19. cikke 1. része 1. pontja szerint más állam polgárságának felvétele az ukrán állampolgárság elvesztésének alapját képezi. Az állami szolgálatról szóló, 2016-ban hatályba lépő törvény értelmében az idegen állampolgársággal is rendelkező személy nem viselhet állami tisztséget, nem lehet választó és választható, illetve az ilyen személyeket haladéktalanul el kell bocsájtani az állami szolgálatból.

A hatalom dekoncentrációja keretében a helyi önkormányzatok az idei esztendőtol intézményfenntartók is lettek. A hatás- és feladatkörök elosztása kapcsán a járási/városi tanácsok lesznek az oktatási intézmények fenntartói, ugyanakkor aggodalomra ad okot, hogy az állam a feladatok ellátása mellé nem rendel megfelelő forrásokat. Mivel a kárpátaljai – köztük a magyarlakta települések – önkormányzatai működésük és intézményeik fenntartását nagyrészt állami támogatásból tudják megoldani, féltő, hogy a forráshiány miatt maguk az önkormányzatok lesznek kénytelenek megszorításokat, intézmény-összevonásokat, -vizsgálásokat alkalmazni. Ezzel pedig a kárpátaljai magyarság intézményrendszere szenvedhet helyrehozhatatlan károkat.

Az alkotmányreform keretében immár sokadik alkalommal került napirendre a közigazgatási reform. A napvilágra került tervezetek szerint a jelenlegi önkormányzati rendszer felismerhetetlenségig átalakul, s ennek következtében a magyarság az új közigazgatási egységekben kisebbségbe kerülne, s ezzel pedig nyelvhasználati jogai is csorbulnának. A reform keretében mindenképpen megfontolás tárgyává kellene tenni egy olyan közigazgatási egység létrehozását, amely összefogná a kárpátaljai magyarság többségét.

Bár az ünnepek miatt az ország keleti részében a harcok intenzitása alábbhagyott, szervezetünket aggasztja, hogy a közelmúltban meghirdetett 2015. évi részleges mozgósítás és behívások matt ismét fennáll annak veszélye, hogy további magyar fiatalok veszítik életüket ebben az értelmetlen háborúban. Az ország vezetésének mindent meg kell tennie a helyzet normalizálása érdekében, mivel a háborús helyzet további helyrehozhatatlan károkat okozhat.”

*Beregszászban tartotta meg évnyitó ülését az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöksége. **Zubánics László** az UMDSZ elnöke beszámolóját követően egyebek mellett áttekintették az elmúlt esztendő eseményeit, elemezték a szövetség járási és városi szervezeteiben lezajlott

tisztújítási folyamatokat. Az elnökség tagjai megvitatták és elfogadták a szövetség ez évre tervezett kiemelt rendezvényeinek a listáját. A tanácskozáson a résztvevők állásfoglalásokat fogalmaztak meg a kárpátaljai magyarságot érintő problémákról.

Március 13–14. Megrendezték a Kijevi Magyar Napokat az 1848-49.-as magyar szabadságharc kezdetének 167. évfordulója alkalmából a Magyarok Kijevi Egyesülete szervezésében. A rendezvényen részt vett és ünnepi beszédet tartott **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke és a KMMI elnöke.

Március folyamán. **Petro Porosenko** ukrán elnök rendeletet adott ki, amelyben az európai országokban győzelem napjaként ünnepelt május 8-át az emlékezés és a megbékélés ünnepnapjává minősítette.

Április 20. A sajtóhírek szerint az Ungvári járás számos magyarlakta településén „*fekete festékekkel fújták le a falnévtáblák magyar feliratát.*” Több magyarlakta településről a „*magyar zászlót is elvitték.*”

Április folyamán. Gyakorlatilag a szovjet múlt teljes eltörléséről fogadott el határozatokat a parlament. Betiltotta az akkori szimbólumok, így a sarló és kalapács nyilvános megjelenítését. Az elfogadott törvény értelmében a helyhatósági szervek hat hónap leforgása alatt kötelesek megváltoztatni mindazon megyék, járások, városok, falvak, utcák nevét, földrajzi elnevezéseket, melyek az 1917–1991 közötti érára utalnak. A rada kimondta, hogy a szovjetrendszer bűnös volt, aminek tagadása büntetőjogi következményekkel jár. Tilos lesz a szovjet himnusz lejátszása is.

Július 7. Ünnepélyes tanévzáró és diplomaosztó rendezvény volt az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Karán, amelyen részt vett és beszédet mondott az Ungvárra érkezett **Potápi Árpád János** nemzetpolitikáért felelős államtitkár. A politikus a diplomaosztó ünnepség után tárgyalt **Zubánics Lászlóval**, az UMDSZ elnökével és **Brenzovics Lászlóval**, a KMKSZ elnökével is. A felek megvitatták a belpolitikai helyzetet, különös tekintettel az ősszel esedékes önkormányzati választásokra. Ezután az államtitkár találkozott az UMDSZ elnökségével is.

Július 12. A Külgazdasági és Külügyminisztérium helyettes államtitkárával tárgyalt az UMDSZ elnöke. **Zubánics László**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke Beregszászban, az Európa-Magyar Házban fogadta **Csutora Zsoltot**, a magyar Külgazdasági és Külügyminisztérium keleti nyitására felelős helyettes államtitkárárt, illetve a kíséretében lévő diplomatákat, köztük **Bacsikai József** és **Szalipszki Endre** főkonzulokat.

Július 13. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) közötti, mintegy 20 éve megromlott viszony helyreállításán dolgozik a **Potápi Árpád János**, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára, aki erről Budapesten tartott sajtótájékoztatóján beszélt.

Július 19. A Legfelsőbb Tanács október 25-re tűzte ki az önkormányzati választásokat. A már elfogadott jogszabály nem engedélyezi a pártszövetségek

részvételét, a pártoknak pedig 5 % határozza meg a bejutási küszöböt a megyei, járási és városi tanácsokba. A falvakban egyéni körzeti választásokat tartanak.

Július 25-26. A Kisebbségekért – Pro Minoritate Alapítvány 26. alkalommal rendezte meg a Bálványosi Nyári Szabadegyetemet az erdélyi Tusnádfürdőn. A szabadegyetemen először vett részt és előadást tartott **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke, az Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Kara tudományügyi dékánhelyettese.

Augusztus 14. Tárgyalásra került sor az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) vezetése között. A találkozón a felek megvitatták a közelgő helyhatósági választásokon való együttműködés lehetőségeit.

Augusztus 19. **Dr. Semjén Zsolt** miniszterelnök-helyettes és **Potápi Árpád János** nemzetpolitikáért felelős államtitkár a parlament Delegációs termében adta át augusztus 19-én a Külhoni Magyarságért Díjakat. Az idén is két elismerés került Kárpátaljára. Elsőként **Szabó Tibor**, az UMDSZ Közművelődési szakszervezetének elnöke, az Eszenyi Ritmus Néptáncegyüttes művészeti vezetője vehette át az oklevelet és az emléklakettet.

Augusztus 19. Életének 61. évében hétfőn **elhunyt Vass Tibor (Feketepatak, 1954. szeptember 13.- Feketepatak, 2015. augusztus 19.)** kisebbségi politikus, a Magyarok Kijevi Egyesületének (MKE) elnöke, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) alelnöke, a kárpátaljai magyarság „kijevi nagykövete.” Vass Tibort, akit méltósággal viselt, hosszan tartó, súlyos betegség után ért a halál, szülőfalujában, Feketepatakon helyezték örök nyugalomra.

Vass Tibor a nagyszülősi középiskolában érettségizett 1971-ben. Ugyanebben az évben felvették a Kijevi Építészmérnöki Egyetem városépítészeti szakára. A diploma megszerzése után egy évig Ungváron dolgozott. De mivel családja Kijevhez kötötte, visszatért az ukrán fővárosba, ahol az UNESCO-világörökség listáján szereplő Lavra Barlangkolostor restaurációs műhelyében kapott állást. A ranglétrát végig járva 1989-től múlt évi nyugdíjazásáig a Lavra főigazgató-helyettesi posztját töltötte be. A rendszerváltást követően Vass Tibor bekapcsolódott az ukrajnai magyarság önszervező mozgalmába, részt vett több magyar szervezet alapításában. Kezdetől alelnöke, majd elnöke az MKE-nek, és ugyancsak tevékeny szerepet vállalt az országosan bejegyzett UMDSZ-ben, amelynek haláláig alelnöke maradt.

Augusztus 21. A sajtóhírek szerint Ungváron ismeretlen tettesek megrongálták Petőfi Sándor szobrát, illetve „*letörték a szoboralak kardját.*”

Október 4. Tiszapéterfalván került sor a XXV. Kárpátaljai Magyar Folklórfesztiválra az UMDSZ, KMMI, MÉKK szervezésében. A közel húsz fellépő csoport teljesítményét szakmai zsűri bírálta el, a legjobbakat értékes jutalomban részesítették. A rendezvényt népművészeti kiállítás és vásár gazdagította.

November 21. A Szolyvai Emlékparkban a megemlékezést **Tóth Mihály**, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnöke nyitotta meg. Mások mellett megemlékező beszédet tartott **dr. Semjén Zsolt**, Magyarország miniszterelnök-helyettese, **Brenzovics László** parlamenti képviselő, a KMKSZ elnöke, **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke. Az ökumenikus gyászszerartás a római katolikus, a görögkatolikus és a református egyház képviselőinek részvételével zajlott le. A megemlékezés a Szózat eléneklésével és koszorúzással fejeződött be.

November folyamán. A Kárpátaljai Megyei Választási Bizottság adatai szerint hat pártlista jutott be a megyei tanácsba. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) és a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) megállapodása alapján a megyei tanácsba indított közös, KMKSZ–Ukrajnai Magyar Párt néven futott lista 41 517 szavazatot kapott. A 9,44 % eredmény 8 mandátumot jelent a 64 fős képviselőtestületben.

*Kárpátaljai tartózkodásának tapasztalatait elemezte **Soltész Miklós**, a magyar Emberi Erőforrások Minisztériumának egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkára. A politikus a beregszászi konzulátuson **Babják Zoltán**, a Vérke-parti város polgármestere és **Zubánics László**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke társaságában fogadta a média képviselőit.

*Az október 25-i helyhatósági választások legfontosabb eredménye, hogy a két magyar szervezetet képviselő (KMKSZ, UMDSZ) „KMKSZ” Ukrajnai Magyar Párt 41 517 szavazattal a negyedik helyen végzett és 8 képviselői helyet jelent a testületben. A magyarok sikeres választási eredménye a jelenlegi hatalmat is meglepte, és a különböző szinteken a koalíciós tárgyalásokon a KMKSZ meghatározó politikai erővé nőtte ki magát. A megyei önkormányzatban **Barta József**, **Rezes Károly**, **Tóth Miklós**, **Gulácsy Géza**, **Orosz Ildikó**, **Péter Csaba**, **Kész Barnabás** és **Bátori József** lett a KMKSZ-frakció képviselője. A Kárpátaljai Megyei Tanács **Barta Józsefet**, a KMKSZ UMP listavezetőjét választotta a közgyűlés alelnökévé. **Orosz Ildikót**, a Kárpátaljai Magyar Pedagógus Szövetség (KMPSZ) és a beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elnökét a testület oktatási, kulturális, nemzetiségi és egyházügyi bizottságának vezetőjévé, míg **Péter Csabát**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Párt (UMDP) elnökét az európai integrációs és határokon átnyúló kapcsolatok bizottságának irányítójává választották meg.

*A járásokban is jó eredményeket ért el a KMKSZ UMP és az UMDP. Az előbbi 12 képviselői, az utóbbi 7 mandátumra tett szert. A Beregszászi Járási Tanács elnökévé a KMKSZ UMP járási listavezetőjét **Sin Józsefet** választották meg, alelnöke az UMDSZ-es **Horváth László** lett, a két párt a megyei szinthez hasonlóan együttműködésre lépett.

*A 36 fős Nagyszőlősi Járási Tanácsban a KMKSZ pártja 7, az UMDSZ-é 4 képviselővel van jelen. A megválasztott UMDP-s képviselők az ukrán pártokkal léptek szövetségre, így nem sikerült magyar együttműködést létrehozni.

*A beregszászi városi tanács második ülészakán **Darcsi Karolina** vezetésével megalakult az UMDP frakciója. A városi tanács jegyzői tisztségére egyetlen pályázó volt, **Tokár Ljudmila** (UMDP), akit a képviselőtestület egyöntetűen meg is választott. Az első polgármester-helyettes **Orosz Géza**, az alpolgármester **Mihajlo Ljasko**, a végrehajtó bizottság ügyvezetője pedig **Bendik Veronika** lett.

December 31. Részlet **Zubánics László** UMDSZ-elnök évértékelő interjújából: „Az elmúlt évek mellőzöttségét is figyelembe véve, eredménynek tartom, hogy nem csupán sikerült egyben tartani az UMDSZ-t, de jó néhány új egyéniséget is bevontunk a szimpatizánsaink táborába. Tavalyi megválasztásomkor kijelentettem, szeretném kimozdítani szervezetünket abból a kissé letargikus állapotból, passzivitásból, amelybe az ukrán komor helyzet és az előző négy év politikai mellőzöttsége miatt kerültünk, s ezzel párhuzamosan a köz szolgálatába állítani azt a tudást, ami szövetségünkben összpontosul. Már akkor is szorgalmaztam a párbeszédet a kárpátaljai magyar szervezetek között, hiszen már látszott, együttműködés hiányában megyei szinten eltűnhet a magyar érdekvédelem. 2015 eredményeit összegezve elmondhatom: az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetséget nem csupán megtartani sikerült a kárpátaljai politikai palettán, de sorainkat összezárva ellenálltunk azoknak a bomlasztó törekvéseknek is, amelyek felütötték a fejüket.” (Forrás: KISZO)

2016

Január 1. Petőfi Sándor születésének 193. évfordulója alkalmából megemlékezést tartottak Ungváron. Délelőtt Petőfi szobornál **Vida László**, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának vezető konzulja, **dr. Spenik Sándor**, az UNE magyar karának dékánja, az UMDSZ ungvári városi szervezetének elnöke, **Dupka György**, a MÉKK elnöke tartott koszorúzást.

Február 10. Magyarország Ungvári Főkonzulátusán **Kalmár Ferenc András**, Magyarország szomszédságpolitikájának fejlesztéséért felelős miniszteri biztosa, az ukrán-magyar kisebbségi vegyesbizottság magyarországi társelnöke találkozott **Zubánics Lászlóval**, az UMDSZ és a KMMI elnökével, akivel eszmét cseréltek azokról a kárpátaljai magyarságot, s ezen belül az oktatást és a kultúrát érintő problémákról, amelyeket érdemes lenne kivinni a két állam közötti megbeszélés napirendjére.

Február 26. Az Ungvári Nemzeti Egyetem (UNE) magyar kara diákjainak elhelyezésére szolgáló kollégiumot adtak át ünnepélyesen Ungváron. A létesítményt a Magyar Nemzeti Bank Pallas Athéné Domus Concordiae Alapítványának huszonegymillió forintnyi támogatásából újították fel.

Az átadóünnepségen jelen volt **Naszvadi György**, a Magyar Nemzeti Bank (MNB) munkatársa, ismert közgazdász, pénzügyi szakember, az MNB Pallas Athéné Domus Concordiae Alapítvány (PADOC) kuratóriumi elnöke, **Bacskai József**, Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériumának gazdasági ügyekért felelős államtitkára, **Buhajla József** ungvári magyar főkonzul,

Brenzovics László, a KMKSZ elnöke, Ukrajna Legfelsőbb Tanácsának képviselője, **Hennagyij Moszkal**, a Kárpátaljai Megyei Közigazgatási Hivatal elnöke, **Mihajlo Rivisz**, a Kárpátaljai Megyei Tanács elnöke, **Volodimir Szmolanka**, az UNE rektora,

dr. Spenik Sándor, az UNE Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Karának dékánja, **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke, a magyar kar dékánhelyettese, és mások.

Spenik Sándor dékán elmondta: nagy öröm számukra, hogy a magyar kar diákjai az eddigi méltatlan körülmények után európai színvonalú, a magyarországi viszonyokhoz képest is párját ritkítóan komfortos kollégiumi szobákba kerülnek. Hozzátette: a Pallas Athéné Alapítvány 20,9 millió forintos támogatásából 12 blokkot újítottak fel, amelyekben 84 diák és két magyarországi vendégtanár kap elhelyezést. Emlékeztetett arra, hogy a magyar karon ugyan 240 diák tanul, de nagyobb részük Ungváron vagy a környékén él, így lényegében minden távolabb lakó számára kollégiumi helyet tudnak biztosítani.

Március 11–13. A Magyarok Kijevi Egyesülete és a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet szervezésében az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség támogatásával megrendezték az ukrajnai magyar szórvány civil szervezeteinek találkozóját. A résztvevők főhajtással tisztelegtek **Vass Tibor**, a Magyarok Kijevi Egyesülete korábbi elnökének emléke előtt, majd **dr. Tóth Mihály**, a szövetség tiszteletbeli elnöke koordinálásával elemezték az Ukrajna belső megyéiben élő magyar szervezetek problémáit.

Kijevben az 1848-as forradalom és szabadságharc kezdetének 168. évfordulója alkalmából. Többek között kijevi Petőfi szobornál koszorúzás volt és református istentiszteletet tartottak volt a Szent Katalin evangélikus templomban a Kijevi Református Egyházközség megalakulásának 20. Évfordulója kapcsán ahol ígét hirdetett **Pocsai Vince** lelkész. A rendezvényeken ünnepi beszédet mondott **dr. Lezsák Sándor**, az Országgyűlés alelnöke és **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke.

Március 13. A nemzetiségi nyelvek ukrajnai használatának újra szabályozásáról folytatott megbeszélést Kijevben **Lezsák Sándor**, az Országgyűlés alelnöke **Okszana Szirojiddal**, az ukrán házelnök helyettesével.

Március 13. Nem mindennapi módon „hangolódtak” Kárpát-Ukrajna kikiáltásának évfordulójára a kárpátaljai nacionalista szervezetek tagjai március 13-án Ungváron. A többi között a Karpatszka Szics, a Pravij Szektor, az Azov civil testület körülbelül 300 tagja tüntetett a város utcáin. Felvonulásuk közben a Petőfi-szobor előtt elhaladva magyarellenes jelszavakat, mint „Kést a magyarok torkára!” („Мадярів на ножі!”) skandáltak a résztvevők. A Karpatszka Szics közleményében szeparatizmussal és vandalizmussal vádolta meg a kárpátaljai magyarokat, akik a magyar szavazókörzet iránti igényükkel szerintük az ország egységét oszlatják, miközben – az ukrán törvénnyel szembe menve – sorra veszik fel a magyar állampolgárságot. Az ukrán sajtóban megjelent több videó is

a felvonulásról, melyeket időközben eltávolítottak. Az eset kapcsán nyomozást indítottak, de előállítás nem történt.

Március 14. Település-névtáblát avattak a beregszászi járási Halábor községben az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség támogatásával.

Március 15. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Ungváron a Petőfi téren a költő szobra mellett megtartotta központi rendezvényét az 1848-49-es forradalom és szabadságharc 168. évfordulója alkalmából. Mások mellett ünnepi beszédet mondott **Bocskor Andrea** európai parlamenti képviselő **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke, **Dupka György**, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének (MÉKK) elnöke, **Brenzovics László**, a KMKSZ elnöke, parlamenti képviselő.

Március 17. Ungváron az egykori KGB megyei központjának épülete előtt állítottak emlékjelet az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak Magyarország Ungvári Főkonzulátusának szervezésében. Az UMDSZ és KMKSZ, MÉKK és más szervezetek tisztségviselőinek jelenlétében emlékművet **Hennagyij Moszkal** kormányzó és **dr. Latorcai Csaba** helyettes államtitkár leplezte le.

Március 17. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnökségének Nyilatkozata: *„2016. március 13-án, vasárnap délután az ungvári Petőfi téren tartózkodók szem- és fültanúi lehettek annak a megdöbbentő gyalázatos eseménynek, amikor egy sor militáns és paramilitáns ukrán, magukat hazafiasnak nevező szervezet képviselői menetoszlopban vonulva, a Petőfi szoborhoz érve azt skandálták, hogy „мадярів наножи”, ami szabad fordításban azt jelenti, hogy „késre a magyarokkal”.*

Ez a megnyilvánulás, még az utóbbi időszakot jellemző számos extrém közéleti esemény ismeretében is megdöbbentő, hiszen Ukrajna nyilvánosan elkötelezte magát az európai integráció, ezen belül a demokrácia, az emberi jogok tiszteletben tartása mellett. Ugyanakkor polgárainak egyes csoportjai 77 esztendő távlatából vélt vagy valós sérelmekre hivatkozva, nemzeti ünnepünk előestéjén a magyar közösség kiirtását követelő jelszavakat skandálnak a kárpátaljai megyeszékhely közterületein. Történik mindez akkor, amikor a kárpátaljai magyarság teljes mellszélességgel kiállt Ukrajna állami szuverenitása mellett, Magyarország pedig anyagi lehetőségeit jelentősen meghaladó forrásokat rendelt a kárpátaljai magyar és nem magyar intézmények, szervezetek, szociálisan rászoruló emberek megsegítésére, mi több korábban nem tapasztalt nagyságrendű támogatásokat helyezett kilátásba a régió gazdaságának felemelkedése érdekében.

E megdöbbentő eset kapcsán emlékeztetnünk kell, hogy a három évvel ezelőtt Ungváron magyar diákok ellen elkövetett atrocitások mindmáig kivizsgálatlanok, azok elkövetőit senki sem vonta felelősségre. Mi több, azon személyeket és szervezeteket hurcolták meg bírósági úton, akik felemelték a szavukat e jogsértések ellen. Ezekből a tényekből óhatatlanul is arra kell

következtetnünk, hogy az előző, a magyar embereket megfélemlítő, alávaló cselekedetek megtorlatlansága inspirálta az elkövetőket egy újabb akcióra.

Ebből kifolyólag az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége elítéli ezen, a magyar közösséget és minden magyar embert nemzeti méltóságában megalázó, megfélemlítésünkre és a régióban uralkodó nyugalom megbontására irányuló cselekedeteket és felhívja az országos és megyei rendvédelmi szerveket, hogy Ukrajna hatályos törvényeinek megfelelően folytassa le a bűncselekmény teljes körű vizsgálatát, és vonja felelősségre az annak megszervezésében és elkövetésében felelős személyeket és szervezeteket.

Hangsúlyozzuk, hogy nevezett akciók elkövetőinek további büntetlensége azt jelenti számunkra, hogy Ukrajna erre illetékes szervei vagy nem akarják, vagy nem tudják megvédeni az országban élő kisebbségek, az azokhoz tartozó személyek alkotmányos jogait. A felelősségre-vonás esetleges elmulasztása kétségessé teszi számunkra országunk mai vezetésének cselekvőképességét és a demokratikus európai értékek iránti minduntalan hangoztatott elkötelezettségét. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége. Beregszász, 2016. március 17.”

Március 17. Sor került a Kárpátaljai Megyei Tanács második ülészakának negyedik plenáris ülésére. Felolvasták az UMDSZ-KMKSZ-frakció *Nyilatkozatát* is a megyei tanácsban, a március 14-én Ungváron felvonuló ukrán nacionalisták magyarellenes uszításával, a magyar etnikum kipusztítására buzdító jelszavak kiabálásával kapcsolatban. A *Nyilatkozatot* átadták Kárpátalja ügyészenek, **Volodimir Jankónak**, aki megígérte, hogy megteszi a szükséges intézkedéseket. A magyarokat megfélemlíteni igyekvő fáklyás felvonulást élesen elítélő és a szervezők felelősségre vonását követelő *Nyilatkozatot* adott ki a KMKSZ, az UMDSZ elnöksége és **Hennagyij Moszkal**, Kárpátalja kormányzója is. Nyomozást kezdett a Kárpátalja megyei ügyészség és az Ukrán Biztonsági Szolgálat (SZBU) kárpátaljai főosztálya az ukrán nacionalista szervezetek március 13-i ungvári felvonulásán tapasztalt magyarellenes megnyilvánulások ügyében.

Április 7-8. Az ungvári Prága Hotel konferenciaterme adott otthont az Ukrajnai Nemzetiségek Közgyűlése és a Fridrich Ebert Alapítvány által szervezett "Az európai joggyakorlat alkalmazása Ukrajna nemzeti kisebbségei számára" című kétnapos tréningnek, amelyen Nyugat-Ukrajna több megyéjének kisebbségi kérdésekkel foglalkozó vezető állami tisztviselői vettek részt. A program résztvevői közül előadást tartott **Zubánics László**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke "A nyelvi kérdés – Ukrajna Az állami nyelvpolitikáról szóló törvényének alkalmazása" címmel.

Május 21. Mikolajivban Ukrajna nagyobb városaihoz hasonlóan Európa Napját ünnepelték. Ebből az alkalomból a városközpontban számos rendezvényre (felvonulásra, bemutatkozásokra, koncertekre) került sor. A magyar közösséget az UMDSZ nyikolajevi megyei szervezete (elnök **Kutuzaki-**

Puskás Judit) képviselte. A Magyarországot bemutató pavilont sokan, köztük **Olekszandr Szenkevics** polgármester is felkereste.

Május 27. A KMKSZ és az UMDSZ képviselők kezdeményezésére tíz nemzetközi határátkelőhely köztük Nagypalád-Nagyhodos, Badaló, Vári és Szatmárcseke, Tiszakóród, valamint Szalóka és Tizsaszentmárton között Kárpátalján történő megnyitásához kéri az ukrán külügyminisztérium támogatását **Hennagyij Moszkal**, az ukrainai megye kormányzója. A kormányzó az ukrán külügyi tárcavezetőt arra is emlékeztette, hogy átfogó fejlesztésre szorul az Asztély és Beregsurány közötti ukrán-magyar, valamint az Ungvár és Felsőnémeti között működő ukrán-szlovák átkelőhely.

Május folyamán: A közelmúltban ünnepelte fennállásának 10. évfordulóját az UMDSZ tagszervezete a Hmelnickiji Magyarok Szent István Egyesülete **Szikora Attila** elnök szervezésében. Ebből az alkalomból **dr. Keskeny Ernő** Magyarország ukrainai nagykövete oklevéllel tüntette ki az egyesületet.

Június 4. A beregszászi Európa-Magyar Házban sor került az Ukrainai Magyar Nemzeti Tanács alakuló ülésére. A jelenlévők a Nemzeti Összetartozás Napjáról is megemlékeztek.

Július 17. A kárpátaljai magyarság Tiszaújlakon, a Rákóczi-szabadságharc első győztes ütközetének emlékére emelt turulmadaras emlékműnél tartotta hagyományosan legnagyobb tömegrendezvényét, a Turul-ünnepséget. A rendezvényen hosszú évek óta először ünnepelt közösen a megemlékezést szervező KMKSZ és az UMDSZ. Ünnepi beszédet tartott mások mellett **Kozma Péter** kormány megbízott, **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke, **Vladiszlav Lecovics**, a Kárpátaljai Ruszinok Szövetségének elnöke, **Brenzovics László**, a KMKSZ elnöke, Ukrajna Legfelső Tanácsának képviselője. **Brenzovics László** méltatta „*a KMKSZ és az UMDSZ összefogása révén elért tavaly őszi választási sikereket, amelyeknek köszönhetően megerősödött a kárpátaljai magyarság érdekképviselete a különböző szintű önkormányzatokban. Úgy vélte, ez a siker akkor teljesebbé majd ki igazán, a kárpátaljai magyarság akkor bontakozhat ki újra, ha Ukrajnában helyreáll a rend, és stabilitás lesz.*”

Augusztus 7. Szent László király (születésének 970. évfordulója tiszteletére) az UMDSZ támogatásával emléktábláját avatták fel a Mezőkaszonyi Középiskola falán, ezt követően Szent László nap zajlott a településen. Mint ismeretes, Szent László király a település határában mért vereséget a támadó kunok seregére. László király határvédőként volt jelen, saját kezűleg óvta hazáját a külső ellenséggel szemben. Számunkra is fontos a kisebbséget érintő törvények betartása. Allhatatossága példaként áll előttünk és segíthet megmaradni magyarságunkban – mondta beszédében **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke. Az ünnepség további részeként dr. **Tóth Mihály**, az UMDSZ alelnöke, **Tar Erzsébet**, a Kaszonyi Községi Tanács jegyzője és Bodnár Tünde, a helyi középiskola igazgatóhelyettese leleplezték az emléktáblát.

Augusztus 11. Ismeretlen tettesek Ungváron ismét megrongálták Petőfi Sándor szobrát, „*letörték a szoboralak kardját.*”

Augusztus 19. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség Beregszászi Járási Szervezete is méltatta a magyar honfoglalás emléknapiját, s ebből az alkalomból megemlékezést szervezett a Tiszacsomai Honfoglalási Emlékparkban. A tiszacsomai görögkatolikus templomban tartott szent liturgiát követően a résztvevők az emlékparkba vonultak át, ahol **Bakancsos László**, az UMDSZ általános alelnöke köszöntötte egybegyűlteket. A himnuszok elhangzása után **Ferenci Attila**, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház színművésze **Wass Albert** a Bujdosó imája című versét szavalta el, majd **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke tartotta meg ünnepi beszédét.

*Családi napot rendeztek Sárosorosziban. Vendége volt többek között **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke.

Szeptember 25. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnökségének Beregszászban elfogadott Nyilatkozata:

„Az elmúlt esztendő történései, politikai és gazdasági változásai arra készítik Magyarországot kormányát, hogy a nemzet egészének véleményét kikérje egy olyan kérdésben, amely hosszú távon biztosíthatja a magyarság egységét, identitását, megmaradását. A közös európai elvek tiszteletben tartása mellett minden államnak joga van saját nemzeti érdekei megvédésére.

Mi kárpátaljai magyarok is láthattuk, milyen következményekkel járhat egy újabb európai népvándorlás, amelynek megállítására nem voltak elegendők sem országhatárok, sem korábban jól működő szabályok, s amelynek gyakorlatilag az általunk olyan nagyon tisztelt európai értékek is áldozatul estek. Ez a migrációs folyamat gyakorlatilag felülírta az Európai Unió eddig politikáját, prioritásait, s a feledés szürke ködébe burkolta egyebek mellett az Ukrajna keleti régióiban zajló eseményeket is.

Minden állam polgárának – éljenek azok bárhol a világon – vannak jogai és kötelezettségei. Elérkezett az ideje annak, hogy Magyarország állampolgárai ne csupán a jogokkal, s azokhoz társuló különféle kedvezményekkel, juttatásokkal éljenek, hanem eleget tegyenek kötelezettségüknek is, és véleményt nyilvánítsanak azokban a kérdésekben, amelyeket népszavazásra tűztek ki. Az október 2-i népszavazás eredménye korszakos lehet mind Magyarország, mind pedig a határon túli magyarság további sorsa szempontjából. Fontos tehát, hogy az érvényesség biztosítása érdekében minél több állampolgár menjen el a szavazásra, és a kormány álláspontját támogatva voksoljon nemmel a tervezett kényszerbetelepítésekre.”

November 18. A Magyar Közlöny legfrissebb számában megjelent határozat szerint a kormány egyetért az ukrajnai szórvány- és tömbmagyarság azon igényével, hogy Kárpátalján Magyar Házak létesüljenek a nemzeti identitás megőrzése érdekében, továbbá, hogy a kulturális alapokon nyugvó közösségformálás méltó kereteket kapjon. A Miniszterelnökséget vezető miniszternek jövő év végéig kell végrehajtania a Magyar Házak kárpátaljai kialakításáról szóló programot, melyre a jövő évi költségvetésben 3,5 milliárd forintot biztosítanak.

November 19. A Szolyvai Emlékparkban a hagyományos megemlékezést *dr. Tóth Mihály*, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnöke nyitotta meg. Emlékbeszédet tartott *Megyesy Jenő* miniszterelnöki megbízott, aki *Orbán Viktor* kormányfő üdvözetét tolmácsolta. Fontosnak nevezte, hogy az Országgyűlés 2016-ot Gulág-emlékévvé nyilvánította, mert ezáltal – az emlékezés mellett – a fiatal nemzedékek is megérthetik, mi történt a második világháború után. Azért is fontos az emlékezés, hogy többé ne ismétlődhessenek meg az 1944-1945-ben történtek – tette hozzá. A magyar és az ukrán nép megbékélése jegyében megemlékező beszédet tartott: *Hennagyij Moszkal*, a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatás vezetője is. *Brenzovics László*, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnöke, az ukrán parlament képviselője emlékeztetett arra, hogy már egy éve az ukrán parlament előtt van a megfelelő határozattervezet, de azt annak ellenére sem tűzték napirendre, hogy *Keskeny Ernő* kijevi magyar nagykövettel együtt minden követ megmozgattak ennek érdekében. *Tilki Attila* fideszes országgyűlési képviselő örvendetesnek nevezte, hogy a mostani évfordulóra a szolyvai emlékparkban külön emléktáblákon örökítették meg azoknak az ártatlanul elpusztított férfiaknak az emlékét, akiket a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Uszka, Tiszabecs és Milota községekből hurcoltak először Szolyvára, majd onnan a Gulágra a megszálló szovjet hatóságok. *Zubánics László*, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke köszönetet mondott a magyar kormánynek, amiért támogatta a szolyvai emlékpark fejlesztését és azt, hogy az idei évforduló kapcsán minél többen kereshessék fel a kárpátaljai magyarság legnagyobb tragédiájának emlékhelyét. Az emlékünnepeken ökümenikus szertartás keretében *Pocsai Vince* református lelkész, *Levczenkó Róbert* görögkatolikus esperes-helyettes, *Megyesy László* püspöki titkár *Gulybán Tibor*, Felsőzsolca görögkatolikus parókusa felavatta, illetve felszentelte és megáldotta az emlékpark újabb 60 emléktábláját, amelyekre – Dupka György, a Szolyvai Emlékpark titkárának ez megelőző tájékoztatása szerint „*azoknak a ruszin-ukrán nemzetiségű egykori magyar honvédeknek és zsidó munkaszolgálatosoknak a nevét vésték fel, akiket 1944-ben hurcoltak el a Gulágra a szovjet katonai hatóságok. A fekete márványtáblákon több mint 3909 név olvasható 395 kárpátaljai településről. Ezzel közel tízezerre bővült azoknak az áldozatoknak a száma, akiknek a nevét a szolyvai emlékparkban eddig megörökítették.*” A megemlékezés, amelyen közel ezren vettek részt Kárpátaljáról és Magyarországról, koszorúzással és gyertyagyújtással zárult.

November 26. Közös nyilatkozatban üdvözölte *Volodimir Hrojszman* ukrán és *Orbán Viktor* magyar miniszterelnök 2016. november 26-án tartandó budapesti találkozóját a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ), fontos előre lépésnek nevezve az eseményt a kétoldalú kapcsolatok erősítése terén. *“Meggyőződésünk, hogy a két ország közötti gazdasági együttműködés élénkítését elősegítő komoly, hivatalos állami látogatás fontos előrelépés, s egyben állomás, amely nagyban*

előmozdíthatja Ukrajna, Kárpátalja, s azon belül a határ menti régió gazdasági, infrastrukturális fejlesztését is” – olvasható a dokumentumban. A két magyar szervezet reményét fejezi ki, hogy “a kormányfői találkozó eredményeképpen többek között olyan, eddig meg nem valósított intézkedések kerülhetnek kivitelezésre, mint a Beregszász városát elkerülő autópálya megépítése, vagy a tervezett újabb határátkelők megnyitása”. A KMKSZ és az UMDSZ a gazdasági kérdések mellett fontosnak tartja, hogy a találkozón a két ország miniszterelnöke vitassa meg a kárpátaljai magyarokat érintő problémák is.

“Aggodalomra ad okot, hogy 2016 őszén Ukrajnában olyan törvényalkotási intézkedések sora vette kezdetét, amelyek a nemzetiségek jogainak jelentős mértékű szűkítését eredményezhetik” – emlékeztet a nyilatkozat, a kedvezőtlen fejlemények között említve a közelmúltban Kijevben elindított alkotmánybírói eljárást, amely az érvényben lévő nyelvtörvény hatályosságának felülvizsgálatát célozza. “E jogszabály érvényességének az alkotmánybírók általi teljes vagy részleges eltörlése a nemzeti és nyelvi kisebbségek jogainak csorbulását és az országon belüli társadalmi feszültségek fokozódását idézheti elő” – mutatnak rá a kárpátaljai magyar szervezetek.

A nyilatkozat szerint az új ukrán oktatási törvény tervezetében előírányzott módosítások, amelyekkel szemben a kárpátaljai magyarság szervezetei több ízben is tiltakozásukat fejezték ki, jelentős visszalépést jelentenének a nemzeti kisebbségek jogérvényesítése terén, súlyosan megsértve az anyanyelven történő oktatáshoz való alkotmányos alapjogot. *“Sajnálatosnak tartjuk, hogy nem történtek előre lépések az ukrán hatóságok részéről a szélsőséges ukrán nacionalista csoportosulások által szervezett 2016. március 13-i, ungvári magyarellenes felvonulás ügyében, amely a félelemkeltést, a nemzetiségek közötti béke megbontását célozta, s mint ilyen, sértette Ukrajna törvényeit, nemzetközi egyezményekben vállalt kötelezettségeit, és ellentétes az ország alaptörvényével is” – állapítják meg a magyar szervezetek.*

A dokumentum arra is utal, hogy máig nem rendeződött törvényi szinten a szovjet hatóságok által lágerekbe hurcolt kárpátaljai magyar és német lakosság rehabilitálásának kérdése. *“Meggyőződésünk, hogy a jogállamiság, a stabilitás és a béke megteremtése alapvető feltétele az alkotmányos jogok biztosítása, a törvények megfelelő végrehajtása, valamint a kisebbségek védelme, azok jogainak bővítése az európai normáknak megfelelően” – zárja nyilatkozatát a KMKSZ és UMDSZ, remélve, hogy a magyar-ukrán jószomszédi viszony erősödése töretlenül folytatódni fog, s abban a kárpátaljai magyarság fontos szerepet játszhat.*

November 29. A sajtóhírek szerint Ungváron meggyalázták *„a holokauszt áldozatainak a magyar kormány támogatásával készült emlékművét.”*

December 10. Megtartotta ülését az Ukrán Magyar Nemzeti Tanács – az UMDSZ egyik legfontosabb döntéshozó testülete, amelynek elnökévé **dr. Spenik Sándort** (Ungvár), alelnökeivé **Mészáros Györgyöt** (Técső) és **Szikora Attilát** (Hmelnickij) választották. **Petneházy Gyula**, a Magyarok Kijevi

Egyesületének elnöke személyében sor került az UMDSZ hágón túli szervezetekért és a diaszpóráért felelős megbízott alelnökének megválasztására. A jelenlévők szavazatai alapján újra tervezték az UMDSZ szakbizottságait is. Az jövőben a művelődési és ifjúsági szakbizottságot **Szabó Tibor**, az oktatásit **Szabó Árpád**, az önkormányzatit **Baksa Tibor**, a gazdaságait **Bíró Lajos**, a jogi és külügyit **dr. Tóth Mihály** irányítja, míg az országos nőtanács elnök asszonya **Tóth Júlia** lett. A tanácskozás Nyilatkozat elfogadásával ért véget. *„Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség örömmel üdvözölte Ukrajna és Magyarország kormányfőinek csúcstalálkozóját. A Szövetség tagsága bizik abban, hogy e két ország nem csupán politikailag és gazdaságilag került közelebb egymáshoz, Volodimir Grojszman és Orbán Viktor eszmecsereje pozitív hatással lesz a két érintett – ukrán és magyar – nemzetiségi közösség mindennapjaira is. Hisszük, hogy több más mellett a kormányfői párbeszéd közelebb visz azoknak a súlyos problémáknak a megoldásához, amelyekkel a kárpátaljai magyarságnak kell a mindennapokban szembesülni.*

Példaként említhetjük, hogy a megvalósításában elszabotált nyelvtörvényt bizonyos ukrajnai politikai körök az alkotmánybíróság útján szeretnék teljesen megsemmisíteni, ahelyett, hogy biztosítanák azokat a jogokat, amelyeket az Ukrajna által is ratifikált Regionális vagy Kisebbségi Nyelvek Európai Kartája biztosít számunkra. Hasonlóan felháborít bennünket és megítélésünk szerint ugyancsak az elemi jogainkat sértené, amennyiben életbe lépne az oktatásról szóló törvénytervezet, melynek legnagyobb következménye a nemzetiségi oktatási rendszer kivégzése lenne. Aggodalomra ad okot, hogy az ukrán nyelvű központi és helyi sajtóorgániumokban ismét megszorodtak a magyarelles kirohanások, amelyekben minden alap nélkül államellenes tevékenységekkel vádolják közösségünket, s ezek a kirohanások mind gyakrabban vezetnek a magyarságot sértő cselekedetekhez. Szervezetünket és azon túl a közösségünket nyugtalanítja a tervezett közigazgatási reform is, amely a jelek szerint nem kívánja figyelembe venni a nemzetiségi közösségek elemi érdekeit.

Az UMDSZ ugyanakkor hálával és köszönettel gondol arra a gondoskodó figyelemre, amelyben Magyarország kormánya részesíti a kárpátaljai magyarságot. Külön kiemelnénk az Egán Ede Gazdaságfejlesztési Programot, amely nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy közösségünk az anyagiak, és ennek révén a szellemiek terén is szilárdabb talajon álljon. Bizakodásra ad okot, hogy legmagasabb szinteken hangzott el, hogy ez a figyelem és ez a támogatás az elkövetkezendőkben nem csökkenni, hanem csak növekedni fog. Bizonyíték erre az a számos program, amelyek végrehajtásai jelenleg is tart Kárpátalján éppúgy, mint a Magyar Állandó Értekezleten rögzített ígéret.

Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség akárcsak ez idáig, ezek után is hasznos partnere kíván lenni minden olyan kezdeményezésnek – szülessen az bármilyen oldalon –, amely jó ügyet szolgál, a nemzetiségek közötti béke megőrzését célozza, erősíti a kárpátaljai magyarság jogait, megteremti a helyben maradás és ezáltal a megmaradás feltételeit.”

*Az UMDSZ levélben gratulált *Kelemen Hunornak*, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség elnökének az önkormányzati választásokon elért sikerekhez.

2017

Január 20. Megemlékezés és koszorúzási ünnepséget szerveztek a beregszászi Kölcsey-emléktáblánál a Himnusz megírásának 193. évfordulója alkalmából. **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke nyitotta meg a rendezvényt. Beszédet mondott **Pomogáts Béla** irodalomtörténész, az AK tiszteletbeli elnöke.

Január 31. A sajtóhírek szerint a szélsőjobboldali, radikális Fekete Bizottság (Чорний Комітет) mozgalom aktivistái az ukrán fővárosban, a Kijevi Magyar Nagykövetség épülete előtt tüntettek: „*Kiállunk Ukrajna ukránosítása mellett. A következő lépés Európa ukránosítása lesz.*”

Február 2. **Hennagyij Moszkal** február első napjaiban kerekasztal-megbeszélésre invitálta a nemzetiségi szervezetek vezetőit a korábban betervezett három kisebbségellenes nyelvtörvénytervezet megvitatása érdekében. Az utóbbi hónapokban megsokasodtak és felerősödtek az ukrain nemzetiségek elleni nyílt és burkolt támadások. Válaszul az ukrain nemzeti kisebbségek érdekvédelmi szervezeteinek vezetői (összesen tizennégyen, köztük **Zubánics László**, az Ukrain Magyar Demokrata Szövetség és **Brenzovics László**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke) közös beadványban tiltakoztak a módosítás ellen. A tanácskozás végén **Zubánics László** a Kárpáti Igaz Szónak összegzőként elmondta: – A tervezet szerzői nem gondolták végig mi mindennel járna a szóban forgó törvény elfogadása. Egy ilyen jogszabály elfogadása felérne a demokrácia elleni támadással.

Február 13. Aláírásgyűjtést indított a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az Ukrain Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) az ukrain kisebbségek oktatási és nyelvi jogainak tervezett szűkítése ellen (Az aláírásgyűjtés március 10-ig tart).

Március 15. A sajtóhírek szerint magyarellenes felvonulást tartott Ungváron a Karpatszka Szics. „*Idegen, védsz az agyadba, itt ukrán a gazda!*” –jelszót skandáltak.

Március 15. Ünnepi istentisztelet keretében felavatták Kossuth Lajos emléktábláját a hetényi kultúrház homlokzatán az UMDSZ és a Csonkapapi Községi Tanács szervezésében.

Március 15. Megemlékezés és koszorúzás volt Beregszászban a Petőfi-szobornál. Ünnepi beszédet tartott mások mellett **Magyar Levente**, a Külgazdasági és Külügyminisztérium gazdaságdiplomáciáért felelős államtitkára, **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke, **Brenzovics László**, a KMKSZ elnöke, az Ukrán Legfelsőbb Tanács képviselője.

Március 17. Hivatalosan átadta a kárpátaljai magyar szervezetek által a kisebbségek nyelvhasználati jogainak korlátozására irányuló ukrán nyelvtörvénytervezetek ellen összegyűjtött közel 65 ezer aláírást tartalmazó

íveket **Brenzovics László**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnöke, az ukrán parlament képviselője **Hennagyij Moszkalnak**, Kárpátalja kormányzójának Ungváron. **Brenzovics László** felolvasta a KMKSZ és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) közös nyilatkozatát, amelyben a két szervezet tiltakozik a kárpátaljai magyarság és a többi nemzetiség nyelvhasználati és anyanyelvű oktatási jogainak korlátozásával fenyegető törvénytervezetek ellen. Az átadásnál jelen volt mások mellett **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke és a történelmi egyházak képviselői is.

Április 5. A sajtóhírek szerint ismeretlen elkövetők letépték és megrongálták a magyar zászlót a beregszászi hegyen felállított kereszt mellől.

Április 19. A sajtóhírek szerint a helyi magyarság ellen irányuló provokatív táblák jelentek meg a Beregszászi és a Nagyszőlősi járások területén. Az egyes kijevi hírportálokon megjelent, majd kárpátaljai ukrán internetes orgánumok által átvett tudósítások arról szóltak, hogy a táblák kihelyezését a magyarok kezdeményezték, a magyarság szervezetek képviselőinek szájába pedig a kárpátaljai magyarság autonómiájával kapcsolatos, soha el nem hangzott nyilatkozatokat adtak. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) *Közleményében* durva provokációnak minősítette, hogy a napokban ismeretlenek a „magyar nyelv védelmét” szorgalmazó táblákat helyeztek ki helytelen magyarsággal írt szöveggel a Beregszászi és a Nagyszőlősi járásban.

Az UMDSZ elnöksége hozzátette, az egyes kijevi hírportálokon megjelent, majd kárpátaljai ukrán internetes orgánumok által átvett tudósítások arról szólnak, hogy a táblák kihelyezését a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az UMDSZ kezdeményezte, a két szervezet képviselőinek szájába pedig a kárpátaljai magyarság autonómiájával kapcsolatos, soha el nem hangzott nyilatkozatokat adnak.

A kihelyezett táblákkal és az ukrán médiában megjelent tudósításokkal kapcsolatban az UMDSZ elnöksége hangsúlyozta: sem a szervezetnek, sem pedig tisztségviselőinek nincs köze a „magyar nyelv védelmében kihelyezett táblákhoz”. A tudósításokban közölt nyilatkozatok a szövetség tisztségviselőinek szájából nem hangzottak el, a táblák ismeretlen személyek általi kihelyezését, illetve az ukrán médiában zajló folyamatokat a szervezet a kárpátaljai magyar közösség ellen irányuló durva provokációnak tekinti, és felszólítja a rendvédelmi szerveket, hogy a táblákat távolítsák el, találják meg és vonják felelősségre a provokátorokat.”

Június 1. Kijevben az EU Delegáció székházában találkozott a kárpátaljai magyar közösség képviselőivel **Johannes Hahn**, az Európai Unió szomszédságpolitikáért és bővítési tárgyalásokért felelős biztosa. **Brenzovics László**, a KMKSZ elnöke, a kijevi parlament képviselője, **Tóth Mihály** jogtudós, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke, valamint **Cserniczkó István** nyelvész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola oktatója **Keskeny Ernő**, Magyarország ukrán nagykövetének társaságában a kárpátaljai magyarságot érintő legfontosabb problémákról tájékoztatta az EU-biztost.

Június 20. A sajtóhírek szerint Huszton vandálok zöld sebszárító tinktúrával öntötték le Kölcsey Ferenc várbéli emléktábláját.

Június 24. A lebergi Szvit Kiadó vezetése felszámolta az ungvári magyar tankönyvszerkesztőséget.

Július 16. Tiszaújlak-Tiszabökény határában Kárpátalja magyarsága a Rákóczi-szabadságharc első győztes csatájának 314. évfordulójáról emlékezett meg a hagyományos Turul-ünnepség keretében, az egykori ütközet helyén emelt turulmadaras emlékműnél. **Zubánics László**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke kifejtette, a kárpátaljai magyarokon kívül alig foglalkozik valaki a honfoglalással, pedig szerinte *“fontos lenne, hogy ez a történelmi esemény a magyar kalendáriumban is méltó helyet kapjon, s legyen a honfoglalásnak is emlékünnep”*. Ehhez az ünnepségen jelen lévő **Jakab Istvánnak**, az Országgyűlés alelnökének a segítségét kérte. Beszédében **Brenzovics László**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnöke, az ukrán parlament képviselője szerint Ukrajna és a kárpátaljai magyarság számára a legfontosabb a béke minél előbbi megteremtése.

Július 28. A Beregszászi Járási Tanács megtartott soros ülésén **Bakancsos László** (UMDSZ) kezdeményezésére napirendre tűzték és egyhangú szavazással jóváhagyták azt a képviselői beadványt, amely értelmében levéllel fordulnak **Petro Porosenko** elnökhöz – kifejezve aggodalmukat az oktatási törvényben javasolt változtatásokkal, azon belül a kisebbségek nyelvhasználati jogai (az anyanyelven történő oktatás) szűkítésével/korlátozásával kapcsolatban.

Augusztus 20. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) a Tiszacsomai Honfoglalási Emlékparkban, az itt felállított Szent István-szobornál tartotta idei ünnepségét, mások mellett ünnepi beszédet tartott **Zubánics László** történész, az UMDSZ elnöke. **Bakancsos László** zárszavában elmondta, hogy kéri a magyar kormánytól: a honfoglalásnak legyen állandó, állami ünnepe a magyar kalendáriumban, 2018-at nyilvánítsák Szent István-emlékévvé.

Augusztus 21. A sajtóhírek szerint a *112.ua* nevű kereskedelmi hírszatórna állítólagos magyar szeparatizmussal és a kettős állampolgárság veszélyeit taglaló összeállítást adott le.

Szeptember 5. A Legfelsőbb Tanács második olvasatban elfogadta az új oktatási törvényt.

Szeptember 5. Felszámolták az Ungvári Közművelődési Szakkollégium magyar tagozatát.

Szeptember 6. A kárpátaljai magyar szervezetek – a KMKSZ, UMDSZ, KMPSZ – közös beadványban tiltakoztak a parlament által elfogadott oktatási törvény ellen. A törvény az ország alkotmányát és nemzetközi vállalásait semmibe véve megfosztja a nemzetiségi kisebbségeket az anyanyelven való tanulás lehetőségétől, amivel létalapjukat szünteti meg.

Szeptember 14. A Magyarok Kijevi Egyesülete írásos beadvánnyal fordult **Petro Porosenko** ukrán elnökhöz, a múlt héten elfogadott új oktatási törvény

megvétőzésát kérve tőle – tájékoztatta az MTI-t **Petneházy Gyula**, az egyesület elnöke.

Szeptember 25. Petro Porosenko ukrán elnök aláírta a Legfelsőbb Tanács által korábban elfogadott oktatási törvényt, amely megfosztja az anyanyelven történő tanulás lehetőségétől az országban élő kisebbségeket.

Szeptember 27. Pavlo Klimkin ukrán külügyminiszter hazarendelte konzultációra **Ljubov Nepopot**, Ukrajna budapesti nagykövetét az új oktatási törvényt ért magyar bírálatok miatt. Ezt a kijevi diplomácia vezetője maga közölte a Twitteren.

Szeptember 28. Kárpátaljai magyar stratégia kidolgozását javasolja a kárpátaljai magyarság oktatási rendszerének megőrzése és a közösség megmaradása érdekében az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöksége Beregszászon kiadott nyilatkozatában.

„2017. szeptember 25-én Petro Porosenko elnök aláírta a parlament által elfogadott oktatási törvényt, amely a szeptember 28-i kihirdetést követően érvénybe lép. Sokan abban bizakodtak, hogy a különböző beadványok, illetve a nemzetközi közvélemény nyomására az elnök megvétózza a törvényt vagy átdolgozásra visszaküldi a törvényhozásnak, esetleg előzetes normakontrollt kér az Alkotmánybíróságtól – azonban az ukrainai nemzeti kisebbségek, illetve a szomszédos országok kormányai részéről elhangzott kritikák rendre süket fülekre találtak. Az oktatásról szóló törvény elfogadásával megszületett az a jogi keret, amely teljes egészében átszabályozza a jelenlegi rendszert.

Le kell szögeznünk, s mindenkinen tudatosítanunk kell azt a tényt, hogy az oktatási törvény 7. cikkelyének tartalma – ami gyakorlatilag az anyanyelvi oktatás jogának megvonását, sárba tiprását jelenti – nem egy hirtelen felindulásból elkövetett „mellényúlás”, hanem egy több éve tartó, az utóbbi években különösen felgyorsult általános ukránosítási koncepció és folyamat része, illetve azt, hogy a magyarság érintettsége az ügyben nem járulékos veszteség. Sajnos ezt támasztják alá az elmúlt évek provokációi, amelyek elkövetőit senki nem vonta felelősségre, illetve azok a sajtóanyagok, amelyek bennünket megbízhatatlan, illojális, az ukrán nyelvet elutasító, azt elsajátítani nem kívánó népcsoportként mutatnak be.

Bár a törvényalkotók a nemzeti érdekekre hivatkozva figyelmen kívül hagyták mind az Alkotmány passzusait, mind pedig az ide vonatkozó nemzetközi kötelezettségvállalásokat, nekünk, ukrainai magyaroknak továbbra is jogkövető magatartást kell követnünk. A magyar közösség érdekeiben eljárva, alkotmányos és emberi jogaink védelmében minden rendelkezésre álló fórumon hallatni kell hangunkat, hivatalos alkotmányossági panasszal kell élnünk előbb az ukrainai, majd pedig a nemzetközi fórumok felé. Javasoljuk, hogy a kárpátaljai politikai, szakmai szervezetek hivatalos megkereséssel forduljanak a Legfelsőbb Tanács emberjogi biztosához, indítsanak bírósági keresetet a törvény alkotmányellenes cikkelyeinek érvénytelenítése érdekében, illetve kezdeményezzék, hogy a

parlamenti képviselők hasonló alkotmányos panasszal forduljanak az Alkotmánybírósághoz.

Elvárjuk és természetesen támogatjuk Magyarország és a szomszédos országok kormányainak a kisebbségi jogok, ezen belül az anyanyelven való oktatáshoz való jog helyreállítása érdekében indított küzdelmét.

Fontosnak tartjuk, hogy a kárpátaljai magyarság egységének megbontására irányuló törekvéseket még csírájában elfojtsuk, a jövőre való tekintettel elengedhetetlen egy kárpátaljai magyar általános stratégia kidolgozása, elfogadása és megvalósítása. Első lépésként a politikai érdekvédelmi szervezetek és a történelmi egyházak vezetőinek részvételével jöjjön létre egy olyan koordinációs testületet, amely a magyar kormányzattal és az országgyűlés politikai pártjaival egyeztetve konkrét stratégiát és taktikát dolgoz ki a kárpátaljai magyarság jövőjéről. Minden politikai, oktatási, gazdasági, kulturális lépést ezzel a testülettel egyeztetve fogadjanak el és valósítsanak meg. Konkrét feladatokat tűzzünk ki az oktatási rendszer megőrzésére, keressük azokat az alternatívákat, amelyeknek az adott körülmények között van létjogosultsága. A kárpátaljai magyar oktatási teret egységes egésznek tekintjük, ennek megfelelően cselekedjünk. Vizsgáljuk meg a kárpátaljai magyar érdekérvényesítés jelenlegi lehetőségeit, ezzel kapcsolatban távlati cselekvési tervet dolgozzunk ki, majd megfelelő társadalmi konzultációt követően fogadjuk el azt, megnevezve annak megvalósításának konkrét szakaszait, végrehajtóit.

*Korábbi tapasztalataink alapján a közeljövőben mind a magyar közösség egésze, mind annak konkrét képviselői számíthatnak nyomásgyakorlásra, megfélemlítésre, esetleg retorziókra, éppen ezért fontos, hogy az elkövetkező időszakban mindannyian jogkövető álláspontot képviseljünk, s ne ülünk fel semmiféle provokációknak. Legyünk higgadtak, tegyük félre a korábbi megosztó gondolatokat, s egy túlélésre berendezkedő közösségként figyeljünk egymásra!
Beregszász, 2017. szeptember 28. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége”*

Szeptember 29. Magyarországnak nem az ellen van kifogása, hogy Kijev erősíteni kívánja az ukrán mint államnyelv státusát, hanem azzal szemben, hogy ezt a nemzeti kisebbségi jogok csorbításával teszi – jelentette ki **Keskeny Ernő**, Magyarország ukrajnai nagykövete az oktatási törvényre vonatkozó újságírói kérdésre válaszolva a Kijevben megrendezett sajtótájékoztatón.

Október 1. A sajtóhírek szerint elfogtak egy Cserkasszi megyei lakosokból álló bűnözői csoportot, amely a Vereckei-emlékmű felrobbantására készült Kárpátalján.

Október 7. A Tiszapéterfalvai Kultúrházban lezajlott a XXVII. Kárpátaljai Magyar Folklórfesztivál a KMMI, UMDSZ, MÉKK szervezésében. A rendezvényt **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke nyitotta meg. A jelenlévő fellépőket mások mellett **Dupka György**, a MÉKK elnöke, **Szabó Tibor**, az UMDSZ művelődési szakbizottságának elnöke és mások üdvözölték. A

seregszemle mintegy 400 résztvevője a magyar népzene, néptánc és népdal kincseiből adott ízelítőt, a legjobbak értékes jutalomban részesültek.

Október 13. Az ukrán nyelvtörvény mellett foglaltak állást demonstrálók Kárpátalja magyar konzulátusai előtt. „*Minden ukrán köteles elsajátítani az államnyelvet*” – állt a tüntetők transzparensein.

Október 29. Az UMDSZ támogatásával Palágykomorócon felavatták a magyarországi **Balanyi Zoltán** szobrász *Hidak* című alkotását. A támogatók nevében mások mellett **Zubánics László** elnök, **Matl Péter** szobrász, **Buhajla József** főkonzul, **Illár József** polgármester tartott avatóbeszédet.

November 11. A sajtóhírek szerint a „*Nem! – a magyar sovinizmusra; Igen! – az ukrán–magyar nemzeti testvériségre*” feliratú plakátot helyeztek el a Karpatszka Szics aktivistái Magyarországi Ungvári Főkonzulátusa előtt.

November 12-14. A sajtóhírek szerint a ukrán nacionalisták magyarelles felvonulást tartottak Beregszász utcáin, a hang és füstgránátokat dobáló maszkok mögé bújt tüntetők eltávolították a magyar nemzeti lobogót a polgármesteri hivatal épületéről. A minap megbecstelenítették Petőfi ungvári szobrát. Valaki vagy valakik egy koszos pulóvert húztak a forradalom költőjére.

November 18. A Szolyvai Emlékparkbizottság a történelmi egyházakkal, valamint magyar és német társadalmi szervezetekkel közösen ökumenikus istentisztelettel egybekötött koszorúzást tartott a Szolyvai Emlékparkban. A megemlékezés keretében sor került – a Gulág Emlékbizottság által támogatott – az anyaországi Csonka-Bereg 23 településének 1768, valamint a szlovákiai Ungvidék 17 községéből elhurcolt 199 áldozat nevét megörökítő 22 emléktábla felavatására, felszentelésére. **Tóth Mihály**, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnöke mondott megnyitó beszédet. Megemlékező beszédet tartott **Szilágyi Péter**, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkára, **Barta József**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) alelnöke, a Kárpátalja Megyei Tanács első elnökhelyettese, **Zubánics László**, az UMDSZ elnöke és **Dupka György**, a Szolyvai Emlékparkbizottság titkára.

Végezetül az ökumenikus gyászszerartásra került sor a római katolikus, a görögkatolikus és a református egyház képviselőinek részvételével.

November 21. dr. Grezsa István kormánybiztos az egyetemes és a kárpátaljai magyarság érdekében kifejtett köztevékenysége elismeréséül a Kárpátaljai Magyar Nívódíjak egyikét – az Illyés Gyula Magyarságért Díjat vehette át az ungvári várban **dr. Spenik Sándortól**, az UMDSZ UMNT elnökétől.

December 1. Kárpátalján tett látogatást **Pavlo Klimkin**. Az ukrán diplomácia vezetője Beregszászon megbeszélést folytatott a járás és a város vezetőivel, valamint oktatási szakemberekkel, majd felkereste a Bethlen Gábor Gimnáziumot és a Beregszászi Ukrán Gimnáziumot, ahol a tanulók ukrán nyelvtudásáról és továbbtanulási terveiről tájékozódott. A beregszászi járási tanács elnökének hivatalában megtartott megbeszélésen mások mellett **Zubánics László**, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke a miniszter bevezetőjében elhangzottakra reagálva elmondta: a helyi magyarságban nem

szabad ellenséget keresni, mivel maga a közösség az, amely a leginkább ragaszkodik szülőföldjéhez, Kárpátaljához. A politikus visszautasította azokat a „meséket”, amelyeket a központi média terjeszt, mondván az itteni magyarok nem akarnak beilleszkedni az ukrainai társadalomba. Természetesen nem mindenki tudja/tudta megfelelő szinten elsajátítani az államnyelvet, azonban a mindennapi élethez szükséges tudással nagyon sokan rendelkeznek. A hivatalos változat szerint az oktatási törvény elfogadása elsősorban a kisebbségek érdekét szolgálják, hiszen csak így tudnak megfelelő karriert építeni. De hol van erre lehetőség, amikor az állam lassan, de biztosan teljesen költségtérítésessé teszi a felsőoktatást, s olcsóbb lesz egy ungvári ukrán diáknak Eperjesen tanulnia, mint szülővárosában? Mint **Zubánics László** kifejtette, az Ukrajnában élő nemzeti közösségek (köztük a magyará is) legnagyobb problémája a fiatalok elvándorlása. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, illetve az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán-Magyar Oktatási-Tudományos Intézete az a „gát”, amely még visszafogja és szülőföldjén tartja a fiatalokat. Amennyiben ezekben az intézményekben megszűnik a magyar nyelvű oktatás (ami a törvény szerint be fog következni), ezek a fiatalok végérvényesen elvesznek az ország és a közösség számára.

December 1. Sütő Kálmán és Kecskés Béla, a kárpátaljai magyar irodalom kiemelkedő alkotói emlékére tizedik alkalommal szerveztek szavalóversenyt a két költő szülőfalujában. A versenyzőket és a vendégeket mások mellett **Bakancsos László**, az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség általános alelnöke, köszöntötte és kívánt jó versenyzést a gyerekeknek. Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség minden résztvevőt és kísérő tanáraikat egy ebédre látta vendégül és útiköltség-térítést biztosított.

December 13. **Brenzovics László**, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnöke, parlamenti képviselő és **Tóth Mihály**, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke Kijevben találkozott **Lamberto Zannierrel**, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) kisebbségi főbiztosával.

December 19. Éles vitát kiváltó megbeszélést folytattak a Kárpátalján élő nemzeti kisebbségek képviselőivel Ukrajna Kulturális Minisztériuma etnopolitikai szakértői bizottságának tagjai, akik Ukrajna állami nemzetiségi politikájának kidolgozására kaptak felkérést.

December 28. Részlet **Zubánics László** UMDSZ elnök évértékelőjéből: *„a magyar–magyar együttműködés esztendeje is volt, sikerült egységbe kovácsolni törekvéseinket, s ezáltal azokban a kérdésekben, amelyek a helyi magyarság túlélési stratégiáját érintik, politikai és vallási hovatartozástól függetlenül egységes álláspontra jutottunk. A magunk részéről fontosnak tartjuk az együttműködést, a közösség iránti elkötelezettséget, hiszen Shakespeare szavait idézve: „Ha összekapcsoljuk többek életét és munkáját, együttesen mindnyájan sokkal messzebbre juthatunk, mint külön haladva bárki is eljutna.” Ennek az együttműködésnek volt az eredménye az a közel 65 ezer aláírás, amellyel nem*

csupán a magyar oktatást fenyegető változásokra mondtunk nemet. Azt is alátámasztottuk, rendkívül fontos az egységes fellépés. (Forrás, KISZO)